

LJETOPIS

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA GODINU 1890.

PETI SVEZAK.

U ZAGREBU 1890

TISKOM DIONIČKE TISKARE.

U akademičkoj knjižarnici Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch u Zagrebu mogu se dobiti knjige, koje izdaje jugoslavenski akademija znanosti i umjetnosti, koje izlaze njezinom po moću i koje su prešle u njezinu svojinu :

A. Knjige, koje izdaje akademija.

I. Zbornici (knj. 1—167):

- 1. Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (knj. 1—102)**
 - knjige I. do LIX. i LXXX. svima trima razredima zajedničke. Ciena knj. I—XIX, svakoj 1 fr. 25 nč. Knj. XX. do LIX. svakoj 1 fr. 50 nč. Knj. LXXX. 2 for.
 - Filologičko-historičkoga i filosofičko-juridičkoga razreda. Knj. LX., LXII., LXIII., LXV., LXVII., LXVIII., LXX., LXXI., LXXIII., LXXIV., LXXVI., LXXVII., LXXIX., LXXXI., LXXXII., LXXXIV., LXXXV., LXXXVI., LXXXIX., XCI., XCIII., XCIV., XCVI., XCVII., XCVIII., XCIX., C., CI. i CII. (I—XXXI.) Ciena po 1 for. 50 nvč.
 - Matematičko-prirodoslovnoga razreda. Knj. LXI., LXIV., LXVI., LXIX., LXXII., LXXV., LXXVIII., LXXXIII., XCII. i XCV. (I—X). Ciena svakoj knjizi 1 fr. 50 nvč. Svakoj svezci 75 nvč.
 - Boškovićev. Knjiga LXXXVII., LXXXVIII., XC. Ciena 4 for. 50 novč.
- 2. Stari pisci hrvatski (knj. 1—17).**
 - Knj. I. Pjesme M. Marulića. U Zagrebu 1869. Ciena 2 fr. a. v.
 - II. Pjesme Šiška Menčetića Vlahovića i Gjore Držića 1870. Ciena 2 fr.
 - III. i IV. Pjesme Mavra Vetranića Čavčića. 1871. i 1872. Ciena III. knj. 2 fr., knj. IV. 2 for. 50.
 - V. Pjesme Nikole Dimitrovića i Nikole Nalješkovića. 1873. Ciena 2 fr.
 - VI. Pjesme Petra Hektorovića i Hanibala Lucića. 1874. Ciena 2 fr.
 - VII. Djela Marina Držića. 1875. Ciena 3 for.
 - VIII. Pjesme Nik. Nalješkovića, A. Čubranovića, M. Pelegrinovića i S. Mišetića Bobaljevića i Jegjupka neznana pjesnika. 1876. Ciena 1 for. 70 nvč.
 - IX. Djela Ivana Fr. Gundulića. 1877. Ciena 5 for.
 - X. Djela Frana Lukarevića Burine. 1878. Ciena 2 fr. 50 nč.
 - XI. Pjesme Miha Bunića Babulinova, Maroja i Oracija Mažibradića i Marina Burešića. 1880. Ciena 1 for. 80 nč.
 - XII., XIII. i XIV. Djela Gjona Gjora Palmotića. 1882., 1883. i 1884. Ciena knj. XII. 3 for. XIII. 3 for. 50 nvč. XIV. 2 for.
 - XV. Djela Antuna Gledevića. 1886. Ciena 2 for.
 - XVI. Djela Petra Zoranića, Antuna Šasina i Savka Gučetića Ben-deviševića. 1888. Ciena 2 for. 50 novč.
 - XVII. Djela Jurja Barakovića. 1889. Ciena 3 for.
- 3. Starine.** Knj. I—XXIII. 1869—1890. Ciena I. knjizi 1 for. 25 nč. Knj. VII X., XXI., XXII. i XXIII. po 2 for., ostalim po 1 for. 50 novč.
- 4. Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium.** (Knj. 1—21):
 - Knj. I—V., IX., XII., XVII., XXI. 1868. 1870. 1872. 1874. 1875. 1878. 1882. 1886. 1890. Listine o odnosajih između južnoga Slavenstva i mletačke republike. Ciena I., II., III. i IX. po 3 fr., IV. i XXI. po 4 fr., V. i XII. po 2 fr. 50 nč., XVII. knj. 2 fr.

LJETOPIS
JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI

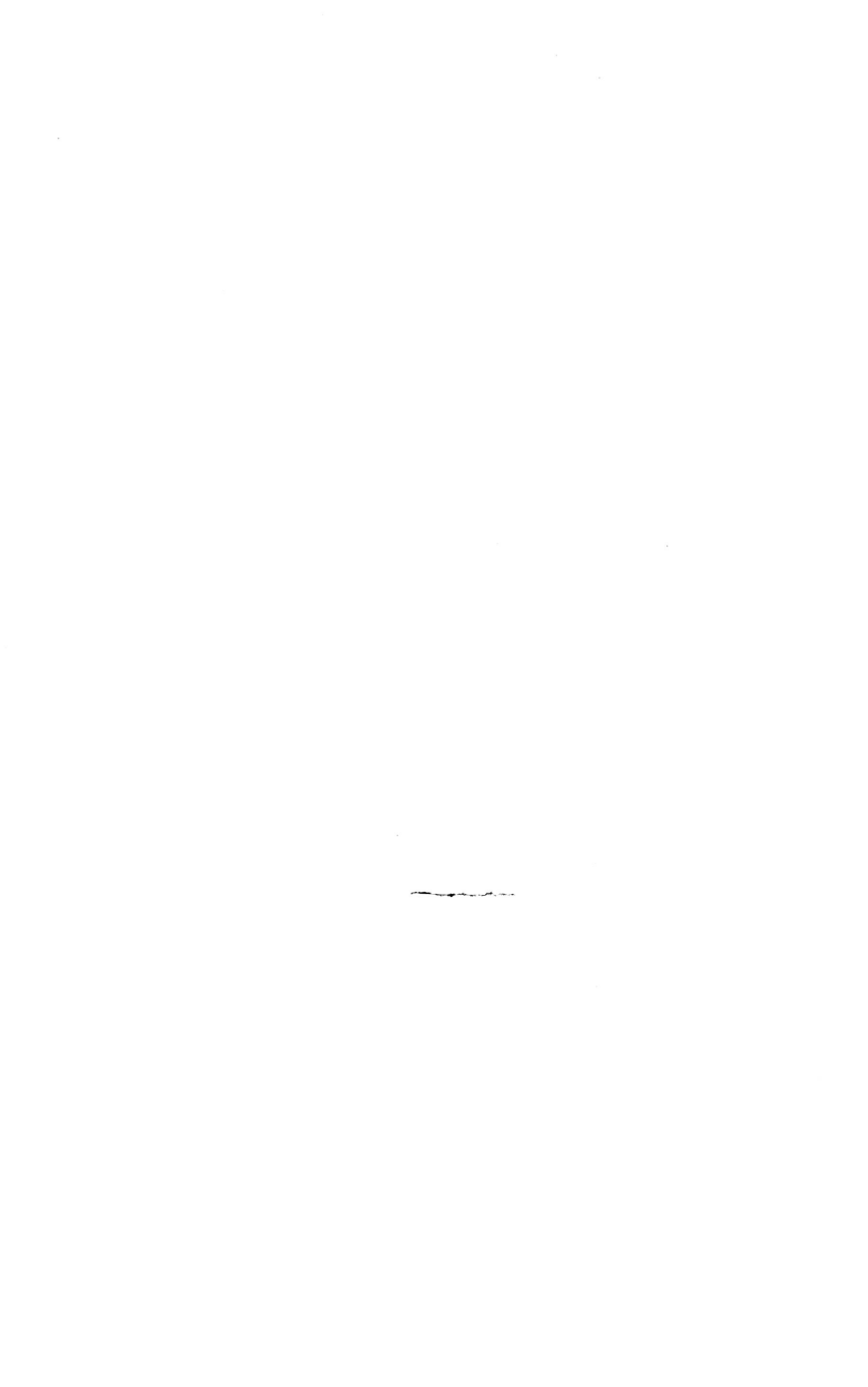
ZA GODINU 1890.

PETI SVEZAK.



U ZAGREBU 1890

TISKOM DIONIČKE TISKARE.



I.

PRAVILA I POSLOVNIK AKADEMIJE.

a) Pravila.

(Potvrđena prev. riešenjem od 4. ožujka 1866 godine.)

Članak 1.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti jest zavod zemaljski i ima svoje sjedište u Zagrebu.

Njezina svrha jesu samostalna iztraživanja na polju znanosti i umjetnosti, svestrano unapredjenje istih, a osobito njegovanje jugoslavenskoga jezika i književnosti.

Ona podtiče i podpomaže djela inih, zajamčuje koristna znanja i iskustva, dočim napredke i izume izpi- tuje i poučne radnje oglašuje, a podupire svrhe vladine odgovarajuć na zadaće i pitanja, tičuća se strukah zna- nosti i umjetnosti.

Članak 2.

Akademija je naprema državnoj upravi tielo samo- stalno.

Članak 3.

Glavne struke akademije jesu:

I. Jugoslavenska književnost i jezikoslovje. poviest sa svojim pomoćnimi znanostmi u obće, a osobito po- viest i starine Jugoslavenah;

II. Mudroslovje i pravoslovje, ovo sa osobitim obzi- rom na poviest prava u Jugoslavenah;

III. Matematika i prirodoslovne znanosti;

IV. Krasne umjetnosti sa njihovom književnošću i znanstvenimi na njih se odnosećimi razpravami.

Po tom dieli se ona u četiri razreda, naime u razred:

poviestni i jezikoslovni,
mudroslovni i pravoslovni,
matematični i prirodoslovni
i umjetnički.

Članak 4.

Akademija sastaje se svake godine jedan put u javnoj svečanoj sjednici, a osim toga u skupnih, pravilno se opetujućih, i u razrednih sjednicah.

Ona stavlja iz pridieljenih joj strukah, na koliko joj sredstva dopuštaju, nagradne zadaće za riešenje putem javnoga natjecanja i dosudjuje nagrade.

Ona oglašuje radnje svojih članova kao i razprave i djela inih spisatelja, ako su iz koje opredieljene joj struke i vriedna da ih primi, ter ih zato nagradjuje, ili kao što sama za pravedno pronadje, ili kao što je sa dotičnici dogovorila.

Ona daje u časopisu, prema materijalu izlazećem, neprestan pregled o svom poslovanju i oglašuje u njem priobćene joj stvari.

Ona razpravlja o pitanjih, stavljenih od državnih oblastih, i daje o njim zahtievana mnienja.

Ona podpomaže članove pri znanstvenih i umjetničkih poduzećih savjetom i novcem, podupire mladiće nade pune, koji se za umjetnike naobraziti žele, iz akademičke, naročito u tu svrhu opredieljene zaklade po glasu dotičnoga zakladnoga lista.

Ona nabavlja umotvorine i priugotavlja izložbe istih.

Članak 5.

Akademija ima:

pokrovitelja;
trideset i dva prava člana;
predsjednika;
dva tajnika;

najviše šestnaest počasnih članova, i dopisujuće članove, kojih će broj akademija sama ustanoviti.

Članak 6.

Izbor pokrovitelja i članova, navedenih u predjašnjem članku. skupa sa predsjednikom i tajnici, ostavlja se akademiji.

Pokrovitelj i članovi izabiru se doživotno, predsjednik i tajnici pako, koji se imadu uzeti izmedju pravih članovah. na tri godine, poslje kojih se opet za takove izabrati mogu.

Izbor pokrovitelja i predsjednika valja da potvrdi nj. c. kr. apoštol. veličanstvo.

Članak 7.

Pokrovitelj mora biti austrijski državljnin.

U svih slučajevih, u kojih akademija uztreba podporu zemaljskoga zastupstva ili dvorske kancelarije, ima pokrovitelj posredovati.

Kada je u sjedištu akademije, predsjedja u javnih svečanih godišnjih sjednicah. O radnjah akademije izvješćuje ga predsjednik. Iz javne svečane godišnje sjednice šalje mu akademija godišnje izvješće o svom stanju. On ima pravo svagda pogledati, kako poslovi akademije idu.

Članak 8.

Predsjednik nosi ponajprije brigu, da poslovi akademije idu u redu i da se njezina pravila obdržavaju.

On zastupa akademiju kod oblastih i trećih osobah. On zamjenjuje odsutnoga pokrovitelja u javnih svečanih godišnjih sjednicah, ter, ako je pokrovitelj zapriečen, preuzima posredovanje, koje po predjašnjem članku ovoga ide.

On predsjedava u skupnih sjednicah i rukovodi viećanja u istih, a u razrednih sjednicah, ako nije ujedno predstojnik razredu, ima se smatrati samo kao pravi član.

On potpisuje sa prvim tajnikom ili njegovim zamjenikom diplome-postavnice i sve dopise akademije, kao i sve njezine spise, iz kojih bi po nju nastati mogla prava ili dužnosti.

Članak 9.

Pri izboru pravih i dopisujućih članova ima se obzir uzeti na onakove muževe, koji su si zaslugah stekli izvrsnima znanstvenima ili umjetničkim djeli.

Ine zasluge za znanost i umjetnost mogu se samo naimenovanjem za počasnoga člana ocieniti i priznati.

Pravimi članovi mogu biti samo neprikorni austrijski državljani.

Izbor svakoga člana ima se prijaviti banu ili njegovu svakdašnjemu zamjeniku.

Kao počastni i dopisujući članovi mogu se inostranci samo onda primiti, ako je obavljeni izbor odobren od dvorske kancelarije.

Ako se mjesto kojega člana izprazni, mora se učiniti predlog za novi izbor u skupnoj redovitoj sjednici, o kojem će se u isto takovoj za njom sljedećoj prvoj sjednici viećati, a tek u trećoj sjednici definitivni izbor imati obaviti.

Članak 10.

Svaki član obvezuje se već svojim pristupom u akademiju, da će njezine svrhe promicati.

Svaki pravi član pripada doduše poglavito jednomu od četirijuh razredah; ali to neprieči, da on prema na-
gnuću i sposobnosti ujedno udioničtvuje i u poslovih
kojega inoga razreda.

Članak 11.

Poslove i dužnosti tajnika ustanovit će akademija u
svojem poslovnom redu.

Članak 12.

Svaki razred izabira si svake godine predstojnika iz-
među pravih članova akademije.

Predstojnici predsjedaju u sjednicah svojih razredah,
rukovode viećanja i podpisuju zapisnike razreda.

Oni nadgledaju, da se obdržavaju pravila i osebni
poslovni red razreda.

Ako je predsjednik zapriečen, zastupa ga onaj između
razrednih predstojnikah, koji je najstariji izabrani član
akademije.

Ako bi predstojnici istodobno u istoj sjednici izabrani
bili, onda zastupa predsjednika onaj od njih, koji je
stariji u godinah.

Članak 13.

Akademija ustanovljuje potrebno kućno i ino pomoćno
osoblje kao i poslužnike, ter ih imenuje i prima.

Članak 14.

Pri svih izborih, koje bi akademija obavljala, i pri
svih zaključcih, koje bi stvarala, imadu pravo glasa samo
pravi članovi, predsjednik i tajnici.

Da zaključak valja, potrebno je, da je prisutna naj-
manje polovica članova, što ih akademija tada sa pra-
vom glasa ima.

Pri glasovanju o pitanjih, tičućih se znanosti i umjetnosti, dopuštaju se zaključci relativnom većinom; pri izborih, naimenovanjih i pri svih inih pitanjih potrebna je absolutna većina glasovah, da zaključak valja.

Članak 15.

Akademija razpolaze sa četiri petine svojih godišnjih dohodaka svake vrsti; jedna petina dohodaka ima se svake godine pridodati glavnici.

Dokle se o upravi zemaljskih zaklada putem ustavnim što inoga odredilo nebude, ima se glavnica akademije sa posebnom za naobraženje umjetnika opredieljenom zakladom (čl. 4.) upravljati od namjestničkoga vieća sa dvojicom pravih članova, koje akademija u tu svrhu naznači.

Glavnica ne smije se u nikojem slučaju uzkratiti svrhi, za koju je po pravilih opredieljena, a može se načeti samo na predlog sabora sa privoljenjem krune.

Računi o rukovodjenju dohodaka akademije imadu se koncem svake godine pregledati od pravih članova, koje akademija u tu svrhu izabere, a posliedak te pregledbe ima se predložiti namiestničkomu vieću, ter onda skupa sa preglednim izkazom o glavnici akademije jošte oglasiti u časopisih.

Članak 16.

Akademija moze, držeć se zakonitih ustanovah, stupiti u savez sa inimi znanstvenimi i umjetničkimi društvima i s njimi dopisivati, ako joj se svidi za shodno.

Akademija ima svoj vlastiti pečat sa zemaljskim grbom i napisom: „Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti“.

Članak 17.

Akademija može dakle i sbirke inih književnih i znansvenih društva sebi pridružiti, ako ova u to privole, i ako su u tom slučaju zakonite ustanove obdržavane; akademija može i pozive na dobrovoljne prineske u novcu, knjigah, umotvorinah i starinah izdavati i takve stvari sabirati.

Članak 18.

U slučaju, da bi se akademija razpustila, može sa njezinimi zakladami i sbirkami razpolagati samo sabor sa privoljenjem krune.

Članak 19.

Akademija ima si po ovih pravilih potrebni poslovni red kao i naputke, potrebne joj za njezinu nutarnju radnju, sama sastaviti.

Poslovni red ima se dvorskoj kancelariji predložiti na odobrenje. On se može uslied zaključka akademije, komu je potrebno privoljenje absolutne većine glasova onih članova, koji pravo glasa imaju, i sa odobrenjem dvorske kancelarije promieniti.

Članak 20.

Ova ustrojna pravila akademije mogu se samo onda promieniti, ako je najmanje tri četvrtine članova, koji pravo glasa imaju, promienu predložilo, ter takova zadobila previšnje odobrenje nj. c. kr. apošt. veličanstva.

Prelazne ustanove.

Članak 21.

U svrhu sastavljenja akademije prepušta se saboru, da on sastavi povjerenstvo iz muževah znanosti i umjetnosti, koje će šestnaest redovitih, po smislu pravilah sposobnih članovah akademije za potvrđenje naznačiti nj. c. kr. apošt. Veličanstvu.

Članak 22.

Čim ti članovi previšnje potvrđenje zadobiju, ima se akademija smatrati kao sastavljena, ter stupa, pošto od nje izradjeni poslovni red zadobio bude odobrenje naznačeno u ovih pravilih, u svoj cieli djelokrug, kao što joj ga podieljuju ova pravila.

Pravila jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti jesu previšnjim Njegovog cesarsko kraljevskog apoštolskog posvećenog Veličanstva reskriptom od 4. ožujka t. g. 1866 premilostivo potvrđjena.

Milan Barun Kussevich m. p.

(L. S.)

Dr. Eduardo Jellachich Buzinski.

b) Poslovník.

(Potvrđen visokim odpisom od 17. siečnja 1867 god.)

§ 1.

Akademija ima počasnih, pravih i dopisujućih članova. Počasnih članova ima do 16, pravih 32, dopisujućih do 60 (gled. čl. 5. tem. prav.).

§ 2.

Članove bira sama akademija u glavnoj skupštini (gled. čl. 6. t. pr.), i to ovim načinom (gl. čl. 9. t. pr.):

a) Barem dva mjeseca prije glavne skupštine stavlja se u razredih pitanje, imaju li se novi članovi birati; zatim koliko ih i kakovi, da li pravi, dopisujući ili počastni. Nakon zrela razmatranja izriče razred odluku, prema kojoj predlaže ukupnoj akademiji za svako mjesto pravoga člana po trojicu, koji se imaju poimence navesti, dodavši u kratko i razloge, zašto ih razred predlaže. Za počastne i dopisujuće članove predlaže se po jedan za svako mjesto.

b) Pismeni predlozi pojedinih razreda stavljaju se do znanja akademije u predposljednjoj skupnoj sjednici izpred glavne skupštine. U posljednjoj pako skupnoj sjednici prije glavne skupštine vieća se o tih predlozih i ustanovljuje ukupni broj počasnih, pravih i dopisujućih članova, koji bi se imali izabrati za pojedine razrede prema razmjerju. Za taj se broj sastavljaju po razrednih predlozih izborni listovi.

c) Predsjedniku je dužnost, da izborne listove još prije glavne skupštine porazdieli među svekolike prave članove, koji će u sljedećoj zatim glavnoj skupštini od predložene za svako mjesto pravoga člana trojice iza-

brati po jednoga i napisati mu ime na posebnu cedulju. Tajnik skuplja cedulje i čita na glas imena.

Tko je dobio absolutnu većinu glasova, smatra se izabranim.

Kod počasnih i dopisujućih članova prima se ili odbija absolutnom većinom onaj jedan za svako mjesto predloženi.

Za svako mjesto člana glasuje se napose.

Ovaj način biranja valja i za prvi predstojeći izbor, samo što se ne veže na vrijeme od dva mjeseca, spomenuto pod *a*).

§ 3.

Svaki novoizabrani pravi član ima, kada se uvodi u akademiju, čitati razpravu, koja u njegovu struku zasieca. Ako izabranik ne može sam glavom doći u akademiju, čita njegovu uvodnu razpravu tajnik.

Poslije toga dobiva diplomu, podpisanu od predsjednika i tajnika.

§ 4.

Pokrovitelj i predsjednik biraju se u glavnoj skupštini (gl. čl. 6. pr.) tajnim glasovanjem, absolutnom većinom. Izbor se podnosi Njeg. Veličanstvu na potvrđenje.

Dok nestigne potvrda novoga predsjednika, obavlja tu čast njegov predšastnik.

Ako se mjesto predsjednika izprazni prije izbora, obavlja čast predsjedničku do prve glavne skupštine najstariji razredni predstojnik.

§ 5.

Pokle je tajnicima izminuo trogodišnji rok službovanja, upravlja predsjednik u glavnoj skupštini pitanje

na akademiju, je da li bi se isti tajnici i nadalje pridržali. Akademija odlučuje za svakoga tajnika napose tajnim glasovanjem, absolutnom većinom.

Ako većina odgovori niječno, biraju se u istoj skupštini novi tajnici.

§ 6.

Akademija drži svake godine po jednu glavnu skupštinu i svečanu sjednicu, zasebice tako, da se glavna skupština sastaje dan ili najvećma dva dana prije svečane sjednice. U glavnu skupštinu i svečanu sjednicu imaju se pozivati i oni pravi članovi, koji ne žive u Zagrebu, uz naknadu putnih troškova.

Svakoga mjeseca drži akademija po jednu ili više razrednih i skupnih sjednica. Broj, način i red sjednica određuje i oglašuje akademija prema okolnostim; nu svaki mjesec da se drži barem po jedna skupna i dvie razredne sjednice.

U razrednih se sjednicah može i više razreda sastati zajedno, kad u kojem razredu ima premalo mjestnih članova.

Pokladne, uskrsne, duhovske i božićne nedjelje, zatim mjeseca kolovoza i rujna neima akademija nikakvih sjednica.

§ 7.

Svaki je pravi član dužan točno dolaziti toli u skupne, koli u razredne sjednice. Tko ne može doći, neka se izpriča ili kod predsjednika ili kod razrednoga predstojnika.

§ 8.

U skupne sjednice dužni su dolaziti svi pravi članovi, koji su u Zagrebu. Ovdje se vieća: o svih predmetih,

koji se tiču akademije kao celoga zavoda; o poslovih novčanih; o razpisu nagrada; o savezu s inimi društvima; o izboru članova.

Novčana podpora za poduzeća znanstvena daje se samo pod uvjet, da će dotičnik svoje rezultate akademiji saobćiti. Ovakova se podpora daje samo na godinu dana, a poslije valja ju iznova moliti.

§ 9.

Za skupne i razredne sjednice sastavljaju tajnici dnevni red. Toga radi valja, da im članovi priobće svoje predloge barem dan prije sjednice; isto tako i razprave, koje će čitati.

Nečlanovi treba da svoje razprave, koje će se čitati, barem tri dana prije sjednice dostave u čitkom rukopisu jednomu od tajnika.

§ 10.

U skupnih sjednica predsjednik, u razrednih predstojnik dotičnoga razreda. Kad je predsjednik zapriečen, zamjenjuje ga najstariji izabrani razredni predstojnik.

Tajnici sjede uz predsjednika. Do njih se redaju s jedne i druge strane članovi po vremenu imenovanja; među članovi u isto vrieme izabrani odlučuje doba.

§ 11.

Da se može izreći zaključak, treba da je u glavnoj skupštini barem polovica svih pravih članova; u skupnoj sjednici barem polovica pravih zagrebačkih članova; a u razrednoj sjednici barem polovica pravih članova dotičnoga razreda.

§ 12.

I onda, kada tajno glasovanje nije izriekom ustanovljeno (gl. §§ 2., 4., 5.), vlastan je svaki član, ako ga još dvojica podupru, zaiskati tajno glasovanje.

§ 13.

O svakoj sjednici piše jedan od tajnika zapisnik, koji se u sljedećoj isto onakvoj sjednici predlaže na odobrenje. U zapisnik dolaze samo dopisi, predlozi i zaključci. U zapisnicih razrednih sjednica spominju se i razprave, koje su bile čitane.

Svaki član ima pravo na pismeni votum separatum; ali ga mora najkasnije za tri dana predati tajniku.

Zapisnike skupnih sjednica potpisuju: predsjednik i dotični tajnik; zapisnike razrednih sjednica dotični razredni predstojnik i jedan tajnik.

§ 14.

Razredne sjednice dijele se na javni i nejavni diel. U javnom se dielu čitaju znanstvene razprave i za javnost prikladni dopisi; čine se primjetbe na upravo pročitane razprave; vieća se o predlozih pojedinih članova i o ostalih znanstvenih poslovih.

U nejavnom se dielu razpravlja sve, što ne spada pred javnost.

K javnomu dielu razredne sjednice prosto je doći svakomu. Pravo glasa imaju samo pravi članovi istoga razreda, a od drugih razreda oni članovi, koji su naročito pozvani u tu sjednicu.

K nejavnomu dielu razredne sjednice prosto je doći samo članovom akademije.

§ 15.

Akademija drži svake godine po jednu glavnu skupštinu pod predsjedom samoga pokrovitelja, ili ako je ovaj zapriečen, predsjednika.

U glavnu skupštinu dužni su doći i oni pravi članovi, koji ne žive u Zagrebu. Ovdje se biraju članovi, pokrovitelj, predsjednik i tajnici; razpisuju pitanja i dosudjuju nagrade; ovdje se vieća o čitavom stanju akademije, o promjeni pravila ili poslovnika i ob ostalih načelnih pitanjih.

§ 16.

Umah poslije glavne skupštine (dan dva kasnije) drži akademija svečanu sjednicu. Ovdje govori pokrovitelj ili zamjenik mu, predsjednik, svečani govor; prvi tajnik čita glavno izvješće o stanju i djelovanju akademije, spominje iste godine preminule članove. Ovdje se proglašuju izbori glavne skupštine; imena onih pisaca, kojim su djela nagrađena, i novi razpis nagrada. Napokon čita jedan član svečanosti primjerenu razpravu, koja je već od prije u skupnoj sjednici odobrena bila.

§ 17.

Svi govori i čitanja u akademiji treba da su na hrvatskom (ili srbskom) jeziku; nu ako akademija pro nadje, može učiniti koji put iznimku. Nijedno čitanje ne traje redovito preko jedne ure. Kratki izvadci od akademičkih čitanja priobćuju se u hrvatskih novinah, koje akademija odredjuje. I od onih razprava, koje nisu bile čitane, priobćuju se u novinah izvadci, ako ih sami pisci sastave; inače spominje se samo naslov razprave.

§ 18.

Važniji predmeti, kojim treba dužega razmatranja, opremaju se najprije na odbor.

Odbori su stalni ili privremeni (ad hoc).

Stalnim odborom povjerava se:

a) izradjivanje ili izdavanje povećih djela. U takov odbor izabiru se vještaci dotičnoga razreda između pravih, dopisujućih ili počastnih članova;

b) pregledanje razprava, koje se štampaju u spisih akademičkih, bile one pisane od članova ili nečlanova

Privremeni odbor (ad hoc) izriče sud o djelih, koja su stigla akademiji na priesudu; izpituje predane mu predloge, da o njih svoje mnijenje budi razredu budi skupnoj sjednici podnese.

§ 19.

Članove odbora izabire uvijek sama akademija, a prema naravi predmeta biraju se u dotičnoj razrednoj ili u skupnoj sjednici.

Svakomu je odboru prosto, da pozove u pomoć vještake, ma i ne bili članovi akademije.

Odbori sastaju se prema potrebi, te izabiru između sebe prvaka i izvjestitelja. Nakon dovršena posla odprema se izradjeni predlog akademiji.

Ako koji odbor preko godine dana posluje, izvješćuje glavnu skupštinu o svom djelovanju i o novcih, koji su u to ime potrošeni.

§ 20.

Akademija izdaje na svjetlo sljedeće spise:

a) časopis ili akademička izvješća, u kojih se štampaju razprave, čitane u sjednicah, ako nisu veće od šest štampanih araka; spomenici starinarski i umjetnički;

izvješće o sjednicah akademičkih i o stanju akademije; osmrtnice članova; kritike svih znamenitih domaćih i inostranih knjiga;

b) djela, koja izradi i za tisak priredi odbor, po nalogu akademije;

c) djela, koja stekose nagradu, razpisanu po akademiji;

d) djela, koja se akademiji šalju za tiskanje, a ona pronadje, da su vriedna.

Svi akademički spisi izlaze na hrvatskom (iliti srbskom) jeziku; iznimice može se upotriebiti i jezik latinski.

§ 21.

Sve, što će se štampati u akademičkih spisih, čita se prije u dotičnoj razrednoj sjednici, bilo čitavo bilo u izvadku. Redakciju djela odborskih ima jedan član odbora, kojega je ovaj izabrao.

§ 22.

Djela, koja se natječu za nagradu, da neimaju zapisana imena pišćeva, već da su s vana obilježena nekim prirječjem. Rukopisu neka je priloženo zapečaćeno pismo s tim prirječjem s vana, a u pismu da je zapisao pisac svoje ime.

Nagrada se dosudjuje jednomu rukopisu u glavnoj skupštini, a u svečenoj sjednici otvara pokrovitelj ili zamjenik mu predsjednik zapečaćeno pismo onoga djela, kojemu bješe nagrada dosudjena, te proglašuje ime pisca. Ostala se pisma spale, a rukopisi vrate onim, koji hi po njihovu obilježju uzištu.

§ 23.

Nagrada se ne može nikako medju dvojicu ili više natjecatelja podieliti.

Nagrađeno djelo ostaje i nadalje svojinom pisca, koji ga je dužan uz godinu dana štampati. Inače vlastna je to učiniti akademija, tako da, podmiriv svoje troškove, čist dohodak predade nagrađeniku.

§ 24.

Za nagrade, koje razpisuje sama akademija iz svojih novaca, ne mogu se natjecati pravi članovi akademije; ali mogu onda, kada nagradu daje zemaljska vlada ili tko drugi.

§ 25.

Djela, koja i nisu nagrađena, ali su vrijedna da se štampaju, štampat će akademija, ako pisac zaželi, po smislu čl. 4. t. pr. ak.

§ 26.

Poslove akademičke obavljaju tajnici s pomoćnim osobljem.

Tajnika su dva: prvi i drugi tajnik oba s godišnjom plaćom, koju akademija ustanovljuje.

Prvi tajnik obavlja poslove ukupne akademije; piše njezin ljetopis, sastavlja glavno godišnje izvješće; nadzire pisariju; pod njegovom je rukom pomoćno osoblje.

Poslove razredne, redakciju akademičkih spisa i nadziranje štampe diele oba tajnika medju sobom.

Svi na akademiju upravljeni dopisi i pošiljke donose se u akademičku pisaru. Samo prvi tajnik vlastan je otvarati stvari, dostavljene akademiji.

Ako je prvi tajnik zapriečen, zamjenjuje ga drugi tajnik.

§ 27.

Tajnicima pridano je pomoćno osoblje, koje imenuje i plaću mu određuje akademija na predlog prvoga tajnika.

§ 28.

Sve dopise, koji se tiču ukupne akademije, podpisuju: predsjednik i prvi tajnik.

Dopise pojedinih razreda podpisuju: dotični razredni predstojnik i jedan tajnik.

Ostale dopise podpisuju tajnici sami.

§ 29.

Svi novčani poslovi idu u skupne sjednice.

Novci se dižu za sada u zemaljskoj blagajni uz podpis predsjednika, tajnika i jednoga od one dvojice članova akademičkih, koji dogovorno s kr. namjestničkim viećem upravljaju glavnicom akademičkom (§ 15. prav.).

Novce doznauje predsjednik prema zaključkom skupne sjednice; doznaku podpisuju predsjednik i tajnik.

Novce, koje akademija sa strane dobiva, prima predsjednik, te ih uz podpis tajnika i jednoga od gori naznačene dvojice članova predaje blagajni.

§ 30.

Svaku članu akademije, koji stanuje izvan Zagreba, koliko se god puta pozove u Zagreb, pripada naknada putnih troškova, koju određuje akademija.

§ 31.

Nagrade za razprave, koje se štampaju u spisih akademičkih, ustanovljuje skupna sjednica na predlog dotičnoga razreda.

Nagrade ovećih djela ustanovljuju se u skupnoj sjednici po predlogu odbora, kojemu je djelo za priesudu povjereno bilo.

Podpore za izdavanje samostalnih djela kao i za ina znanstvena i umjetnička poduzeća ustanovljuju se takodjer u skupnoj sjednici po predlogu odbora.

§ 32.

Račune o godišnjem dohodu i razhodu, kao i priegled svega imutka akademičkoga sastavljaju na izmaku svake godine ona dvojica članova, kojim je po čl. 15. t. pr. povjerena novčana uprava. U tom neka su im na ruku oba tajnika.

§ 33.

U glavnoj se skupštini ustanovljuje proračun za budću akademičku godinu. Proračun sastavljaju predsjednik, tajnici i oba člana, koji po čl. 15. sudjeluju kod uprave akademičkog imutka; i to prema obrazloženim predlogom, koje pojedini razredi donose najkasnije u posljednju skupnu sjednicu prije dotične glavne skupštine.

§ 34.

Ugovore za štampanje, vezanje, prodaju i razošiljanje akademičkih spisa sastavljaju tajnici uz odobrenje skupne sjednice

Tajnici ustanovljuju i cieniu akademičkim knjigam prema ukupnomu trošku, uz odobrenje skupne sjednice.

§ 35.

Akademija poklanja svoje spise:

- a) svim počastnim članovom;
- b) svim pravim članovom.

- c) svim dopisujućim članovom spise dotičnoga razreda ;
- d) svim učevnim zavodom, s kojimi je u savezu ;
- e) onim, koji su jugoslavenskoj akademiji barem 2000 for. poklonili i položili ;
- f) napokon onim, kojim je akademija napose odlučila davati svoje knjige.

Tajnici neka osobito gledaju, da se akademički spisi uredno šalju onim, kojih idu.

§. 36.

Od svake književne radnje, koja se štampa u spisih akademičkih, dobiva pisac, ako zaželi, 50 posebnih otisaka s posebnim naslovom.

Više otisaka ne može dobiti, makar i sam htio namiriti štamparske troškove. Akademija pako vlastna je naštampati od svake radnje posebnih otisaka, koliko god hoće.

§ 37.

Ovaj poslovnik može se promieniti samo u glavnoj skupštini, ako na promjenu pristane absolutna većina pravih članova (gled. čl. 19. t. pr.).

Svaka promjena podnosi se kr. dvorskoj kancelariji na potvrđenje.

Broj $\frac{218}{42}$ 1867.

Podnešeni ovaj kralj. dvorskoj kancelariji poslovnik jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, pošto je takav po propisu paragrafa 19. previšnje odobrenih pravilah izradjen — potvrđuje i odobrava kr. dvorska hrvatsko-slavonska kancelarija.

U Beču, dana 17. siečnja 1867.

Kussevich, m. p.
(L. S.)

Dr. Jellachich Buzimski, m. p.

II.

PRAVILA ZA KNJIŽNICU.

Glava I.

Uprava knjižnice.

§ 1.

Akademijском knjižnicom upravlja akademijски knjižničar prema ovim pravilom.

§ 2.

Akademijškoga knjižničara izabira akademija.

§ 3.

Kad bude knjižničar zapriečen, ili za vrijeme, kad knjižničara ne bi bilo, određuje predsjednik, da koji tajnik preuzme nadzor nad knjižnicom.

§ 4.

Knjižničar pazi na porabu knjižnice i njezinih prostorija; al i odgovara za sve, što u njegovo područje spada.

On nabavlja djela unutar godišnjega proračuna, ili u vlastitom djelokrugu, ili po zaključku akademije, ili po predlogu članova njezinih. Prije svega bit će mu briga, da popuni nepodpuna djela sadašnje knjižnice. Za nabavu knjiga i rukopisa preko proračuna podnosi predlog akademiji.

§ 5.

Knjižničar podnosi svake godine glavnoj skupštini akademije, odnosno proračunskom odboru, predlog o izdatcih za buduću akademičku godinu i izvješće o knjižnici, po imenu o njezinu stanju, umnožanju i porabi.

Glava II.

Udržavanje i čuvanje knjižnice.

§ 6.

Ponajglavnija briga knjižničara treba da bude čuvanje knjižnice od vatre, vlage, truhleža, moljaca, praha i svega što bi moglo oštetiti knjige ili pokućstvo knjižnice.

§ 7.

Osobito vrijedne, pak i one knjige, koje se puno upotrebljavaju, treba, dogovorno s predsjednikom akademije, vezati dati.

§ 8.

U dvorane, u kojih su knjige smještene, nije prosto ulaziti s gorećom sviećom, nego za nevolju samo, i to uz najveći oprez, s pokrivenom svjetiljkom.

§ 9.

U prostorijah knjižnice mora biti uvijek sve čisto. Jedan put uz godinu, za vrijeme akademijskih praznika, treba sve prostorije, ormare i knjige pomnjivo oprášiti.

§. 10.

Na sve knjige, rukopise i umjetke treba na sgodnu mjestu udariti biljeg akademije, a tim je označiti kao njezinu svojinu. Od toga se iznimlju književne riedkosti i dragocjenosti, koje će se u posebnom uvijek za-

ključanom ormaru čuvati, te će se o njih poseban katalog sastaviti.

§ 11.

Nikomu nije prosto ulaziti u dvorane, gdje su knjige smještene, bez dozvolje, a kamo li boraviti u njih bez prigleda.

§ 12.

Kad minu uredovni sati, zatvaraju se pomnjivo sva vrata, pregledav prije sve, osobito pako čitaonicu, koja se loži, da se ukloni opasnost požara. Ključevi se čuvaju u predsjednikovoj sobi.

§ 13.

Nikomu nije prosto pušiti u prostorijah knjižnice.

§ 14.

Tko si prisvoji knjige ili druge stvari pripadajuće knjižnici, mora se prijaviti dotičnoj oblasti, da ga prisili na povratak; a tko ošteti što, mora štetu podpuno nadoknaditi. Ako bi se opazilo, da to tko češće ili hotomice čini, može mu knjižničar i dalnju porabu knjižnice uzkratiti.

§ 15.

Na izmaku svake akademijske godine pregleda predsjednik s odborom što se može točnije svu knjižnicu, je li sve u njoj prema ovim pravilom.

Glava III.

Poraba knjižnice.

§. 16.

Akademijske knjige mogu se upotrebljavati:

1) u čitaonici;

- 2) kod kuće u Zagrebu;
- 3) izvan Zagreba.

§ 17.

Čitaonica je otvorena one dane i vrijeme, kada i kako odredi akademija.

§ 18.

Tko želi u čitaonici kakvu knjign čitati, ima napisati na cedulju naslov željene knjige, svoje ime i stališ. Zahtievana knjiga predat će mu se odmah, ako je pri ruci, ili ako je ne čita tko drugi.

Ako je zahtievana knjiga komu već posudjena, a drugi čitalac bi ju silno trebao: naznačit će mu se vrijeme, kada će se knjiga povratiti. Povraćena čekat će na njega tri dana u čitaonici; kad mine ovo vrijeme, neće se više na njega obzirati.

§ 19.

U čitaonici leže i časopisi. Zabranjuje se nositi pojedine brojeve kući, dok imaju ležati u čitaonici. Nu kad to vrijeme prodje, može knjižničar i pojedine brojeve kući posuditi.

§ 20.

Čitatelji se imaju u čitaonici pristojno vladati, to jest mirno sjediti, nesmetati nikomu ni razgovorom, ni štroptom, a paziti, da se knjige ne oštete.

Tko se nebi pokorio naredbam čitaonice, naložiti će mu knjižničar po podvorniku, da otidje iz čitaonice.

Ako uztreba, izdat će se i potanki propisi za čitanicu.

§ 21.

Ako tko želi i sutradan čitati knjigu dan prije posudjenu, pričuvat će mu se u čitaonici na posebnome

mjestu; nu ako dotičnik ne dodje uz dva dana u čitaonicu, odniet će se knjiga na svoje mjesto.

§ 22.

Čitatelj može samo iznimice tražiti više knjiga na jedanput, naime, kad se nebi mogao okoristiti kakvom knjigom, ako neima i ostalih svezaka istoga djela, ili pako drugih odnosnih knjiga.

§ 23.

Rukopisi i djela nevezana mogu se čitati samo pod osobitom pazkom knjižničara ili podvornika.

§ 24.

Nije prosto precrtavati slike, osobito pomoću nauljena papira, zatim črčkati po knjigah, prelamati njihove listove, pisati na njih kao na podlozi i drugčije zlo upotriebiti.

Tko se toga uzprkos opomenam ne okani, neće mu se više davati knjige za čitanje.

§ 25.

Za porabu izvan čitaonice posudjuju se knjige:

- 1) članovom jugoslavenske akademije;
- 2) profesorom, suplentom, docentom i pomoćnikom kr. sveučilišta Franje Josipa I., pak i činovnikom njebove knjižnice;
- 3) profesorom i suplentom hrvatskih gimnazija i realka uz podpis njihova ravnatelja;
- 4) javnim oblastim uz podpis i uredovni pečat načelnika dotične oblasti;
- 5) književnikom, koji su se izkazali znanstvenim radom, ili koji se nanj spremaju;

6) sveučilištnim građjanom uz jamstvo kojega sveučilištnoga profesora.

§ 26.

Tko od onih, koji su vlastni posudjivati knjige iz akademijske knjižnice (§ 25), prvi put hoće da se posluži tim pravom, treba da se izkaže knjižničaru i da mu dokaže svoje pravo.

Učiniv to, dobit će od knjižničara podpisanu posudbenu cedulju, u kojoj će se, uz vlastoručno podpisano ime, stališ i stan dotičnika, naznačiti njegovo pravo ili jamstvo, koje ga ovlašćuje na posudjivanje knjiga izvan knjižnice.

Knjižničar će iz ove cedulje popuniti dotične stupce u posudbenoj knjizi. Jamstvo se vraća istom onda, kada dotičnik neima više kod sebe nijedne knjige iz knjižnice.

§ 27.

Tko od navedenih u 25. §-u poželi posuditi kakvu knjigu iz akademijske knjižnice, zatražit će ju od knjižničara, te dobiv ju popuniti i podpisati prijamnicu.

§ 28.

Svatko neka sam pazi, kakva je knjiga, koju je posudio. Ako je oštećena, neka se to na prijamnici zabilježi, inače ako tko povrati oštećenu knjigu, traži se od njega odšteta.

§ 29.

Za svaku posudjenu knjigu odgovara dotičnik sve dotle, dok je njegova prijavnica kod knjižničara. Zato neka svatko vraćajuć knjigu potraži svoju prijamnicu, a knjižničar neka zabilježi onda u posudbenoj knjizi, da je posudjena knjiga povraćena.

§ 30.

Knjige se posudjuju obično na mjesec dana; nego posudjena knjiga može se i dulje kod koga ostaviti, kad to čitalac naročito zaželi, a nije nitko uz minuli mjesec iste knjige zatražio. Svaka daljnja posudba smatra se kao nova, zato se onda mora prijamnica obnoviti i u posudbenu knjigu iznova uvrstiti.

§ 31.

Tko u pravo vrijeme nepovrati knjige, opomenut će se tri dana iza dospelja roka nefrankiranim pismom.

Ako ne udovolji ovoj opomeni uz tri dana, odniet će mu podvornik glavom drugu opomenu, za koju ga ide u ime dostavine 10 novč.

Ako dotičnik niti na ovu opomenu ne povrati knjige, odniet će mu podvornik treću opomenu uz dostavinu od 20 novč.

Ne odzove li se dotičnik nit ovoj opomeni, javit će to knjižničar akademiji, da sudom iztjera svoju svojinu.

§ 32.

Članovi akademije i zagrebački profesori mogu i dulje od mjesec dana posudjenu knjigu kod sebe zadržati, ako ovu želju kod posudbe izraze i ako nitko drugi ne zaište iste knjige.

U potonjem slučaju zamolit će knjižničar, kad mine mjesec dana, dotičnika, da knjigu povrati.

Ako se dotičnik molbi toj nebi odazvao, postupat će knjižničar, kako je razloženo u 31. §-u.

§ 33.

Izvan Zagreba šalju se knjige poštom o trošku onoga, koji je knjigu zamolio.

§ 34.

Kad mine posudbeni rok, zatim na potražbu knjižničara i na izmaku akademijske godine moraju se sve posudjene knjige vratiti, i to u potonjem slučaju poradi revizije knjižnice. Kad se svrši revizija, mogu se te knjige opet posuditi.

§ 35.

Rukopisi i dragocjena djela mogu se samo uz naročitu privolju akademije izvan knjižnice posuditi. Da se poraba rukopisa u knjižnici olakoti, može knjižničar njihovu porabu takodjer izvan redovitih ura (§ 17.) uz potrebit oprez dozvoliti. Jedinim se članovom akademije, a sveučilištnim profesorom i sveuč. knjižničaru uz naročitu dozvolju akad. knjižničara, dozvoljuje poraba rukopisa i kod kuće; ali i njim se preporučuje, da se rukopisi čim više služe u čitaonici.

§ 36.

Izvan trojedne kraljevine posudjuju se knjige i rukopisi takodjer samo uz naročitu dozvolju akademije.

III.

PRAVILA

ZA AKADEMIJSKU GALERIJU STROSSMAJEROVU.

§ 1.

Sbirke slika i umjetnina, koje je akademiji njezin pokrovitelj biskup J. J. Strossmajer veledušno poklonio, zvati će se na vjekovitu uspomenu njezina utemeljitelja akademijska „galerija Strossmajerova“.

§ 2.

Galerijom upravlja akademija putem svoga odbora od četiri lica i putem imenovanoga po njoj ravnatelja.

§ 3.

Odbor imenuje akademija na vrijeme, koje sama odredi.

Na predlog toga odbora imenuje akademija ravnatelja na toliko godina, na koliko s njim ugovori; a može ga i doživotno imenovati.

Kada se ravnatelj imenuje na vrijeme, ako mu se služba tri mjeseca prije izminuća toga vremena ne odkaže, smatra se produženom još na godinu dana i tako dalje.

Ako se je ravnatelj nakanio zahvaliti na službi, ima to prijaviti akademiji tri mjeseca prije.

Uvjeti, uz koje se ravnatelj imenuje, ustanovljuju se s njim dogovorno.

§ 4.

U odborskih sjednicah sudjeluje ravnatelj s pravom glasa; on ondje izvješćuje i vodi zapisnik.

§ 5.

Odbor će po predlogu ravnateljevu svake godine prije akademičke glavne skupštine sastaviti na vrijeme proračun o potrebštinah galerije za slijedeću godinu; te će ga predati predsjedniku akademije, da ga uvrsti u proračun akademički, o kojem razpravlja glavna skupština (§ 15. poslovnika).

§ 6.

U granicah ustanovljenoga proračuna (§ 5.) raspolaze odbor na temelju ravnateljevih predloga samostalno s odredjenimi za galeriju sredstvi, uz obvezu, da o izdatkih položi akademiji račun najkasnije do kraja siečnja slijedeće godine.

Za tekuće potrebštine odbor će ravnatelju s njim sporazumno doznačiti paušal, o kojem će ravnatelj položiti mu račun.

Odbor će sve izdatke doznačiti kod predsjednika akademije.

§ 7.

Ravnateljeva je dužnost urediti, čuvati i u dobrom redu držati povjerene si sbirke umjetnina, te brinuti se za napredak i razvitak galerije.

U tu će svrhu ravnatelj a) ponajprije sastaviti točan i potpun opis predanih si umjetnina i umjetno-znanstvenih djela; pak u nj uvrstiti svaki predmet, koji bi galeriji pridolazio. Isto tako sastaviti će znanstven opis umjetnina, b) paziti, da se umjetnine ne oštete, a ošte-

ćene da se poprave; c) prema sredstvom (§ 6.) nastojati, da se sbirke sustavno popune.

§ 8.

Koncem godine podastrieti će ravnatelj akademiji putem odbora izvještaj o godišnjem radu i o stanju galerije.

§ 9.

Odbor će sporazumno s ravnateljem odrediti, u koje doba ima ravnatelj biti u prostorijah galerije u svojoj pisari.

Odbor će takodjer na predlog ravnatelja odrediti vrijeme, u koje će galerija otvorena biti obćinstvu; a ravnatelj će za red i pazku u to doba skrbiti.

IV.

OSOBLJE

(GODINE 1890).



Pokrovitelj:

Preuzvišeni i prečastni gospodin **Josip Juraj Strossmayer**,
biskup bosanski i sriemski itd. itd.

Predsjednik:

Dr. **PAVAO MUHIĆ**.

Predstojnici razredni:

U filologiško-historičkom razredu:

Dr. **FRANJO RAČKI**, ujedno zamjenik predsjednika, a
predsjednik od g. 1867—1886.

U filozofiško-juridičkom razredu:

Dr. **FRAN VRBANIĆ**.

U matematičko-prirodoslovnom razredu:

Dr. **SPIRO BRUSINA**.

Tajnici:

Dr. **BOGOSLAV ŠULEK** (od god. 1874).

Dr. **PETAR MATKOVIĆ** (od god. 1874.)

Knjižničar i arkivar.

IVAN TKALČIĆ.

Pomoćno osoblje:

ŠIME MATKOVIĆ, pisar.

MARKO BANFIĆ, podvornik.

Članovi redom izbora:

1. Počastni.

1867., 25/7. Dr. **FRANJO MIKLOŠIĆ**, umir. sveučilištni profesor u Beču.

1870., 24/11. **ARISTO ARISTOVIĆ KUNIK**, c. ruski tajni savjetnik i akademik u Petrogradu.

1879., 21/11. **JAKUB KARLOVIĆ GROT**, c. ruski tajni savjetnik i akademik u Petrogradu.

- 1882., 5/12. DIMITRIJ IVANOVIĆ MENDELEJEV, sveučilišni profesor u Petrogradu.
- 1885., 16/12. Dr. DIONIZ ŠTUR, ravnatelj c. kr. geološkoga zavoda u Beču.
- STJEPAN SCHULTZER MÜGGENBURŽKI, c. kr. umirovljeni satnik u Vinkovcih.

U m r li (s godinom smrti).

- Dr. JAN EMANUEL PURKYNĚ, profesor na sveučilištu, 1869 u Pragu.
- Dr. AUGUST SCHLEICHER, profesor na sveučilištu, 1869. u Jeni.
- KARLO JAROMIR ERBEN, pražki arkivar, 1871. u Pragu.
- Dr. FRANJO PALACKY, češki historiograf, 26/5. 1876. u Pragu.
- MIHAJLO PETROVIĆ POGODIN, c. rus. drž. savjetnik i profesor na sveučilištu, 20/12. 1876. u Moskvi.
- JOVAN GAVRILOVIĆ, bivši srbski regent, 10/8. 1877. u Biogradu.
- ROBERTO VISIANI, senator talijanski i profesor sveučilišni, 4/5. 1878. u Padovi.
- ISMAIL IVANOVIĆ SREZNEVSKI, profesor na sveučilištu, 20/2. 1880. u Petrogradu.
- Dr. AMI BOUÉ, geolog, 2/11. 1881. u Beču.
- ALEKSANDER VACLAV MACIEIOWSKI, profesor na sveučilištu, 10/2. 1883. u Varšavi.
- IVAN KUKULJEVIĆ SAKCINSKI, umir. veliki župan, 1/8. 1889. u Puhakovcu.

2. Pravi članovi po razredih redom izbora.

a) U razredu historičko-filologiškom:

- 1866., 9/5. Dr. FRANJO RAČKI, predstojnik razredu, opat i kanonik prvostolne crkve u Zagrebu.
- Dr. VATROSLAV JAGIĆ, prof. na sveučilištu u Beču.

- SIME LJUBIĆ, ravnatelj arheol. muzeja u Zagrebu.
1867., 25/7. Dr. PETAR MATKOVIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu.
- 1874., 23/11. ARMIN PAVIĆ, prof. na sveučilištu u Zagrebu.
- 1879., 21/11. MATIJA VALJAVEC, profesor na gimnaziju u Zagrebu.
- 1882., 5/12. Dr. FRANJO MAIXNER, kr. zemaljski nadzornik za srednje škole, u Zagrebu.
- 1883., 21/11. PERO BUDMANI, profesor na gimnaziju u Zagrebu.
- IVAN TKALČIĆ, nadarbenik prvostolne crkve u Zagrebu.
- NADKO NODILO, profesor na sveučilištu u Zagrebu.
- TADIJA SMIČIKLAS, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

U m r l i :

- IVAN BRČIĆ, profesor, 1870. u Zadru.
- FRAN KURELAC, pisac, 1874. u Zagrebu.
- MATO MESIĆ, sveučilišni profesor, 5/12. 1878. u Zagrebu.
- Dr. GJURO DANIČIĆ, profesor slovenske filologije na velikoj školi u Biogradu i redaktor akademijskoga rječnika, 15/11. 1882. u Zagrebu.
- Dr. LAVOSLAV GEITLER, sveučilišni profesor u Zagrebu, 2/6. 1885. kod Beča.

b) U razredu filozofiško-juridiškom:

- 1866., 9/5. MIRKO BOGOVIĆ, kr. umir. ministarski savjetnik.
- Dr. PAVAO MUHIĆ, umir. predstojnik kr. vladnoga odjela za bogoštovje i nastavu u Zagrebu, predsjednik.
- 1867., 25/7. Dr. VALTAZAR BOGIŠIĆ, profesor na sveučilištu u Odesi.
- 1874., 23/11. Dr. JAROMIR HANEL, profesor na sveučilištu u Pragu.

1876., 20/11. Dr. FRANJO MARKOVIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

1886., 21/11. Dr. FRAN VRBANIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razredu.

U m r l i :

Dr. BOŽIDAR PETRANOVIĆ, c. kr. dvorski savjetnik i prisjednik prizivnoga suda u Zadru, 1874. u Mletcih.

Dr. JOVAN SUBOTIĆ, odvjetnik, 28/1. 1886. u Zemunu.

JANKO JURKOVIĆ, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 20/3. 1889. u Zagrebu.

ADOLFO VEBER, kanonik prvostolne crkve, 6/8. 1889. u Zagrebu.

Dr. MIRKO ŠUHAIJ, prisjednik kr. stola sedmorice, 30/11. 1889. u Budimpešti.

c) U razredu matematičko-prirodoslovnom:

1866., 9/5. Dr. BOGOSLAV ŠULEK, pisac u Zagrebu.

— JOSIP TORBAR, ravnatelj kr. velike realke u Zagrebu.

1867., 1/1. LJUDEVIT VUKOTINOVIĆ, veliki župan u miru.

1874., 23/11. SPIRIDION BRUSINA, profesor na sveučilištu u Zagrebu, predstojnik razredu.

1875., 22/11. Dr. GJURO PILAR, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

1882., 5/12. Dr. KARLO ZAHRADNIK, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

1883., 21/11. Dr. GUSTAV JANEČEK, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

1887., 7/12. Dr. VINKO DVORAK, sveuč. prof. u Zagrebu.

— Dr. MIJO KIŠPATIĆ, profesor kr. realke u Zagrebu i docenat na sveučilištu.

U m r l i :

ŽIVKO VUKASOVIĆ, školski nadzornik kod vlade za hrvatsko-slavonsku Krajinu, 1874. u Zagrebu.

Dr. JANEZ BLEIWEISS, predsjednik „Matice slovenske“, 22/11. 1881. u Ljubljani.

Dr. JOSIP ŠLOSSER-KLEKOVSKI, odsječni savjetnik kod kr. zemaljske vlade, 28/4. 1882. u Zagrebu.

3. Dopisujući članovi redom izbora.

a) U razredu filologičko-historičkom:

1887., 25/7. Dr. ERNST DÜMLER, profesor na sveučilištu u Berlinu.

— MARTIN HATTALA, profesor na sveučilištu u Pragu

— VACLAV V. TOMEK, profesor na sveučilištu u Pragu.

1870., 24/11. Dr. LOUIS LEGER, profesor na akademiji za orientalne jezike u Parizu.

— STOJAN NOVAKOVIĆ, kr. srbski poslanik u Carigradu.

1873., 24/11. ČEDOMIL MIJATOVIĆ, umirovljeni ministar financija u Biogradu.

1879., 21/11. MARIN DRINOV, profesor na sveučilištu u Harkovu.

— MILAN MILIĆEVIĆ, bibliotekar u Biogradu.

1882., 5/12. Dr. IVAN CRNČIĆ, kanonik sv. Jeronima u Rimu.

— LUKA ZORE, profesor na gimnaziju u Dubrovniku.

1883., 21/12. Dr. A. LESKIEN, profesor na sveučilištu u Lipskom.

— 21/12. RADOSLAV LOPAŠIĆ, tajnik kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

1886., 21/11. Dr. TOMO MARETIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

1887., 3/12. FRAN BULIĆ, ravnatelj gimnazija u Spljetu.

1888., 3/12. ILARION RUVARAC, arhimandrita u fruškogorskom manastiru Grgetku.

— 3/12. Dr. GRGUR KREK, profesor slavistike na sveučilištu u Gradcu.

1889., 27/11. Dr. KONSTANTIN JIREČEK, profesor na sveučilištu u Pragu.

Umrli:

VINKO PACEL, tajnik kr. zemaljske vlade u Zagrebu, 1870. u Karlovcu.

IVAN ERASMO VOCEL, sveučilišni profesor, 1871. u Pragu.

ALEKSANDER F. GILFERDING, državni podtajnik c. ruskoga ministarstva, 1872. u Petrogradu.

KAPITON NOVOSTRUJEV, profesor duhovne akademije, 1873. u Moskvi.

Dr. JANKO ŠAFARIK, član drž. savjeta, 20/7. 1876. u Biogradu.

AUGUST BIELOVSKI, historiograf, 10/11. 1876. u Lavovu.

SERGIJ MIHAJLOVIČ SOLOVJEV, c. ruski tajni savjetnik, profesor na sveučilištu, 16/10. 1879. u Moskvi.

A. A. KOTLJAREVSKI, profesor na sveučilištu, 11/10. 1881. u Kijevu.

NIKOLA IVANOVIČ KOSTOMAROV, član arheografske komisije, 19/4. 1885. u Petrogradu.

ALEKSANDER VASILJEVIČ GORSKI, rektor duhovne akademije, 23/10. 1885. u Moskvi.

PETAR ALEKSIJEVIČ LAVROVSKI, školski popečitelj, 19/2. 1886. u Petrogradu.

JOSIP JIREČEK, umirovljeni c. kr. austrijski ministar za bogoštovje i nastavu, predsjednik kr. češkoga učenoga društva u Pragu, 25/11. 1888.

b) U razredu filozofičko-juriškom:

1867., 25/7. MATIJA BAN, činovnik u ministarstvu spoljašnjih djela u Biogradu.

— Dr. HERMENEGILD JIREČEK, savjetnik u ministarstvu za bogoštovje i nastavu u Beču.

— Dr. GUSTAV WENZEL, umir prof. sveučilišta u Pešti.

- 1870., 24/10. VACLAV BRANDL, zemaljski arkivar u Brnu.
 1875., 22/11. Dr. ROMUALD HUBE, carsko-ruski pravi tajni savjetnik i senator u Varšavi.
 1882., 5/12. LUKA ZIMA, profesor na gimnaziju u Varaždinu.
 1889., 27/11. Dr. MARIJAN DERENČIN, predstojnik pravosudnoga odjela u miru i odvjetnik u Zagrebu.
 — 27/11. Dr. BLAŽ LORKOVIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu.
 — 27/11. Dr. KOSTA knez VOJNOVIĆ, profesor na sveučilištu u Zagrebu.

Umrli:

- MILOŠ POPOVIĆ, pisac, 8/8. 1879. u Biogradu.
 MEDO PUČIĆ, vlastelin, 1/7. 1882. u Dubrovniku.

c) U razredu matematičko-prirodoslovnom:

- 1867., 25/7. Dr. ŠIME ŠUBIĆ, profesor na sveučilištu u Gradcu.
 1873., 24/11. MARTIN SEKULIĆ, umir. profesor u Rakovcu.
 — Dr. BOGOSLAV JIRUŠ, sveučilišni profesor u Pragu.
 — Dr. FR. STUDNIČKA, sveučilišni profesor u Pragu,
 1885. 16/12. Dr. FR. VEJDOVSKI, sveučilišni profesor u Pragu.
 1886., 16/12. J. M. ŽUJOVIĆ, profesor velike škole u Biogradu.
 — NIKOLAJ ALEKSANDROVIČ MENŠUTKIN, profesor na c. rus. sveučilištu u Petrogradu.

Umrli:

- FRANJO ERJAVEC, profesor c. kr. velike realke u Gorici.
 13/1. 1887.
 Dr. J. PANČIĆ, profesor velike škole u Biogradu, predsjednik kr. srpske akademije nauka, 7/3. 1888. u Biogradu.

4. Odbori.

a) Financijalni:

TADE SMIČIKLAS.

Dr. FRAN VRBANIĆ.

b) Za izdavanje historijsko-juridičkih spomenika:

Dr. FRANJO RAČKI.

Dr. PETAR MATKOVIĆ.

ŠIME LJUBIĆ.

IVAN TKALČIĆ.

NADKO NODILO.

TADE SMIČIKLAS.

RADOSLAV LOPAŠIĆ.

c) Za izdavanje starih pisaca:

Dr. FRANJO RAČKI.

PERO BUDMANI.

Dr. FRANJO MARKOVIĆ.

ARMIN PAVIĆ.

Dr. TOMA MARETIĆ.

d) Za sabiranje spomenika tradicionalne literature:

Dr. FR. RAČKI.

M. VALJAVEC.

N. NODILO.

T. SMIČIKLAS.

Dr. T. MARETIĆ.

e) Za sabiranje podataka o potresih u domovini:

Dr. GJURO PILAR.

Dr. KARLO ZAHRADNIK.

Dr. VINKO DVOŘAK.

Dr. GUSTAV JANEČEK.

LJUDEVIT VUKOTINOVIĆ.

JOSIP TORBAR.

Dr. MIJO KIŠPATIĆ.

IVAN STOŽIR.

f) Za galeriju slika:

Dr. FRANJO RAČKI.

S. LJUBIĆ.

Dr. FRANJO MARKOVIĆ.

T. SMIČIKLAS.

V.

POSLOVANJE.



1. SJEDNICE.

a) IZVADCI IZ ZAPISNIKA.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 21. prosinca 1889.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; članovi razreda: Š. Ljubić, M. Valjavec, P. Budmani, I. Tkalčić; drugih razreda: dr. Fr. Marković, dr. Gj. Pilar, dr. Fr. Vrbanić, dopisnik član dr. K. Vojnović, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Pravi član i predstojnik dr. Fr. Rački čita nastavak razprave o nutarnjem stanju Hrvatske prije XII. vieka, a osobito o „državnom uredjenju u onom razdobju“; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

2.

Predloženi su od prof. Iv. Milčetića: „Prilozi za literaturu hrvatskih glagolskih spomenika“; odlučeno bi, da se štampaju u „Starinah“.

Sjednica filozofičko-juridičkoga razr. 22. pros. 1889.

Predstojnik: dr. Fr. Vrbanić; članovi: dr. P. Muhić i dr. Fr. Marković.

Jednoglasno je razred zaključio, da se dosadanji predstojnik razreda prof. dr. Fr. Vrbanić izabira predstojnikom za nastajuću godinu.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 28. prosinca 1889.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; pravi članovi: Š. Ljubić, M. Valjavec, T. Smičiklas i dr. P. Matković kao tajnik.

Predmet sjednice bijaše izbor predstojnika za tekuću akademijску godinu. Akademik i predstojnik dr. Fr. Rački bi opet predstojnikom jednoglasno izabran.

Sjednica financijsalnoga odbora 31. prosinca 1889.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; pravi članovi: dr. Fr. Vrbanić, a dr. P. Matković kao tajnik.

Predmet viećanja bijaše realiziranje odkazanih ugarskih i erdeljskih razteretnica, pripadajućih zakladi ove akademije, koje će se 1. siječnja o. g. izplatiti.

Premda je akademija u svoje vrijeme zaključila, da se za pomenute ugarske i erdeljske razteretnice, koje će se početkom ove godine unovčiti, nabavi zajednička austro-ugarska papirnata renta od $4\frac{2}{10}\%$; nego budući da je ova renta posljednje vrijeme u kurzu tako visoko poskočila, da prihod unovčiti se imajuće svote od 135.750 for. odnosno 142.537 for. a. vr. nosio bi prema sadašnjemu burzovnomu kurzu zaj. rente oko 200 for. godišnje manje nego kad bi se za tu svotu nabavili državni papiri, koji nose bar 5% čista prihoda:

Usled toga akademijaska je uprava pozvala akademijски financijsalni odbor i predložila mu današnje stanje stvari uz poziv, da se sporazumno odredi, koji vrjednostni papiri da se za gore pomenutu svotu nabave, koji bi po prihod akademije bili najizdašniji.

Nakon svestranog pretresivanja bi jednoglasno prihvaćeno, da se obzirom na nastali visoki kurs zajedničke papirne rente odustane od odluke, da se nabavi

zajednička renta za gore pomenutu svotu, nego da se pogledom na sadašnji kurs vrijednostnih papira nabavi 5% ugarska papirna renta, jer je glede prihoda razmjerno najpovoljnija.

Ovaj se zaključak ima bezodvlačno visokoj kr. zemaljskoj vladi priobćiti uz molbu, da izvoli naložiti kr. zemalj. blagajni, neka ona bezodvlačno kod kr. državne blagajne u Zagrebu izvoli dignuti svotu otpadajuću za ugarske i erdeljske razteretnice koje pripadaju zakladi ove akademije, te neka kod ovdješnje eskomptne banke, koja je do sada akademiji na ruku išla, za tu svotu nabavi 5% ugarsku papirnu rentu.

Skupna sjednica 5. siečnja 1890.

Zamjenik predsjednikov: dr. Fr. Rački; pravi članovi: dr. Gj. Pilar, dr. Fr. Vrbanić, Š. Ljubić, dr. B. Šulek, I. Torbar, M. Valjavec, dr. Fr. Marković, P. Budmani, I. Tkalčić, T. Smičiklas, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Predstojnik javlja, da je akademija smrću izgubila pravoga člana u razredu filozofičko-juridičkom dr. Mirka Šuhaja, koj je 30. studenoga 1890. u Pešti preminuo.

2.

Odobrena bi odluka filologičko-historičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ nastavak razprave pr. člana dr. Fr. Račkoga „o državnom uređenju Hrvatske prije XII. stoljeća, a osobito o župah i gradovih“.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se štampaju u „Starinah“ „*Prilozi za literaturu hrvatskih glagolskih spomenika*“ od prof. I. Milčetića.

3.

Razred filologičko-historički izabrao je za svoga predstojnika opet pr. čl. dr. Fr. Račkoga.

Razred filozofičko-juridički izabrao je za svoga predstojnika opet pr. člana dr. Fr. Vrbanića.

4.

Akademija je čestitala preuzvišenomu pokrovitelju na imenovanju za biskupa prije 40 godina, a preuzv. je pokrovitelj na čestitci liepo zahvalio.

5.

Novoizabrani članovi ove akademije: prof. N. A. Menšutkin u Petrogradu, prof. dr. K. Jireček u Pragu, prof. dr. Blaž Lorković i prof. dr. K. knez Vojnović u Zagrebu zahvaljuju, što su izabrani za članove ove akademije.

6.

Preuzvišeni gospodin ban, dopisom od 22. studenoga 1889. br. 3638. Pr. uzimlje na znanje izbor dr. D. Štura u Beču, i Stjepana Schulzera-Migenburžkoga u Vinkovcih za počastne članove, a dr. Fr. Vejdovskoga u Pragu za dopisujućega člana; ujedno odobrava izbor I. M. Žujovića, prof. u Biogradu, i Nikolaja Alexandrovića Menšutkina, prof. u Petrogradu, za dopisujuće članove.

7.

Gospodarsko društvo u Moskvi pozivlje na svetkovinu (19./I. 1890.) 25-godišnjega predsjednikovanja svoga predsjednika I. N. Matilova.

8.

Prihvaća se predlog, da se stupi u zamjenu publikacija s redakcijom etnografijskoga časopisa „Visla“ u Varšavi, a slati će joj se „Rad“ filolog.-histor. i filosof.-juridičkoga razreda.

9.

Akademijski odbori od minule godine odobreni su i za ovu godinu, na ime: za financijalni odbor gg. pr. članovi: T. Smičiklas i dr. Fr. Vrbanić. U odbor za izdavanje historijskih i juridičkih spomenika: dr. Fr. Rački, Š. Ljubić, dr. P. Matković, N. Nodilo, T. Smičiklas, I. Tkalčić i dop. čl. R. Lopašić. U odbor za izdavanje starih pisaca hrvatskih: dr. Fr. Rački, A. Pavić, dr. Fr. Marković, Petar Budmani i dop. čl. dr. T. Maretić. U odbor za galeriju slika izabrana su gg. članovi: dr. Fr. Rački, Š. Ljubić, dr. Fr. Marković i T. Smičiklas. U odbor za sakupljanje tradicionalne literature: dr. Fr. Rački, M. Valjavec, N. Nodilo, Tade Smičiklas, i dop. čl. dr. Tomo Maretić.

U potresni odbor: Ljud. Vukotinović, dr. Gj. Pilar, I. Torbar, dr. K. Zahradnik, dr. G. Janeček, dr. V. Dvořak, dr. M. Kišpatić i prof. I. Stožir.

10.

Čitan bi zapisnik sjednice financijalnoga odbora u poslu realiziranja ugarsko-erdeljskih razteretnica pripadajućih zakladi ove akademije, koje će se razteretnice u iznosu od 135.750 for. k. n. ili 142.537 for. a. vr. izplatiti prvih dana siečnja 1890. (gl. zapisnik istoga odbora od 31. prosinca 1889.)

U toj sjednici nakon svestrana pretresivanja bi jedno-glasno odlučeno, da se obzirom na nastali visoki kurs papirne rente odustane od odluke da se za gore pome-nutu svotu nabavi zajednička $4\frac{2}{10}\%$ papirna renta, nego da se pogledom na sadašnji kurs vriednostnih papira na-bavi 5% ugarska papirna renta; jer je glede prihoda razmjerno najpovoljnija.

Ova odluka bi bezodvlačno priobćena visokoj kralj. zemaljskoj vladi, koja odpisom svojim od 2. siečnja

t. g. br. 51. javlja, da je u smislu pomenute odluke naloženo kr. zem. blagajni, da se za realizirane ugarsko-erdeljske razteretnice nabavi pomenuta ugarska 5% papirna renta, i da je provedenje toga posla povjereno ovdješnjoj hrvatskoj eskomptnoj banci. Ovaj posao financialnoga odbora i akademijske uprave bi jednoglasno odobren.

Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 8. siječnja 1890.

Predstojnik: dr. Gj. Pilar; članovi razreda: dr. Dr. Zahradnik, dr. G. Janeček, dr. V. Dvořak, dr. Mijo Kišpatić.

Za predstojnika ovoga razreda bi izabran gosp. prof. Spiridion Brusina.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 5. veljače 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; članovi: M. Valjavec, dop. član dr. T. Maretić, a dr. P. Matković kao tajnik.

Pravi član M. Valjavec čita razpravu o akcentu u participima, infinitivu i supinu u kranjskoj i ugarskoj slovenštini i hrvatskoj kajkavštini; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 18. veljače 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; članovi razreda: Š. Ljubić, P. Budmani, N. Nodilo, dop. čl. dr. K. Vojnović, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Pravi član N. Nodilo čita posljednji dio svoje razprave o „religiji Srba i Hrvata“, naime o „Mjesecu“ i

„Danici“; odlučeno, da se štampa u prvoj dođućoj knjizi „Rada“.

2.

Predana bi razprava prof. dr. M. Šrepela: „Latinski izvor i ocjena Kašićeve gramatike“; odlučeno da se štampa u „Radu“.

Skupna sjednica 23. veljače 1890.

Predsjednikov zamjenik: predstojnik dr. Fr. Rački; pravi članovi: Š. Ljubić, J. Torbar, Šp. Brusina, dr. Gj. Pilar, M. Valjavec, dr. K. Zahradnik, P. Budmani, I. Tkalčić, T. Smičiklas, dr. G. Janeček, dr. Fr. Vrbanić, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Odobrena bi odluka filologičko-historičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava pr. čl. N. Nodila o „Mjesecu i Danici“.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava sveučil. profesora dr. M. Šrepela: Latinski izvor i ocjena Kašićeve gramatike.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava pr. člana M. Valjavca o akcentu u participima, infinitivu i supinu u kranjskoj i ugarskoj slovenštini i hrvatskoj kajkavštini.

2.

Povodom javljene smrti pokojnoga akademika dr. M. Šuhaja (gl. zapisnik skupne sjednice od 5. siječnja 1890.) pita pr. član T. Smičiklas: da li je prigodom smrti Šuhajeve bila na akademskoj zgradi izvješena crna za-

stava. Predstojnik odgovori: crna zastava, koja se prigodom svakoga akademika bez razlike izvjesi, bila je takodjer prigodom smrti Šuhajeve izvješena. Ovaj odgovor predstojnikov mnogi su pritomni akademici posvjedočili.

3.

Razred matematično-prirodoslovni izabrao je pr. člana S. Brusinu za svoga predstojnika.

4.

Predstojnik javlja: da je dne 9. veljače t. g. preminuo u Hitzingu kod Beča veliki hrvatski rodoljub i dobrotvor ove akademije Metel barun Ožegović.

S obzira na velike pokojnikove zasluge akademijska je uprava, potaknuta primjerom gradske občine i hrvatske Matice, da izrazi pokojniku počast, koju mu je dužna ova akademija kao svomu dobrotvoru i prijatelju, dala položiti mu vienac na odar i odaslala je tajnika dr. P. Matkovića u Beč k sprovodu. Uprava moli, da sl. akademija izvoli ovu odredbu uprave i u to ime izdane troškove odobriti. Odobravajuć sve to što je učinjeno izriče akademija pokojniku: „Slava“.

5.

Dopisujući članovi: dr. M. Derenčin i prof N. Žujović u Biogradu, zahvaljuju, što su izabrani za članove ove akademije.

6.

Gospoja Zdenka Švrljuga rođ. pl. Čačković poklonila je za galeriju slika dvie slike-pastella Samuela Botschilda od g. 1692. Prem da je akademijska uprava veledušnoj darovateljici jur zahvalila, opetuje tu zahvalnost i sva akademija.

7.

Velečastni gospodin župnik J. Beruta, upravljatelj akademijske imovine u Koprivnici, dostavio je kupoprodajni ugovor sklopljen s Terezom Hadun glede njeke akademijske sgrade nasliedjene od pokojnoga Kosa, a prodane na javnoj dražbi za 243 for. Akademijaska je uprava ugovor potpisala i jedan primjerak za dalju porabu pridržala.

8.

Visoki kr. vladni odjel za bogoštovje i nastavu javlja odpisom svojim od 30./I. t. g. br. 1935., da se za gotovinu unišlu realiziranjem ugarsko-erdeljskih razteretnica spadajućih zakladi jugoslavenske akademije u skupnoj nominalnoj vrijednosti od 135.750 for. sr. ili 142.537 for. 50 novč. a. vr. u iznosu od 140.437 for. 50 novč. nabavilo kod mjenjačnice hrv. eskomptne banke zadužnica 5% ugarske papirne rente u nominalnoj vrijednosti od 142.200 for. i izdalo se za nje kupovnina po tečaju od 99.675 s 141.737 for. 85 novč., uz naknadu kamata s 730 for. 75 novč., dakle ukupno 142.461 for. 60 nč. Ovaj izvještaj visoka kr. odjela bi sa zahvalnošću uzet na znanje i ravnanje.

Sjednica odbora za galeriju 13. ožujka 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; odbornici: Š. Ljubić, T. Smičiklas i dr. Fr. Marković.

1.

Odborski predsjednik dr. Fr. Rački prikazuje sliku N. Mašića predstavljajuću „Ličanina“, koja je sada vlasništvo gospodje Laure udove Jurkovićeve, a voljna ju je prodati za galeriju propustiv odboru, da ustanovi cieniu. Predsjednik zagovara kupnju obzirom na umjetnu

vriednost slike i što će se njom pomnožiti broj Mašićevih slika naše galerije. Predlaže, da se za nju ponudi stotina forinti, koja će se podmiriti iz prihoda galerije. Odbor prihvaća jednoglasno taj predlog.

2.

Odborski predsjednik obavještuje, da je na molbu uglednih domoljuba uz naknadno odobrenje odbora dozvolio, da slovenska umjetnica Ivana Kobilca izloži svoje slike u dvorani kartona bezplatno pod jednim uvjetom, da se dvorana poslije izložbe očisti; dozvolio je tim pripravnije, što je umjetnica čisti prihod od ulaznine namienila zakladi liečničkoga fakulteta ovdješnjega sveučilišta.

Uzima se s odobrenjem na znanje.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 15. ožujka 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; članovi razreda: P. Budmani i dop. čl. dr. T. Maretić; drugih razreda: dr. K. Vojnović, a dr. P. Matković kao tajnik.

Dopisujući član dr. T. Maretić čita obznanu o trima najznatnijim lingvističnim djelima g. 1889. Isti predao je razpravu: slavenski i litavski nominalni akcenat; odlučeno, da se oboje štampa u „Radu“.

Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 16. travnja 1890.

Predstojnik: Sp. Brusina; članovi razreda: J. Torbar, dr. Gj. Pilar i dr. M. Kišpatić; drugih razreda: M. Valjavec, P. Budmani, a dr. P. Matković kao tajnik.

Pravi član dr. M. Kišpatić čita svoju razpravu: Kloritni škrljevac iz Psunja; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Isti čita izvještaj potresnoga odbora za 1888. i 1889. godinu; odlučeno da se štampa u „Radu“.

Skupna sjednica 20. travnja 1890.

Predsjednikov zamjenik: predstojnik dr. Fr. Rački; pravi članovi: Š. Ljubić, dr. Gj. Pilar, dr. Fr. Marković, M. Valjavec, P. Budmani, I. Tkalčić, T. Smičiklas, dr. G. Janeček, dr. Fr. Vrbanić, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Odobrena bi odluka filologičko-historičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava dop. čl. dr. T. Maretića: *Slavenski i litavski nominalni akcenat*.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se od istoga člana Maretića štampaju u „Radu“ obznane o trima najznatnijim lingvističnim djelima g. 1889.

2.

Odobrena bi odluka matematično-prirodoslovnoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava pr. člana dr. M. Kišpatića: *Kloritoidni škriljevac iz Psunja*.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se od istoga člana Kišpatića štampa u „Radu“ izvještaj potresnoga odbora za god. 1888. i 1889.

3.

Čitan bi i odobren zapisnik za galeriju slika (gl. zapisnik sjednice istoga odbora od 13./III. t. g.). (Gledaj niže.) K tomu javlja predstojnik, da je preuzv. pokrovitelj poklonio galeriji liepu kopiju u akvarelu od E. Kaisera slike Andrije del Sarto: „porodjenje bogorodice, koje se matica nalazi u arkadah crkve Anunziate u Fiorenci. Slika će se smjestiti u dvorani kartona, a velikušnomu dobrotvoru izriče akademija za ovaj liepi dar najučtiviju hvalu.

4.

Preuzvišeni pokrovitelj zahvaljuje akademiji, što mu je čestitala k imendanu.

5.

Barun Ljudevit Ožegović zahvaljuje akademiji, što je izaslala svoga člana k sprovodu i što je položila vienac na odar pokojnoga mu oca Metela.

6.

Visoka kr. zemaljska vlada priobćila je računarske izkaze o zakladi ove akademije koncem god. 1889. Zaklada je imala ukupno 398.040 for. 26 nč. u nominalnoj vrijednosti. Financijalna operacija provedena početkom g. 1890. još nije u izkazih izkazana. Proračun zaklade za g. 1890. proračunan je na 15.772 for. Uprava je dostavila ove izkaze finansijskom odboru, koji jih je bez primjetbe povratio.

S tim u savezu javlja visoka kr. zem. vlada (27./III. t. g. br. 2501.), da je 5-postotna ugarska papirna renta za akademijsku zakladu vinkulirana u jednu zadužnicu od 142.200 for. br. 3629 od 7./II. 1890.).

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 10. svibnja 1890.

Predstojnik: odsutan; članovi razreda: M. Valjavec, dr. Fr. Maixner, T. Smičiklas, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Prof. dr. M. Šrepel kao gost čita razpravu o postanju latinskoga b-imperfekta i b-futura; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

2.

Predložena bi razprava g. M. Milasa o današnjem trpanjskom dialektu; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Sjednica odbora za galeriju 14. lipnja 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; odbornici: Š. Ljubić, T. Smičiklas i dr. Fr. Marković.

1.

Odborski predsjednik dr. Fr. Rački javlja, da su galeriji poklonili: a) pokrovitelj biskup J. J. Strossmayer sliku kupljenu u Firenci, koja je u trgovini umjetnina i starina kod Gagliardia izložena bila pod imenom Petra Perugina, a koju profesor i restaurateur starih slika kod tamošnje galerije akademije umjetnosti Cambi pripisuje Francescu Fracii. b) akademik I. Tkalčić prvotisak s miniaturami.

Ovi se darovi primaju sa zahvalnošću, te je slika fiorentinska prikazujuća madonu smještena u II. dvorani galerije, a prvotisak s miniaturami postavljen u ormar u sbirku miniatura u VI. dvorani.

2.

Odborski predsjednik predlaže, da se za posjet galerije stranaca ustanovi vrijeme od 12—1 sata svaki dan uz prijavu kod akademijskoga podvornika; pošto je ovaj dužan obavljati i druge akademijske poslove, koje bi zanemario, kada bi cijelo jutro stajao na uslugu stranim posjetnikom galerije, a ovim je dovoljno providjeno, ako se ono vrijeme za posjet odredi.

Predlog se prima, te ima za obavijest priobćiti na tabli.

3.

Slikar Metudi moli dozvolu, da smije kopirati sliku I. Čermaka: Ranjeni Crnogorac.

Dozvoljava se, razumieva se u samoj galeriji.

4.

Pošto je prvo izdanje popisa slika galerije razpačano: zaključuje se, da se štampa II. popunjeno i izpravljeno izdanje.

Sjednica filozofičko-juridičkoga razreda 19. lipnja 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Vrbanić; članovi razreda: dr. Fr. Marković; dop. čl.: dr. K. knez Vojnović i dr. B. Lorković; drugih razreda: dr. Fr. Rački, dr. Gj. Pilar, P. Budmani, T. Smičiklas, a dr. P. Matković kao tajnik.

Dopisujući član dr. Kosta knez Vojnović čita razpravu o državnom ustrojstvu republike dubrovačke; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Skupna sjednica 22. lipnja 1890.

Predsjednikov zamjenik: predstojnik dr. Fr. Rački; pravi članovi: dr. Fr. Vrbanić, Š. Ljubić, M. Valjavec, dr. Fr. Marković, P. Budmani, dr. K. Zahradnik, T. Smičiklas, dr. G. Janeček, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Odobrena bi odluka filogičko-historičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava prof. dr. M. Šrepela o *postanju latinskoga b-imperfekta i b-futura*.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava M. Milasa o *današnjem trpanjskom dialektu*.

2.

Odobrena bi odluka filozofičko-juridičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava dop. člana dr. Kost. kneza Vojnovića o *državnom ustrojstvu republike dubrovačke*.

3.

Kod glavne skupštine osjegurajuće zadruge „Croatie“ zastupao je akademiju tajnik dr. P. Matković.

4.

Uzimlje se sa zahvalnošću na znanje, da su izplaćeni zapisi: pokojnoga akademika A. Vebera u hrv.-slav. zemljišno-odkupnoj obveznici od 1000 for., a pokojnoga opata Ivana Fiamina u iznosu od 500 for.

5.

Visoka kr. zemaljska vlada javlja, da je nabavljena za akademijsku zakladu jedna obveznica zajedničke papirne rente od 100 for.

6.

Poglavarstvo kr. i sl. grada Zagreba javlja, da je izvučena drž. srećka od god. 1860. (ser. 2900 br. 14—1), pripadajuća zakladi ove akademije, u iznosu od 100 for., koju svotu je gradsko poglavarstvo kr. zem. blagajni predalo.

7.

Presvietli gosp. Ljudevit barun Ožegović poklonio je akademiji pisma svoga pokojnoga otca Metela. Isti je poklonio takodjer tri sanduka knjiga, kojima će se akademijska knjižnica popuniti.

Za jedan i drugi dar izriče se veledušnomu darovatelju najučtivija hvala.

8.

Čitan i bi odobren zapisnik odbora za galeriju slika (gl. gore zapisnik sjedn. istoga odbora od 14. lipnja t. g.). Veledušnomu dobrotvoru preuzvišenomu pokrovitelju i akademiku Tkalčiću izriče akademija najučtiviju hvalu.

9.

Akademijски računi o prihodu i razhodu za 1889. godinu, izpitani i odobreni po financijskom odboru, uzimlju se uz izvještaj predstojnika dr. Fr. Račkoga na znanje i ravnanje, predstojniku pako podjeljuje se absolutorij i izriče mu akademija veliku zahvalnost za njegov neumorni trud. — Izvještaj glasi:

Slavna akademijo!

Pokle je tek prije tri dana dotiskana posljednja knjiga izdana troškom prihoda godine 1889., mogli su tek sada zaključeni biti njezini računi.

Ukupan se prihod izkazuje sa 19.313 for. 76 novč. a ukupan razhod sa 19.825 for. 59 nč. te prema tomu zaključuju se računi s manjkom od 511 for. 83 novč., koji se imade pokriti iz prihoda godine tekuće. Prihod minule godine je manji od prihoda predprošle godine za 1867 for. 54 nč. i to ponajglavnije s toga, što je iz prihoda akademijske zaklade doznačeno bilo za 1536 for. manje nego li godine 1888. i što je akademijaska knjižara za 1122 for. 13 nč. manje knjiga razprodala. Dakle ove dvie stavke iznosile su za 2658 for. 13 nč. manje. Pošto je proračun za g. 1889. sastavljen bio na osnovu prihoda g. 1888., to se taj manjak nije mogao predvidjeti. Uz to njeka su djela izašla obširnija, po tom skupocjenija, nego li je u proračunu predviđeno bilo.

Premda je prihod manji bio, to se je u književne svrhe izdalo više nego li godine 1888. Tako za tisak 8262 for. 41 nč. prema 7862 for. 19 nč. god. 1888., za nagrade samo za 15 for. 30 nč. manje. Nu zato se je kod neknjiževnih izdataka prištedilo. Šta se prihoda kuća tiče, zagrebačka nosi prilično jednako; nu koprivnička je od malene koristila.

Na račun prihoda god. 1889. izašlo je ukupno jedanaest knjiga, na ime pet knjiga „Rada“, za tim po jedna „Starina“, starih hrv. pisaca, historijskih spomenika i rječnika, ljetopisa i jedno posebno djelo. — Napokon spominjem, da manjak, kojim svršava godina, ne zabunjuje ništa i ne smeta redovita poslovanja, pošto izdavanje djela prelazi iz jedne na drugu godinu.

U Zagrebu polovinom lipnja 1890.

Dr. Fr. Rački v. r.

I. Priegled

prihoda i razhoda zaklade jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti god. 1889.

A. Prihod.

	for.	n.	for.	n.
1. Ostatak godine 1888.			979	57
2. Četiri petine čista prihoda akademijske zaklade u smislu čl. XIV. pravila, koje po izkazih kr. zem. računovodstva, priobćenih po kr. vladnom odjelu za bogoštovje i nastavu od 27. ožujka 1889. god. br. 3188 i 24. srpnja t. g. br. 4519 iznose	14.634			
K tomu kamati od uložених kod hrv. eskomptne banke novaca	45	05	14.679	05
3. Čist prihod od kuća			357	07
4. Poseban prihod Strossmayerove galerije akademijske			469	65
5. Čist prihod od razprodanih knjiga			1.681	96
6. Prihod druge vrsti			146	46
7. Prinos preuzv. pokrovitelja J. J. Strossmayera za rječnik			1.000	—
Ukupno			19.313	76

Slovom: devetnaest tisuća tri stotine i trinaest forinti 76 novč.

B. Razhod.

	for.	n.	for.	n.
1. Uprava: plaća tajnicima, pisaru, podvorniku, nagrada činovniku kr. računovodstva			1.980	—
2. Pisara			43	19
3. Akademička palača: osjeganje, popravci, ogrjev, razsvjeta, čišćenje, pokućstvo . . .			462	34
4. Književan rad, knjižnica i galerija slika:				
a) tisak i vez obielodanjenih djela	8.262	41		
b) nagrade piscem	5 707	70		
c) nova gradja za akademijski rječnik	352	47		
d) skupljanje histor. gradje	190	—		
e) knjižnica: plaća knjižničaru i časopisi	805	40		
f) galerija: restauracija slika, okviri, stakla, ormari	1.021	35		
g) poštarina i odprema knjiga	66	33	16	405
5. Izvanredni i nepredvidjeni izdatci:				
a) odplata zajma od 13.000 za gradnju palače	733	60		
b) drugi izdatci	200	80	934	40
Ukupno			19.825	59

Slovom: devetnaest tisuća osam stotina i dvadeset i pet for. 59 novč.

Prema tomu izkazuje se sveukupan

A. Prihod	19.313 for. 76 nč.
B. Razhod	19.825 „ 59 „
dakle manjak	511 for. 83 nč.

t. j. pet stotina i jedanaest for. 83 nč., koji prelazi u izdatak godine 1890.

Pregledani i nadjeni u redu

U Zagrebu, 21. juna 1890.

Financijski odbor:

Dr. Fr. Vrbanić v. r.

Tade Smičiklas v. r.

Iz prihoda god. 1889. izašlo je na svjetlo jedanaest knjiga, naime „Rada“ knj. XCIV, XCV, XCVI, XCVII, XCVIII. Starina knj. XXI, starih hrvatskih pisaca knj. XVII, Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium vol. XX, rječnika hrvatsko-srpskoga jezika sv. XI, istorija hrvatskoga pravopisa (posebnih djela IX) od akademika dr. T. Maretića i Ljetopisa sv. IV.

II. Izkaz

svih javnih i privatnih obveznica spadajućih na zakladu akademijску koncem g. 1889. po izkazu kr. zem. računarskoga ureda od 27. veljače 1890. god.

	for.	nč.
1. U gotovom novcu	6	60
2. U razteretnicah hrvatsko-slavonskih	105,130	—
erdeljskih	133.750	—
3. U odkupnih hrv. slav. obveznicah	10.200	—
4. U zadužnicah sjedinjenoga držav. duga	68.200	—
5. U obveznicah lutrijskoga zajma	12.000	—
6. U dionicah	50	—
7. U zadužnicah austr. papir. rente	21.400	—
8. U 4% ugarskoj zlatnoj renti	11.700	—
9. U srećkah	95	—
10. U dionicah austrijskog veres. zavoda	100	—
11. U dionicah društva „Associazione dal-		
matica“	20.000	—
12. U zadužnicah dunav. parobr. društva	100	—
13. U privatnih obveznicah	15.208	—
14. U knjižici I. hrvatske štedionice	90	66
Ukupno	398.040	26

10.

Prihvća se predlog, da se u mjesto jedne knjige „Rada“ za tekuću godinu izda još jedna knjiga „Starina“.

Ovom prilikom potaknuto je pitanje o katalogiziranju akademijске biblioteke. Pošto se je priznala potreba osim ceduljnoga još i podpunoga, abecednoga odnosno inventarnoga kataloga, izabran bi odbor, naime gg. akademici I. Tkalčić, T. Smičiklas i dr. G. Janeček, koji će ovo pitanje svestrano proučiti i akademiji što prije dotične predloge podastrieti.

**Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 23.
lipnja 1890.**

*Predstojnik: S. Brusina; članovi razreda: J. Torbar,
dr. Gj. Pilar, dr. G. Janeček, dr. M. Kišpatić, dr. K.
Zahradnik.*

Razred predlaže dopisujuće članove.

Akademik dr. Gj. Pilar javlja, da je njegovo djelo „O geografskim koordinatama“ gotovo doštampano, samo još naslov te uvod da treba.

Isto javlja akademik dr. G. Janeček, da je prva polovica njegovog spisa o fizikalnoj kemiji doštampana, te da će ovih dana na svjetlo izaći.

**Sjednica odbora za izdavanje historijskih i juri-
dičkih spomenika 1. srpnja 1890.**

*Predsjednik: dr. Fr. Rački; članovi: Š. Ljubić, I. Tkalčić,
T. Smičiklas, a dr. P. Matković kao tajnik.*

O historijskoj gradji, koja je dosele sakupljena, izvješćuje se ovo:

1.

Listine iz mletačkoga arkiva, koje uredjuje akademik S. Ljubić, imaju se nastaviti do propasti kraljevine Bosne, odnosno do god. 1470. Ove tekuće godine štampati će se 30 araka, a ono što će preostati, štampati će se sljedeće 1891. godine.

2.

Akademik dr. Fr. Rački izvješćuje o sakupljanju gradje za „Codex diplomaticus et epistolaris“.

Pošto su listine XII. vjeka izdane u Kukuljevićevu „Codex diplom.“ knj. II., te će se za taj vjek listine

kolationovati i popuniti: to se je veća pažnja obratila na XIII. vjek i djelomice na prvu polovinu XIV. vjeka. Prije svega, da se imade potpun pregled svih izdanih izprava, izpisane su listine onoga razdoblja iz velikih zbornika: Lučića, Farlata, Krčelića, Fejera, izdanja kr. magjarske akademije itd. (s oznakom kod svake, gdje se ili matica ili priepis nalazi). Započeto je i kolacionovanje; tako je dr. Fr. Rački dotična izdanja prispodobio s izpravami, koje se čuvaju u dvorskom arhivu bečkom; dr. Jeliću, stanujućemu sada u Rimu, povjereno, da listine pape Inocencija III. i sljedećih po Theineru u djelih: *Monumenta Hungariae* i *Slavorum meridionalium* sravni i izpravi po regestih vatikanskoga arkiva, što je on i učinio sve do regesta Grgura IX. uključivo. Izdanja listina I. Tkalčića nisu ni izcerpana ni prispodobljena, jer se dielom držalo površnim, dielom odgođeno na kašnje vrijeme. — Misli se u obće, da se sakupljanje gradje nalazeće se u zagrebačkih arkivih, koje se svaki čas može započeti, odgodi; pa da se najprije prikupi gradja stranih arkiva. Uz prispodabljanje izdane gradje spomenuti Rački i Jelić izpisali su izprave još neobielodanjene, u koliko su im došle pod ruku. — Zaldarski profesor Brunelli prepisao je 42 listine XIII. vjeka iz tamošnjega zem. arkiva, a I. Tkalčić do 103 iz domaćih arkiva.

Od stranih arkiva, pošto je gradja mletačkih izcerpana po akademiku Ljubiću, obratiti će se pažnja osobito na vatikanski, dalmatinski i budim-peštanski.

Vatikanski obećaje obilnu žetvu, odkada se veledušnošću sadašnjega pape Lava XIII. učeni sviet smije slobodnije služiti historijskim blagom ondje zakopanim. S toga bi akademiji imalo ležati na srcu, da prema svojim sredstvom pomogne čim više, kako bi se Jeliću

boravak u Rimu omogućio. Ondanle mogao bi pabirkovati i po arkivih i knjižnicah Napulja i Firenze, a kada se desi u Dalmaciji ljetnih mjeseci, takodjer u zadarskom i spljetskom arkivu, radi čega se s njim dogovara. Što je već do sada sakupljeno gradje, kada bi se kritički obradila, dalo bi dvie tiskane knjige.

Isti akademik izvješćuje, da je akademija preporučila predstojničtvu arkiva vatikanskoga svećenika dr. Jelića, koji za akademiju radi.

3.

Akademik T. Smičiklas izvješćuje o sakupljanju gradje za „*acta diaetalia*“. Izvještaj glasi:

Vele slavnoj akademiji u pogledu *acta diaetalia* — čast mi je izviestiti:

1. Prepisani su zapisnici do god. 1600. iz originala do sada manjkavo izdani od Fraknoja, prepisani od nevješta čovjeka iz jednoga staroga prepisa.

2. Iz tajnoga bečkoga arkiva dobio sam do sada samo do god. 1530. prepisa, ali sam pobilježio sve do god. 1600., te se marljivo prepisuje.

3. Gosp. Lopašić prepisao je i za sabore i za *acta Habsburgica*, koja sam nakanio izdavati pored sabora, veoma krasnih stvari iz ljubljanskoga arkiva, a prepisao je i one zanimive ali veoma loše izdane stvari od Krčelića za g. 1529—1530., korespondenciju Kacijanerovu, biskupa Šimuna Erdeda, Karlovića itd.

Za sada ne kanim prekoračiti god. 1600., a u to ime polazim jošte u Gradac i u Ljubljanu, a prema okolnostima i u Innsbruck i u Budimpeštu. Tekar kada dovršim 16. vijek za štampu, nastojati ću i dalje po mogućnosti.

4.

Akademik Smičiklas predlaže sbirku listina i pisama glagolskih, što je sakupio R. Lopašić. Izvještaj glasi:

Čast mi je predložiti zbirku „Croatica“ od gosp. R. Lopašića za 15. i 16. vijek. Spomenici su svi pisani najprije i najviše glagolicom, a ima ih i cirilicom i latinicom.

Predlažem, da ih akademija u posebnom tomu „Monumenta“ štampa. Ali imam primietiti:

1. Spomenici su prepisani latinicom, a ja sam za to, da se štampaju cirilicom, osim onih, koji su pisani latinicom.

2. Da se dopune i poveljama, kojih ima i gosp. Lopašić, ima ih i akademija, a njeke ima presv. gosp. dr. Rački, a možda bi se još gdjevoja dobila.

3. K ovim spomenicima pribrojio bih ja i urbare, naročito onaj frankopanski hrvatski 15. vijeka, koji je u gosp. Lopašića.

4. U obće neka bude ovo II. tom iza Kukuljevićevih „Acta Croatica“.

Odluka o toj sbirci sliedit će, kad se sbirka od drugih članova pregleda i drugimi listinami popuni.

5.

Predlažu se od o. E. Fermendžina „acta Bosnae ecclesiastica“, o kojih će takodjer sliediti u svoje vrieme odluka.

6.

Kod predlaganja nastavka ili III. knjige od „acta Ragusina“ odlučeno bi, da se stvari od manje vrijednosti priobće u kratkom izvodu i da se samo znatnije „commissiae“ štampaju per extensum.

Ovi su izvještaji uzeti na znanje i ravnanje.

Sjednica odbora za tradicionalnu literaturu 10. srpnja 1890.

Predsjednik: dr. Fr. Rački; članovi: N. Nodilo, T. Smičiklas, M. Valjavec i dr. T. Maretić.

Pojedini članovi u kratko navedoše razloge za svoja mnijenja, koja se razlikuju od mnijenja što su izražena u izratku odborskog člana dr. T. Maretića:

1. Da se skuplja gradja za tradicionalnu literaturu ne samo hrvatska i srpska, već takodjer slovenska.

2. Da se u krug ovoga posla uzmu jezik, imenito nariječja, za tim predaje i uspomene prošlosti sačuvane u pripovietkah, pjesmah, posloviceah, basnah, gatkah itd.

3. Da uži odbor, sastavljen od dr. Fr. Račkoga, T. Smičiklasa i N. Nodila, sastavi pitanja i naputak za skupljanje gradje u području folkloristike; za tijem uži odbor od M. Valjavca i dr. T. Maretića da izradi potanji naputak za sabiranje dijalektologičke gradje. Ovaj drugi pododbor može uzeti u pomoć takodjer akademika P. Budmania.

Skupna sjednica 20. srpnja 1890.

Predsjednikov zamjenik: predstojnik dr. Fr. Rački; pravi članovi: dr. Fr. Vrbanić, Š. Ljubić, M. Valjavec, P. Budmani, dr. K. Zahradnik, Iv. Tkalčić, N. Nodilo, T. Smičiklas, dr. G. Janeček, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Odobrena bi odluka matematično-prirodoslovnoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava prof. A. Mohorovičića: „Njekoji rezultati opažanja oblaka na kr. naučičkoj školi u Bakru“.

3.

Čitan bi i odobren zapisnik odbora za izdavanje historičkih i juridičkih spomenika (gl. zapisnik sjednice istoga odbora od 1. srpnja t. g.).

4.

Čitan bi i odobren zapisnik odbora za sakupljanje tradicionalne literature (gl. zapisnik sjedn. istoga odbora od 10. srpnja 1890.).

Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 11. listopada 1890.

Predstojnik: Sp. Brusina; članovi razreda: J. Torbar, dr. Gj. Pilar, dr. K. Zahradnik, dr. G. Janeček i dr. M. Kišpatić; drugih razreda: dr. Fr. Rački, dop. čl. dr. K. kn. Vojnović, a dr. P. Matković kao tajnik.

Čitana bi razprava prof. A. Mohorovičića: „Njekoji rezultati opažanja oblaka na kr. nautičkoj školi u Bakru“; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Sjednica filologičko-historičkoga razreda 22. listopada 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; članovi razreda: S. Ljubić, M. Valjavec, P. Budmani, I. Tkalčić, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Pravi član Ivan Tkalčić čita razpravu: Parnice proti vješticama u Hrvatskoj; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

2.

Predan bi prilog oca Eusebija Fermendžina: Listovi o izdanju glagolskih crkvenih knjiga i drugih književnih prilikah u Hrvatskoj g. 1620—48.; odlučeno, da se štampa u „Starinah“.

3.

Predan bi prilog Julija Jankovića, profesora u Varaždinu: Ustanove nekih cehova u Varaždinu; odlučeno, da se odkupi rukopis od pisca za poseban odjel historičko-juridičkih spomenika.

Sjednica filozofičko-pravoslovnoga razreda 5. studenoga 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Vrbanić; članovi razreda: dop. član dr. Bl. Lorković i dr. Kosta knez Vojnović; drugih razreda: Sp. Brusina, a dr. P. Matković kao tajnik.

Dopisujući član dr. Bl. Lorković, čita svoju razpravu: Sadanje stanje gospodarske nauke; odlučeno, da se štampa u „Radu“.

Skupna sjednica 9. studenoga 1890.

Predsjednikov zamjenik: Dr. Fr. Rački; pravi članovi: Šime Ljubić, J. Torbar, Lj. Vukotinović, Spiro Brusina, dr. Gj. Pilar, M. Valjavec, dr. K. Zahradnik, P. Budmani, I. Tkalčić, N. Nodilo, T. Smičiklas, dr. G. Janček, dr. Fr. Vrbanić, a dr. P. Matković, kao tajnik.

1.

Odobrena bi odluka filologičko-historičkoga razreda, da se štampa u „Radu“ razprava pravoga člana I. Tkalčića: Parnice proti vješticama u Hrvatskoj.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se štampa u „Starinah“ prilog otca E. Fermendžina naime: Listovi o izdavanju glagolskih crkvenih knjiga i drugih književnih prilika u Hrvatskoj god. 1620. do 1648.

Odobrena bi odluka istoga razreda, da se odkupi od Julija Jankovića, profesora u Varaždinu rukopis: ustanove nekih cehova u Varaždinu, koj će se s vremenom

štampati u posebnom odjelu historičko-juridičkih spomenika.

2.

Odobrena bi odluka filologičko-pravoslovnoga razreda, da se štampa u radu razprava dopisnika-člana dra. Bl. Lorkovića: Sadanje stanje gospodarske nauke.

3.

Akademija je čestitala preuzvišenomu pokrovitelju prigodom 40-godišnjice njegova biskupovanja, a akademici Rački, Matković, Smičiklas i Vojnović čestitali su na ime akademije preuzv. pokrovitelju na dan svetkovine u Djakovu.

4.

Akademija je čestitala odboru za otkriće Kačićeva spomenika, a akademik Smičiklas zastupao je akademiju kod te svečanosti. Buduć da je isti akademik o svom trošku u Dalmaciju putovao, izriče mu akademija u to ime veliku hvalu.

5.

Prihvaća se predlog, da se stupi u zamjenu publikacija sa zavodom „Specula vaticana“ u Rimu, a slati će mu se publikacije matematično-prirodoslovnoga razreda.

6.

Odvjetnik dr. G. Bulat izvješćuje o sadašnjem stanju društva „Associazione Dalmata“ u Spljetu. Predstojnikovo razlaganje o izvještaju i predmetu uzeto bi s izvještajem na znanje.

7.

Visoki kr. vladni odjel za bogoštovje i nastavu javlja, da su akademijski računi za g. 1889. od računarskoga ureda kr. zemaljske vlade odobreni.

8.

Izvještaj predstojnikov o popravcih na krovu akademijske palače uzimlje se s odobrenjem na znanje.

9.

Predstojnik izvješćuje o stanju akademijske kuće u Vlaškoj ulici i predlaže, da bi se odredio mali odbor, koji će sa strukovnjaci izpitati predloženu dogradnju, te akademiji u svoje vrieme konkretan predlog podastrieti. Odbor će sastojati od predstojnika dra. Franje Račkoga i članova financijsalnoga odbora.

10.

Preuzv. pokrovitelj poklanja akademijskoj galeriji sliku oca Medovića: Sv. Bonaventura, a akademija izriče veleдушnomu darovatelju najučtiviju hvalu.

11.

Predstojnik dr. Fr. Rački poklanja galeriji sliku: „poklonstvo maga“, za taj liepi dar izriče akademija darovatelju najučtiviju hvalu.

12.

Uprava pozivlje predstojnike razreda, neka sazovu sjednicu, u kojoj će razpravljati, imade li koje gotovo djelo, kojega bi se trošak uvrstio u proračun za g. 1891.

13.

U savezu s odlukom skupne sjednice od 23. veljače o. g. čitan bi obrazloženi predlog financijsalnoga odbora, da se odkaže knjižari Hartmanovoj (Kugli i Deutsch) postojeći ugovor o razprodavanju akademijskih knjiga. Većinom glasova zaključeno je, da se knjižari odkaže postojeći ugovor o razprodaji akad. knjiga prema odredbi ugovora, i da se knjižara pozove, da zaključi račune o razprodanih akad. knjigah, a da nerazprodane povrati.

Sjednica odbora za izdavanje starih pisaca 18. studenoga 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; odbornici: P. Budmani i dr. T. Maretić.

1.

Predsjednik spominje, da je sazvao sjednicu, da o tom vieća, bi li se u proračun, koji se za buduću godinu sastavlja i koji će se glavnoj skupštini predložiti, uvrstila njeka svota za izdanje kojega staroga pisca.

Zaključeno, da bi svakako bilo dobro, da se buduće godine, pošto tekuće nije nijedan pisac izdan, izda XVIII. knjiga starih pisaca.

2.

Pošto je već od prije izražena želja, da se kod izdavanja nastoji popuniti doba prije Ivana Gundulića:

Zaključeno, da se za štampu prirede djela Dinka Ranjine, pjesnika trajne vrijednosti, neobzirući se na to što su i u novije doba izdana. O samom izdanju pridržava si odbor poseban zaključak.

Sjednica javna 20. studenoga 1890. na spomen 200-godišnjice oslobođenja od Turaka.

Predstojnik: dr. Fr. Rački; pravi članovi: S. Ljubić, Spiro Brusina, dr. Gj. Pilar, M. Valjavec, dr. Fr. Maixner, T. Smičiklas, P. Budmani, dr. G. Janeček, dr. Fr. Vrbanić, dop. član dr. K. Vojnović, a dr. P. Matković kao tajnik.

Pravi član prof. Tade Smičiklas čita svoju razpravu „Oslobođenje Slavonije od Turaka“; odlučeno, da se štampa s izpravami i kartom kao posebno djelo 1891. godine.

Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 26. studenoga 1890.

Predstojnik: S. Brusina; članovi razreda: dr. Gj. Pilar, J. Torbar, dr. K. Zahradnik, dr. G. Janeček, dr. M. Kišpatić.

1.

Pravi član dr. Gj. Pilar predaje u rukopisu 2. dio radnje prof. Mohorovičića: „Njekoji rezultati opažanja oblaka u Bakru“.

Zaključeno, da se štampa u „Radu“.

2.

Predstojnik S. Brusina predlaže akademiji prispjeli otisak matematičke radnje od Fr. Lesske iz Debrecina.

Ustupa se akad. knjižnici.

3.

Predstojnik pita, ima li tko od prisutnih članova djelo, za koje bi trebalo zatražiti pokriće u dogodišnjemu proračunu. Pošto nitko ne pripravlja nikakova samostalna djela za tisak, predložiti će se za uvrštenje u proračun samo opet djelo akademika i predstojnika S. Brusine „Fauna“.

Skupština glavna 4. prosinca 1890.

Predsjednikov zamjenik dr. Fr. Rački; pravi članovi: Sp. Brusina, dr. Fr. Vrbanić, S. Ljubić, J. Torbar, dr. Gj. Pilar, dr. Fr. Marković, M. Valjavec, dr. K. Zahradnik, P. Budmani, I. Tkalčić, N. Nodilo, T. Smiči-klas, dr. G. Janeček, a dr. B. Šulek i dr. P. Matković kao tajnici.

1.

Tajnik dr. P. Matković konstatuje, da je u skupštini sabrano 16 pravih članova. Buduć da akademija

danas broji 26 pravih članova, tim bi bio prema § 11. akad. poslovnika za držanje glavne skupštine dovoljan broj članova.

2.

Proračun za god. 1891. ustanovljen akademijском upravom s odobrenjem financiјalnoga odbora bi pročitаn i uzet u pretres. Tajnik čita proračun od stavke do stavke. Buduć da je kod stavke 1. a) (uprava) uvršten u proračunu samo јedan tajnik u mјesto doјakošnje dvojice, pita se za razjašnjenje predstojnika, koji predlaže, da bi se za sada (pošto je tajnik Matković molio, da ga se više nebi biralo) ostalo kod јednoga tajnika; a pokaže li se potreba, da će se predložiti u svoje doba još drugi tajnik. Ovaj predlog bi većinom glasova prihvaćen.

Kod proračuna za knjižnicu izvješćuje akademik dr. G. Janeček na ime odbora o stanju knjižnice, te predlaže, da bi se knjižnica, dok se savršeno neuredi, vanjskoј publici zatvorila i da bi se katalog o uredjenom dielu knjižnice autografirao i po malo popunjivao. Nakon svestrana razpravljanja bi napokon zaključeno, da se akademiјska knjižnica, dok se savršeno neuredi, za vanjsku publiku zatvori i da se sadašnji „Zetel-katalog“ autografira, a u to ime da se u proračun uvrsti pod 5. a) svota od 100 for. Tim bi potreba za knjižnicu iznosila g. 1891. ukupno 1000 for. i tim bi savkoliki razhod iznosio 21.465 for. 25 nvč., a višak 404 for. 40 nvč. Ostale stavke proračuna prihvaćene su bez prigovora, a tim je prihvaćen i predloženi proračun za g. 1891. uz ove dodatke:

a) Ako svota pod 7. c) nebude izdana, što će se znati do velikih praznika, onda bi ostao višak od 958 for. 48 nvč.

b) Taj višak može se upotriiebiti: 1. za dopunjak većih izdataka, koji bi se kod pojedinih književnih izdanja prekoračili; 2. za povišenje izdataka pod 14. c) i 3. za djelomično pokriće troška knj. XXIII. historijskih spomenika, koji su već predani i u rukopisu pripravljeni za štampu.

c) Svaki dopunjak ili promjena ovoga proračuna po-dastrieti će se akademiji na riešenje.

3.

Zatim se pristupilo k izborom. Buduće da ovom godinom iztiču tri godine, na koje si u smislu § 6. pravila akademija bira predsjednika, pristupilo se k izboru, te bi izabran dr. Franjo Rački predsjednikom akademije. Nu pošto se dr. Fr. Rački akademiji na tom opetovanom odlikovanju i povjerenju usrdno zahvalio, izjaviv, da izbora s važnih razloga primiti ne-može: akademija uvidiv ovu odlučnu volju njegovu, a uvrstiv mu u zapisnik na predlog pr. čl. dra. Fr. Vrbanića svoju harnost za neprestanu njegovu neumornu radnju oko napredka ovoga učenoga zavoda, predje na novo biranje, te bude izabran pravi član Josip Torbar predsjednikom za dojduće tri godine.

Pošto su nadalje ovom godinom minule tri godine, na koje jugoslavenska akademija u smislu § 5. poslovnika bira sebi tajnika: s toga je u istoj glavnoj skupštini izabrala i opet prema odobrenom predlogu za tajnika dra. B. Šuleka.

Prihvaća se predstojnikov predlog da se odstupajućemu tajniku dru. P. Matkoviću radi mnogogodišnjega službovanja uvrsti u zapisnik priznanje.

Napokon se pristupilo k izboru predloženih članova (u smislu § 2. poslovnika). Izabrani su pako:

Za počasnoga člana commendatore Ivan K. de Rossi, nadzornik papinskih muzeja u Rimu.

Za prave članove: dopisujući članovi: dr. Tomo Maretić, dr. Blaž Lorković i dr. Kosta knez Vojnović.

Za dopisujuće članove u razredu filol.-historičkom: dr. Milivoj Šrepel, sveučilišni profesor u Zagrebu; Nikifor Dučić, predsjednik srpskoga učenoga društva u Biogradu; Teodor Ivanović Uspenski, profesor na sveučilištu u Odesi; Timotej Florinski, profesor na sveučilištu u Kijevu; Adolfo Pavinski, profesor na sveučilištu u Varšavi; Eusebij Fermendžin, otac franjevac u Rimu.

Za dopisujuće članove u razredu matematičko-prirodoslovnom: dr. Emil Weyr, profesor na sveučilištu u Beču; Dimitrija Nešić, profesor na velikoj školi u Biogradu; Gjorgje Zlatarski, načelnik geologijskoga zavoda u Sofiji.

Svečana sjednica 6. prosinca 1890.

Predsjednikov zamjenik: Dr. Fr. Rački; pravi članovi: Sp. Brusina, dr. Fr. Vrbanić, S. Ljubić, J. Torbar, dr. Gj. Pilar, M. Valjavec, dr. K. Zahradnik, P. Budmani, I. Tkalčić, dr. G. Janeček, dop. član dr. K. knez Vojnović, a dr. B. Šulek i dr. P. Matković kao tajnici.

1.

Predsjednikov zamjenik dr. Fr. Rački govorio svečano slovo. (*Gl. Ljetopis.*)

2.

Tajnik dr. P. Matković čitao izvještaj o radnji akademije minule godine. (*Gl. Ljetopis.*)

3.

Pravi član dr. Fr. Vrbanić čitao je svoju razpravu Demografski izvidi u Hrvatskoj. (*Gl. Rada knj. CIII.*)

Sjednica filologiĉko-historiĉkoga razreda od 18. prosinca 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Raĉki; pravi ĉlanovi: S. Ljubić, I. Tkalĉić, T. Smiĉiklas, dr. T. Maretić, a dr. P. Matković kao tajnik.

1.

Razred je jednoglasno izabrao za svoga predstojnika opet dra. Fr. Raĉkoga.

2.

Predstojnik javlja, da je kninsko starinarsko društvo poslalo nacрте za drugu knjigu kninskih starina; uprava je te nacрте poslala dop. ĉl. Buliću, da prema njim izradi tekst.

Sjednica filosof.-jurid. razreda dne 19. prosinca 1890.

Predstojnik: dr. Fr. Vrbanić; pravi ĉlanovi: Dr. P. Muhić, dr. Bl. Lorković, dr. Kosta Vojnović, dr. Fr. Marković i dr. Fr. Raĉki, predstojnik 1. razreda.

1.

Aklamacijom izabira razred za predstojnika svoga dosadanjega predstojnika g. dra. Fr. Vrbanića.

2.

Što se tiĉe druge toĉke dnevnoga reda, naime pitanje o tom kako bi razred svoju znanstvenu radnju u god. 1891. udesio i pomaknuo, oĉituju novi razredni ĉlanovi, da ĉe ĉitati tijekom godine 1891., a ĉlan dr. Fr. Marković obećaje tijekom te godine nekrolog Janka Jurkovića ĉitati. Gosp. predstojnik i drugi ĉlanovi ponukovati ĉe strukovnjake, na ĉitanje razpravâ svojih u akademiji tijekom godine. Gosp. pr. ĉl. dr. Lorković

umoljen je, da požuri sakupljanje juridičke terminologijske gradje za akademički rječnik.

Sjednica matematično-prirodoslovnoga razreda 20. prosinca 1890.

Predstojnik: Sp. Brusina; pravi članovi: Dr. Zahradnik, J. Torbar, dr. Gj. Pilar, dr. M. Kišpatić.

1.

Izbor predstojnika. Jednoglasno bje izabran za predstojnika razreda dr. Dragutin Zahradnik.

2.

Na drugu točku dnevnoga reda, kako bi razred unapredio svoj znanstveni rad, izjavljuju članovi, da će po najboljoj volji i znanju učiniti sve, da ni u tom ovaj razred nezaostane, a osim toga, da se u proračun uvrsti njeka svota, koja je potrebita za skupljanje gradiva, da se unapriedi znanstveno iztraživanje zemlje.

b) SVEČANA SJEDNICA.

I.

SVEČANO SLOVO

PREDSJEDNIKA DRA. FR. RAČKOGA.

Gospodo akademici!

Veleštovana skupštino!

U ime preuzvišenoga pokrovitelja, kojega Vam srdačni pozdrav i blagoslov izručujem, otvarajući današnju svečanu sjednicu, dopustite, da svoju radost očitujem, što po dvadeset i četvrti put mogu takovom prilikom s ovoga mjesta progovoriti.

Još jedna godina, pa će naša akademija proživjeti prvu četvrt prvoga stoljeća svoga života. Koliko i je to vrijeme za zavode kratko, ako znanstven rad naše akademije i prilike, u kojih se je kretao, uzmemo u obzir, možemo se bez laskanja i samoobmane poradovati, jer je i to kratko razdoblje iznielo dosta dokaza životne snage njezine. A to znači mnogo za naučan zavod u narodu nerazvijenu; u zemlji, koja osjećajući tolike od prošlosti preuzete praznine u svojem duševnom biću jedva dopieva izpuniti je — za zavod, koji niknuvši iz srca velikoga narodnoga dobrotvora nalazi odziva više u donjih nego li u visokih slojevih — za zavod, koji bez prislona na domaću znanstvenu knjigu imao si svojim trudom otvoriti pristup u literarnu republiku.

Prepuštajući akademiji, da odluči, hoće li se na godinu osvrnuti na svoj dvadeset i pet godišnji rad, danas iznosi u izvještaju tajnikovu, koji će se odmah

pročitati, što je ove minule akademijske godine na polju znanosti i domaće književnosti privriedila. Odanle će se svaki, kojega naš rad zanima, osvjedočiti, da je on i ove godine jednako plodan i uspješan bio. Akademija nije se mogla upustiti u nove znanstvene i književne podhvate, jer joj za takove nedotječu ni umne ni tvarne sile; a s druge strane čini joj se probitačnije nastavljati, popunjivati i usavršivati u dojakošnjem pravcu svoje radnje.

Iz tajnikova izvještaja razumjet će poštovana skupština i to, da je akademija novimi imenovanji krug svojih poslenika proširila, imajući i taj put kod podieljivanja akademijske počasti pred očima, da je našoj akademiji već njezinim ustrojem uz obćeniti poseban u slavenskoj nauci znanstven zadatak namijenjen. A uz to potvrđuje joj iskustvo, da slavenski učeni sviet najpomniji prati njezinu radnju, da ju duševno najizdašniji podupire i vrela znanosti svojimi prinesci najobilnije obogaćuje.

S toga gledišta shvaćajući položaj naše akademije u učenom svijetu mislim, da ću Vam, gospodo akademici, samo ugoditi, ako ovom prilikom izjavim svoju i sviju nas iskrenu radost, što je slavenska nauka u novosnovanoj českoj akademiji znanosti stekla nov hram za jednu veoma darovitu granu prostranoga slavenskoga stabla. Ako se u tom hramu znanosti svekolike učene sile českoga naroda, koji je svjetskoj prosvjeti dao toliko umnika, skladno ujedine: tada će se za cielo izpuniti nade, koje slavenska nauka polaže u novu česku akademiju.

Kada je poseban zadatak naše akademije toli sliven s celokupnim narodnim bićem, i kada ona prema tomu ne propušta ni jedne u životu našega naroda iole znamenite zgrade a da joj ne dade znanstvenoga izraza:

dopustite danas odušak mojemu osjećaju, kada sam namio sjetiti Vas jednoga veoma važnoga događaja u hrvatskoj prošlosti, koji po dobi pripada davnoj davnini a u svojih zamašnih posljedicah do nas dosiže.

Taj veliki događaj jest izumrće vladalačke poro-dice sa sinovcem Petra Kresimira kraljem Stjepanom II. Pošto je posljednja njegova datovana izprava iz godine 1089, a po zadarskoj izpravi od godine 1091, već je tada kralj ugarski Ladislav, provalivši u Posavinu, nametnuo bio Hrvatskoj za kralja svoga bratića Alma: može se pod izviestno tekuća godina uzeti za osamstogodišnju Stjepanove smrti. Istina je, da je hrvatska kruna tek poslije 12 godina za stalno i konačno prešla na Arpadovce; nu ovaj konačni prienos vrhovne državne vlasti u Hrvatskoj bijaše samo poviestna posljedica događaja, koji se je godine 1090 svršio. Ovu dakle godinu možemo punim pravom smatrati onom epohalnom preokretnom tačkom u hrvatskoj poviesti, koja je prelomila javne odnošaje hrvatskoga naroda i dala jim nov, prije možebit neslućeni pravac.

Ne očekujte, gospodo, od mene danas, da ću vam o samom događaju i o razvoju njegovu razpravljati, jer je oboje poznavaoce naše povjesti i onako prilično poznato. Ne očekujte ni toga, da ću Vam pragmatizam toga događaja na široko i u svih potankostih razložiti, jer je za to vrijeme, odmjereno mojoj besjedi, prekratko. Ja ću s vašom dozvolom samo u krajnih crtah prikazati značenje toga događaja, kako se je u svojih posljedicah u životu hrvatskoga naroda očitovao kroz sljedeće vjekove.

Vi znate, gospodo, što je u monarkijah srednjega vieka značilo prenieti vladalačku moć na vladaoca strane države — značilo je prenieti bilo narodnoga života izvan

njegove periferije. Nije kod toga od tolikoga značenja pitanje, u koji je odnošaj stupila Hrvatska s Ugarskom, sudbonosnija je za nju činjenica, da je godine 1090 sa njezina zemljišta nestalo predstavnika vrhovne državne vlasti i u nutri i naprama vanjštini; tiem pako da je težište celokupnoga javnoga života pomaknuto preko granica. Hrvatska postala je tielo bez vlastitoga središta gravitacije, tielo izloženo jačoj privlačnoj sili.

Hrvatska i Ugarska bijahu tada dvie države posve različitoga nutarnjega ustrojstva. Sve društvene i državne uredbe, za više stoljeća starije, Hrvatske počivale su na slavenskom plemenskom sustavu. Vrhovna državna glava bijaše samo prvakom među plemenskim prvaci, na nje upućen u vršenju najbitnijih preimućva svoje vlasti. A tako i po celom okrugu državnom težište upravne i sudstvene vlasti bijaše u plemenskom ustroju. Krvne sveze svuda bijahu jače od zemljištnih. Usuprot Ugarska bijaše već od prvoga njezina kralja Stjepana pod odlučnim uplivom njemačkih uredaba uređjena ne na plemenskom nego na zemljištnom osnovu. Ugarska uprava u bitnosti počiva na suvremenoj njemačkoj državnoj podlozi i njezin županijski ustroj, prislanjajući se na stariju slavensku razdiobu, uz što su i slavenski nazivi pridržani, nije u stvari ništa drugo nego snimak uredbe njemačkih grofija. U same zakone prešle su i glede sukromno-pravnih odnošaja ustanove crpljene iz njemačkih narodnih prava, iz kapitularija i crkvenih sabora. Uz to je i sav društveni život proniknut njemačkim feudalnim sustavom. I ugarski kralj je sasvim drugačiji od hrvatskoga nosioc vrhovne državne vlasti; župani i biskupi, koji sjede u njegovu vieću, po njem su postavljeni; dočim u hrvatskom kraljevskom vieću sjede plemenski starje-

šine, ne od vladaoa postavljani, i biskupi, birani od svećenstva i puka.

Koji je od ta dva sustava za državne ciljeve prikladniji bio, u to se ne upuštam; već samo sa ono nekoliko rieči iztičem onu bitnu razliku u samih društvenih i državnih osnovih medju dvie zemlje, koje su poslije 1090. godine osobom jednoga vladaoa došle u dodir. U tom dodiru ležao je zametak preobražaja celoga hrvatskoga državnoga sustava. Plemenski sustav ustupa pod uplivom krune polagano i postupice zemljištnomu. Vojvoda i ban nisu više samonikli izliv plemena već vladalačke moći; plemenske župe pretvaraju se u teritorialne sa župani predstavnici ne plemenske volje nego vladalačke moći. Ova, osobito potonja, preobrazba uvlači se najprije u posavsku Hrvatsku, kano bliže stojeću Ugarskoj, pa se s oslabljenjem plemenskoga sustava rano i feudalni ugnjezduje. Hrvatski plemić u Posavini kraljevskim darovštinami, koje su u plemensko doba nepoznate bile, postaje feudalnim vlastelinom s kmetovi i neslobodnjaci.

Tim je nastao dualizam izmedju posavske i primorske Hrvatske. Ovdje kano i u celom području hrvatske visočine uzčuvale su se plemenske uredbe mnogo duže. S toga su se u XIV. vjeku župe u posavskoj Hrvatskoj posvema svojim ustrojstvom razlikovale od onih preko Gvozda. I Šubići u Zrinju nisu više bili predjašnji Šubići bibrirski; ovi su ostali starješine svoga plemena; oni su se preobrazili u feudalnu vlastelu. Tako je bilo ne samo sa župami nego i s gradovi. Gradovi u jadranskom primorju razvijali su se na dalje na podlozi svojih davnih romanskih autonomnih institucija, te je dušom njihove prostrane gradske samouprave ostalo gradsko plemstvo. U Posavini udario se temelj tek u XIII. vjeku

gradjanskoj uredbi, i to po stranimi većinom njemačkim priselicami a po obrazcu njemačkom, kano što je i u susjednoj Ugarskoj bivalo, s mnogo tjesnijom nego u primorskih gradovih i drugim duhom proniknutom samoupravom.

Duhovne takodjer i umne sveze počеше izmedju oba diela hrvatske zemlje pucati i slabiti. Tiem što su novo osnovana zagrebačka, pak u XIII. stoljeću novo uzkrsnula sriemska a bosanska biskupija s novim sielom u Djakovu unišle u sklop ugarske hierarhije, dočim su biskupije onkraj Gvozda ostale u sklopu starodavne hrvatske hierarhije pod glavarstvom spljetskoga metropolite, nastade na hrvatskom zemljištu i crkveni dualizam. Vrhovni duhovni vodje hrvatskoga pravovjernoga puka u posavskom i u primorskom području nisu više bili u tiesnijem dodiru i obćenju — a što je to, osobito u srednjem vieku, značilo, kako se je duševan život stao u dva pravca razvijati, netreba vam obširnije razlagati. Samo na jednu okolnost svraćam vašu pažnju, da dočim je spoljašnji položaj hrvatskih biskupa u primorju ostao nepromienjen, bili su hrvatski biskupi u Posavini feudalna gospoda uz sve dobre i zle strane feudalne uredbe.

Pokle su se oba diela hrvatske zemlje kroz tri vieka u dva pravca razvijala, nije čudo, što jim sveza tako oslabila, da je dalmatinsko primorje u drugoj desetini XV. vieka bez velikoga otpora palo u pandže mletačkoga lava, koji je od stoljeća vrebao na taj liepi kraj — čudo je tim manje, što je zanimanje za taj okrajak u zajedničkom hrvatsko-ugarskom dvoru jur od davno jenjalo. Tiem je odpao od Hrvatske upravo onaj važan dio njezin, kojega je zaposjednuće i držanje hrvatskim vladaocem nekada stajalo toliko truda i brige,

te po kojem je njihova država bila pomorskom zemljom, i stekla neki ugledan položaj u državnom sustavu sredozemnoga mora. Od tada je Dalmacija putem Mletačke unišla još dublje u kulturnu sferu romanskoga svijeta.

Bitno je takodjer različito u oba diela hrvatske zemlje učešće kod onoga velikoga duševnoga pokreta, koji je poznat pod imenom renaissancę i humanisma. Taj pokret, rođen i odgojen u Italiji, kojim je ova po drugi put Evropi dala staroklasičku naobrazbu, oplodivši ju sada kršćanskimi idejama, zahvatio je već u XV. stoljeću naše jadranske obale, te je ondje do danas, unatoč nepogodam kasnijega vremena, ostavio neizbrisivih tragova svoga blagoslovnoga upliva. Osvrnemo li se na preporodjenu umjetnost, spomenika njezinih i danas nalazimo u Šibeniku, Trogiru i Dubrovniku. Ogleđamo li se na polje humanističke književnosti, uz prve mletačke humaniste oba Giustiniana i Francesca Barbara, susretamo suvremene jim naše humaniste Jurja Šišgorića, Elija Crievića, Matiju Andraševića i Andronika Tihića. A kano što je u Italiji uz klasičnu domaća narodna knjiga, ova pače pod uticajem one, njegovana, te su se obje često u jednoj osobi sticale, tako je bivalo i u našoj Dalmaciji. Izvan toga pokreta jedva bi se porodili bili Marulići, Menčetići, Držići, Hektorovići i drugi. Kako su ideje renaissancę i humanisma djelovale ne samo na polju umjetnosti i književnosti nego i u području javnoga i društvenoga života, pak ondje djelovale na savršen razvitak nutrnjih i spoljašnjih svojstava čovjeka, te promicale uljudbu i pojedinca i naroda, za sve to pružaju najjasnije svjedočanstvo tadanje gradjanske uredbe naših primorskih obćina. U Italiji nalazili su renaissanća i humanisam najveću podporu u dvorovih dinasta i u slobodnih gradskih obćinah; u Dalmaciji,

u kojoj onakovih velemoža nije bilo, našle su ondašnje nove ideje odziva u gradskom plemstvu. Odatle i manje gradske občine, kano Hvar, Trogir, Šibenik, Spljet, Zadar, Dubrovnik, koje se ni veličinom, ni imućtvom ne mogu prispodobiti Rimu, Napulju, Milanu, Mletcima, Paviji, Mantui, Ferrari, Riminu, Pesaru, Urbinu, dale su odličnih novoviekimi idejama opojenih umnika. — Tih uvjeta ne bijaše u našoj Posavini. Tuj ne bijaše pripravljeno zemljište za sjeme, koje su Dante, Petrarca i Boccacio, posijali a Medici, Aragonci, Visconti, Sforze, Gonzage, Esti, Montefeltri i Malateste uzgojili te za priesad preko Alpa usposobili. Tuj je bilo imućnih i moćnih oligarha, ali ne mecena; bilo pojedinaca, koji su se na poluotoku apeninskom ugrievali na novom svjetlu, ali njegova luč nije se mogla razbuktiti u neslobodnom kmetstvu i nerazvijenom te pod skrbničtvom živjećem malobrojnom gradjanstvu. S onkraj Drave nije moglo dolaziti Posavini pobude, kano što Dalmaciji s onkraj Adrije; jer je ondje renaissança i humanisam našao odziva za razmjerno kratko vrieme samo u dvoru Matije Korvina; pa su i tuj stjegonoše njihovi bili naši Ivan Vitez iz Sredne, Ivan iz Kešinca (Janus Pannonius), Pavao iz Ivanića u knjizi, a iz Dalmacije prizvani Jakov Statilić i Ivan Trogiranin, te Felix Dubrovčanin u umjetnosti. Koliko je naš Janus držao Ugarsku nepripravnom za nove ideje, vidi se iz vlastitih njegovih rieči: „In Latiis scripsi fortasse latinus oris; at nunc barbarico barbara in orbe crepo“ (epigr. I., 35). Odavle nije čudo, što naša Posavina nemože se ni jednim spomenikom umjetnosti i književnosti iz dobe renaissançe i humanisma ponositi, koji bi se onim našega primorja jadranskoga iole mogao o bok postaviti.

Dakle i u tom prielazu iz srednjega u novi viek, u tom veličanstvenom pokretu, koji je kušao kršćanske misli duševno i umjetnički nu podjedno tvorno i samo-svojno na klasičku naobrazbu uciepiti, opaža se spomenuti dualizam u hrvatskoj zemlji. Malo ne jedina misao jedinstvena, koja je do skora oba diela spojila, bijaše misao obrane kršćanstva od pobjedonosnoga islama. Ova ih misao vodila pod jednom zastavom na zajedničko krvavo poprište kroz sljedeće vjekove. Tuj se je osjećaj narodnoga zajedinstva, jer i zajedničke pogibelji, učvršćivao.

Gospodo akademici! Vi znate, da je jezik naravni osnov narodnosti, nu da joj nije jedini osnov. Istina je, da ni jedna moć — kako Schelling kaže — ne može iz skûpa ljudi učiniti naroda, ako nije kano narod rodjen, i da gdje ne ima prvobitnoga jedinstva i zajedinstva sviesti, ne može se takovo stvoriti. Skûp ljudi jednoga jezika, jednih običaja, jednoga životnoga oblika postaju narodom u pravom značenju rieči, kada doraste do sviesti svojega duhovnoga jedinstva, kada se osjeća jednim. A na toj sviesti, na tom osjećaju glodale su kod hrvatskoga naroda od konca XI. vieka tolike centrifugalne sile, od kojih na njeke obratio sam letimice vašu pažnju u toj besjedi. I kada te sile nebi naišle bile na žilavi odpor onoga naravnoga osnova narodnosti hrvatske, bile bi i ovu raztvorile.

Jednu ipak i to važnu zaslugu valja priznati hrvatskoj Posavini, što je naime unatoč svim stoljetnim protivštinam umjela sačuvati toliko samosvojnosti, da se je mogla u najnovije doba staviti na čelo narodnostnoga pokreta, te da je stvorila tolika prosvjetna ognjišta, sa kojih se grije obumrli osjećaj narodnoga jedinstva. Posavina je pače iz ruku obnemogle Dalmacije u pro-

zorju književnoga preporoda primila onu luč, koja je u hrvatskom primorju u doba renaissancje i humanisma upaljena bila, da ju sjajem novih prosvjetnih stečevina ojača.

Od vremena našega duševnoga preporoda nastoji i podpomaže hrvatska književnost, da se hrvatski narod dovine do duhovnoga jedinstva; da se osjeća ne samo po porjetlu i jeziku nego i po prosvjeti, po nadorganičkim svojstvi, jednim; da bude narodom u etičkom značenju. Nastoji dakle, da se rieka njegova duhovnoga bića, koja se od osam stotina godina razlievala u dva glavna traka, ujedini. Ovo nastojanje ima se pohvaliti ne samo s posebnoga narodnostnoga nego i s obćega čovjekoljubnoga gledišta. Čovječanstvo sastoji se ne samo iz naravnih nego i iz duhovnih, prosvjetnih jedinica. Prirodni bi tok ljudske poviesti bio, da se naravne u duhovne jedinice preobrazu i razvijuju, pak da svaka dodje do naponu svojih sila, a sve da skladno djeluju na spas cjeline, i napokon da težu k nadnaravnoj cieli onoj, za koju su stvorene.

Naša indi radnja na polju nauke i knjige jest gospodo akademici! eminentno etična, je radnja evangjeoska, ako je evangjeoskim duhom, duhom istine, samozataje i požrtvornosti proniknuta.

Na koncu još jedno. Vi ste, gospodo akademici, naprama osobi mojoj ostali kroz 24 godine jednaki, uvijek mi skloni i prijazni. I kod prekojučerašnjega izbora u glavnoj skupštini ostali ste u tom osjećaju nepromijenjeni, kada ste mi dali svoj glas za čast predsjedničku kroz sliedeće trogodište. Iz važnih sam se razloga našao ponukanim, da od sebe odklonim ovo odlikovanje. moleći Vas, da pouzdanje mojoj osobi tim izkazano prenesete na drugu jednako dostojnu, koju ću ja s Vami jednako podupirati u vršenju predsjedničkih

dužnosti. Bez obzira na položaj, koji zauzimam u akademiji, ostajem joj uvijek vjeran i odan. Tiem ste me ipak obvezali, da Vam se javno za izkazano mi povjerenje najiskrenije zahvalim.

II.

IZVJEŠTAJ

TAJNIKA DRA. P. MATKOVIĆA.

Izvještaji minulih godina o radnji jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, što su prema akademijskim pravilom na dan svečane sjednice oglašeni, posvuda pokazaše, da jugoslavenska akademija na utrvenom putu dalje koraca i da svagda nepromijenjenim smjerom svojemu cilju teži, na ime k unapredjenju znanosti u svih granah, koje si je poduzela gojiti. I moj posljednji godišnji izvještaj, kojim mi je nacrtati književnu radnju jugoslavenske akademije za prošle akademijske godine, pokazati će, da je ova akademija svojemu zadatku vjerna ostala, te da je njezino književno poslovanje od prošle akademijske godine, radnje predjašnjih godina u svojih rezultatih ako ne nadmašilo, a to da jim je bar za cijelo ravno.

I prošle godine nastavila je akademija svoje književno poslovanje, koje je obsizalo, prvo znanstvena iztraživanja u pojedinih strukovnih razpravah i drugih člancih, a drugo, izdavanje gradje za izpitivanje jezika, književnosti, historije, prava i prirodnih odnošaja naše domovine. Iztraživanja je priobćivala u svojem organu „Radu“, gradju pako izdavala je na svjetlo u posebnih sbornicah i knjigah.

Počimajuć s prvim dielom akademičke radnje, čast mi je najprije spomenuti po razredih razprave i druge članke, koje je akademija iznosila na svjetlo u „Radu“ i u „Starinah“.

U razredu filologičko-historičkom pravi član dr. F. Rački, nastavljajuć svoja obširna iztraživanja „o nutarnjem državnom uređenju Hrvatske za vladanja domaće narodne dinastije“, nadovezuje na prvi odsjek, te razpravlja ovaj put najprije o vladaočevom odnosu prema obrambenoj sili, i dokazuje, da je i vojena sila osnovana na plemenskoj podlozi, od prilike kano što u Crnoj Gori. Župani bijahu vojvode četa župe, glavari rodova četa pojedinih rodova, a satnici manjih odjela, kralj pako vrhovni vodja ciele vojske. Napokon prispodobi oboružanje hrvatske vojske s oboružanjem suvremenih susjednih vojska. Zaključivši tim razpravljanja o vlasti vladaoca, predje na crtanje uređenja župa i gradova. Uredjenje župa počivalo je na pomenutoj plemenskoj podlozi, koja je sav javan i obiteljski život ne samo Hrvata, nego i svih Slavena u starijem razdoblju njihova razvitka pronikla. Župe u Hrvatskoj dolaze u trostrukom značenju, naime u genetičnom, teritorijalnom i administrativnom. Uprava i sudstvo župe bijaše u rukama župana i satnika, a o boku jim stajahu „dobri ljudi“ ili zastupnici plemena. Sve je ove uredbe akademik razjasnio jednakimi ili sličnima uredbama kod drugih Slavena, a donjekle i srodnimi uredbami na zapadu. Gradove u Hrvatskoj razlikuje akademik u one, koje su Hrvati na obali jadranskoj i na otocih našli, od gradova, koje su oni podigli, prvi razviše se od rimskih kolonija i munipicija, drugi pako usvojili su slično uređenje. S toga je razvoj gradova u Hrvatskoj sasvime

drugačiji nego li gradova n. pr. u Njemačkoj ili kasnije u Posavini. Potonji su gradovi postali na temelju posebnih povlastica krune.

Pravi član *Nadko Nodilo* u posljednjem dielu svoje razprave „o religiji Srba i Hrvata“ govori o *Mjesecu* i *Danici*. Dokazujuć da Mjesec u Srba i Hrvata bijaše bog, navodi, da mu je poosobljena Munja bila nevjesta, dočim mu je Danica sestra. Tvrdi, da su Srbi i Hrvati gledali zvijezdu Veneru u dva maha; u jutro kao Danicu, a kao Predhodnicu na večer. Izpitujuć njeke pjesme o njima, prelazi na pitanje proučavanja Mjeseca, kako ga puk shvaća. Mjesec mjeri vrijeme, noćni je putnik i vojnik, a na osobiti način čobanin. Akademik dalje iztražuje, odakle je ovo potonje i što to znači. Pošto uz mladoga Mjeseca pristaju mlada Nedjelja i Petka, prihvaća akademik zgradu, da još jedan put govori o ove dvie čudne svetece toliko često spominjane u pučkoj literaturi. O Mjesecu napokon ima po sudu akademikovu takodjer neizravnoga kazivanja, o kojem na tanje razpravlja.

Pravi član *Matija Valjavec* pridonese razpravu o akcentu u participima, infinitivu i supinu u kranjskoj i ugarskoj slovenštini i u hrvatskoj kajkavštini. Akademik počne s part. praes. act. Najprije pokaza, kakav je akcenat u osnovama 1. s prezentskim nastavkom a) o, b) s nastavkom *jo*; α) sa samoglasnikom, β) sa suglasnim pred *jo*; 2. u osnovama s prez. nastavkom *i* (inf. *ê* i *î*). Za temelj uze sing. nominativ masc. indefin., koj se završuje na *oč. uč. eč*. Akademik prispodobi napokon naglas toga participa sa štokavskim naglasom. Slično obradio je i ostale participe, infinitiv i supin, navodeći za sve mnogo primjera iz knjige i naroda.

Pravi član *Ivan Tkalčić* svojom razpravom *Parnice proti vješticama u Hrvatskoj* doprinosi znatan prilog za hrvatsku kulturnu poviest. Na podlozi vještičkih parnica od g. 1640 do 1752 iznosi ponajprije na vidik, što se sve smatralo kao zločin, da se koje čeljade okrivili kao vještica, a to nebijahu samo vraćanja i bajanja, već i jednostavne potvore i sumnje služile su kao nepobitan razlog, da se tko sudbeno progoni. Navedši sve ovakove zločine, govori dalje o sudbenom postupku, uslied kojega su imale pravo vještice progoniti i odsuditi sl. kr. gradovi, županije i oni plemići, koji su uživali pravo „juris gladii“. Sudbeni progon izvršivahu u županiji županijski, a u gradovih gradski odvjetnici, dočim je smrtnu kazan u županijah izrekao županijski sud, u gradovih gradsko vieće, a kod plemića oni sami u suglasju sa županijskim velikim sudcem. Pošto je akademik na tanko razpravljao o sudbenom progonu, vražjem pečatu, o mučionici i mučilih, govori dalje o izjavah doznanih na mukah i pobilježenih u zapisnik, koj bi podnešen gradskomu ili županijskomu odvjetniku, a ovaj na podlozi ovakovih izjava predloži sudu, da se okrivljenica na lomači živa spali. Mjesto, na kojem se spaljivalo vještice, zvalo se „zvedišće“. Ovaj progon nedužne čeljadi bi saborskim člankom VI. od god. 1756. znamenito stegnut, a kr. reskriptom od g. 1758 posve dokinut, a tim se je svršila ona ogavna pošast (dodaje akademik), uslied koje su tisuće nevine čeljadi žrtvom lomače postale.

Dopisujući član *dr. Tomo Maretić* prinese razpravu *slavenski i litavski nominalni akcenat*, u kojoj poredi slavenski i litavski akcenat ne samo medju sobom, već i sa staro-indijskim i grčkim akcentom, te nastoji uhvatiti neka pravila za slovensku i litavsku

akcentuaciju, koja su dosad bila ili nikako ili slabo poznata. — *Isti* obznani tri, po njegovu sudu najznatnija djela lingvističke struke iz god. 1889; naime a) „Pluralbildungen der indo-germanischen Neutra von Joh. Schmidt; b) Sprachvergleichung und Urgeschichte von A. Schrader, 2. Auflage i c) Die indogermanischen Verwandschaftsnamen von B. Dellbrück“. U sve ove tri knjige naći će i slavenski filolog mnogo koješta, što će svakako povećati njegovo znanje slavenske gramatike, a gdje što i slavenske davnine.

U razredu *filozofičko-pravoslovnom* dopisujući član *dr. Kosta knez Vojnović* doprinese razpravu o *državnom ustrojstvu republike dubrovačke*. Akademik iztiče u uvodu koliko je vrijedno iztraživati, kako je slavenska država, republika dubrovačka, na moru i kopnu obsjednuta premoćnim neprijateljima, mogla slavno proživiti više od jedne tisuće godina, bogata trgovinom i mornaricom, a uz to slavna na polju knjige i znanosti, kako malo koji od najslavnijih talijanskih gradova srednjega vieka. Akademik dieli svoju razpravu na šest odsjeka, na ime upliv mletački na državni i upravni stroj dubrovački, knez i malo vieće, veliko vieće, vieće umoljenih ili senat, čuvari pravde i državni tajnici. O svakom svom odsjeku razpravlja akademik na tanko po izvorih arkivalnih i štampanih.

Dopisujući član *dr. Blaž Lorković* prinese razpravu *Sadanje stanje gospodarske nauke*, u kojoj najprije upozoruje na žestoku borbu interesa u području gospodarstva te na borbu načela u gospodarskoj nauci, a ta borba da se nemože razumjeti, ako se nepoznaje Smithova nauka. Spominjuć glavna načela ove nauke, iztiče, da su ideje francezkih Physiokrata znamenito

djelovale na Smitha, kojega su načela prva četiri decenija našega stoljeća gotovo izključivo vladala, ma da jih pobijali pojedinci, kao S. de Sismondi, List i dr. Dalje razpravlja akademik o školi historičkoj i njezinom ogranku historičko-etičkoj, kojih glavna načela i metodu iztraživanja potanje razloži, kao i pokus, da se politička ekonomija prelije u socijalnu znanost, što je već prije August Comte zagovarao. Govoreć na tanje o socijalističko-komunističnom pravcu, završuje, da ova borba oko načela nauke najzamašnija je u Njemačkoj, pojavlja se u Americi, Englezkoj i Italiji, pa se za sada nemože reći, hoće li konačno pobijediti načela stare ili nove doktrine.

U razredu *matematičko-prirodoslovnom* pravi član dr. Vinko Dvořak prinese razpravu o *Peltierovoj teoriji atmosferskog elektricitea*, koju je čitao u svečanoj sjednici minule godine. Najprije je akademik opisao elementarnu metodu, po kojoj se sada iztražuje zračna munjina. Pronađeno je pokusi, koje akademik na tanje opisuje, da množina vodenih para u zraku upliva u znatnoj mjeri na atmosfersku munjinu, s toga je po zimi, kadno ima malo vodenih para, atmosferska munjina puno jača, nego ljeti. Od hipoteza, koje nastoje protumačiti pojave zračne munjine, najjednostavnija je Peltierova hipoteza, po kojoj ima naša zemlja jur od vieka stanovitu množinu negativne munjine. Izparivanjem dolazi ova munjina s vodenimi parami djelomice u zrak, a gibanjem zraka i oblaka nastaju razne promjene u atmosferskom elektricitetu. Pokusi izvedeni na zrakovu, govore u prilog ovoj teoriji.

Pravi član dr. Mijo Kišpatić doprinese razpravu o *kloritoidnom škriljencu iz Psunja kod Gradiške*, koj

nije bio dosada poznat. Riedki i zanimivi taj kamen sastoji po petrografijskom iztraživanju od bieloga tinjca, kremenca, rutila i kloritoida. Potonji je tamno-zelene boje, te nalikuje na alpski kloritoid od Dürrenschöbera i na francezki s otoka Groix. — *Isti* priobćio je izvještaj potresnoga odbora o potresih u naših i susjednih krajevih god. 1888 i 1889. Izvještaj spominje, da je god. 1888 bilo u hrvatskih krajevih 37, a god. 1889 ukupno 84 potresa. Ti kao i stariji, pokazuju dosta jasno, da potresni pojavi nestoje u nikakovom savezu s mienami mjeseca. Medju timi potresi osobito se iztiče potres od 30. ožujka 1888, koj je potresao jednim dielom Slavonije, a izhodište mu je bilo u Krndiji. Dalje iztiče najobsežniji potres od 20. svibnja 1888, koj se osjetio po cijeloj Bosni, po Hrvatskoj i jednom dielu Dalmacije, a izhodište mu se ima tražiti u Kozari planini.

I ove godine poslužilo se više nečlanova organom ove akademije, da pomognu obraditi domaće polje znosti, to u filologijsko-historijskom, to u matematično-prirodoslovnom području.

Ivan Milčetić, gimn. profesor na Rieci, priobćio priloge iz stare hrvatske glagolske literature, crpene iz zbornika XIV. vieka; sadržina jim je religiozno-moralna, a medju njimi i dvie apokrifne poslanice o sv. Jerolimu.

Dr. Milroj Šrepel, sveučilišni profesor u Zagrebu, prinese razpravu, *Latinski izvor i ocjena Kašićeve gramatike* u kojoj najprije označuje stanje gramatičke nauke u srednjem vieku i u početku novoga, te dokazuje, da se Kašić, pisac gramatike hrvatskoga jezika, povodio u gramatičnom sistemu za načelima gramatika

Alda Manucia. Ocjenjujuć pojedine dielove K. knjige pokazuje, da je zbog obilja gradje njegova gramatika važan izvor za poviest hrvatskih oblika. — *Isti* čitao je kao gost razpravu o *postanju latinskoga b-imperfekta i b-futura*, u kojoj najprije u kratko ocjenjuje stanje nauke u ovom pitanju, pa nastoji pokazati put, kojim se je mogao razviti u latinskom jeziku ovaj sekundarni oblik imperfekta i futura. Pisac dokazuje, da se u pomenutim oblicima kao i u participu na *bundus* (a možda i u adjektivima na *bilis*) krije posebna osnova razširena nominalnim sufixsom *bho*. Prema *erc* i *eram* nastase oblici „amabo“ od „amabam“. Pisac nastoji ujamčiti, da je „eram“ stariji od „amabam“ i da je nastao analogijom prema „videram“, „fueram“.

Matej Milas, prinese razpravu *današnji trpanjski dialekat*, vrlo vriedan prilog gradji naše dialektologije, tim više, što trpanjski dialekat stoji u sriedi medju štokavcima i čakavcima, te nije lako odrediti, kojoj strani pripada. Pisac se udubio u sve potankosti fonetičke i morfologijske, te nam daje jasnu i podpunu ideju o onom govoru. Vrlo je koristan i predgovor, u kojem dieli Stonski Rat po govorima.

A. Mohorovičić, profesor nautičke škole u Bakru, pridonese razpravu *Njekoji rezultati opažanja oblaka na kr. nautičkoj školi u Bakru*. U ovom prvom dielu su rezultati naoblačenja: dnevna perioda pojedinih vrsti oblaka za vrijeme od 1. maja 1888 do 31. aprila 1890. Metodom, podanom u svojoj prijašnjoj razpravi, našao je pisac, da se svaki oblak, koj sastoji od kapljica vode, onda diže u vis, kad su mu konture ozgora oštre, a da se spušta na zemlju i izčezava, kad su mu konture razcifrane. Kod oblaka pako, koji se sastoje od ledenih iglica, nemože se iz forme zaključivati na di-

zanje ili spuštanje. Prema tomu je razdielio sve oblake po obliku na ledene oblake (Cirrus) i vodene oblake. Ove potonje dieli prema obliku i visini nad zemljom u „Cirrus - Cumulus“, „Stratus - Cumulus“ i „Cumulus“, a svaku od ovih vrsti prema tomu, da li je kontura oštra ili razcifrana u dvie podvrsti. Kao posebna vrst Cumula dolazi i Nimbus. Pošto je o pojedinih vrstih i i podvrstih na tanje razpravljao, veli napokon, da o postanku pojedinih vrsti oblaka malo se do sada zna, za to ga ni pisac netumači, nego opisuje potanje samo postanak Cumula i raznih njegovih suvrsti.

Otac Eusebij Fermendžiu priobći listove o izdanju glagolskih crkvenih knjiga i o drugih književnih prilikah u Hrvatskoj god. 1620—1648. Ima ukupno 50 listova od Rafa Levakovića, Ivana Tomka Marnjavića, Frana Glavinića, nadbiskupa spljetskoga i zadarskoga, nuncija u Gradu i Beču, kardinala Borghesa Caraffe, mletačkoga tiskara Ginania, itd.; prvi listovi potiču ponajviše iz vatikanskoga arhiva. O izdanju glagolskih crkvenih knjigah, koje je bilo povjereno Rafu Levakoviću, znalo se do sada samo ono malo, što je Assemani zabilježio. Ovi listovi pokazuju nam sve glavne trudnike oko toga posla a i druge književne crstice onoga doba.

Julio Janković, gimnazijalni profesor u Varaždinu, prepisao je iz gradskoga arkiva u Varaždinu *ustanove nekojih tamošnjih cehova*. Tu ima statuta ceha krznarskoga, tkalačkoga, čizmarskoga, pekarskoga, vunarskoga, lončarskoga i bravarskoga od g. 1840 do 1772. Ustanove popratio je Janković uvodom, iz kojega se razabira, da su cehovsku uredbu u Varaždinu uveli pridošli zanatlije Niemci, koji se već polovinom XIV. vieka ondje napominju, pa da su i zanatlijske zadruge po

njemačkom kalupu udešene. Ove zadruge uživale su velike povlasti, te je njihova samouprava tek u drugoj polovini prošloga vieka stegnuta. Pisani su ti statuti što atinski što hrvatski. Ovaj prilog je liep prinesak za poseban odjel historičko-juridičkih spomenika, kojih se ove godine četvrta knjiga štampa.

Spomen na dvjesto-godišnjicu oslobodjenja Slavonije od gospodstva turskoga, o kojoj sam govorio u izvještaju od minule godine, proslavila je akademija dne 20. listopada o. g. javnom sjednicom, u kojoj je čitao pravi član *Tadija Smičiklas* svoju razpravu *Oslobodjenje Slavonije od Turaka*. Akademik prolazi redom sav veliki rat oslobodjenja od g. 1683 i prati ga do karlovačkoga mira. Izpitavši iznova spomenike i pisce, dolazi do rezultata, da je sjevero-zapadni kut Slavonije osvojen već god. 1684, županije požežka i virovitička 1687, a Posavina sljedeće godine 1688. Ali g. 1690 bude opet Slavonija izgubljena, osim onoga sjevero-zapadnoga kuta najprije osvojena. Iza slankamenske bitke, god. 1695 osvoje naši Slavoniju, da više Turaka nije vidila, osim onoga trokuta kod Slankamena na Savi, koji su Turci zadržali, koji je u karlovačkom miru ostao Turcima. U drugom obširnijem dielu razpravlja na osnovu novih do sada nepoznatih izvora o nutarnjem životu Slavonije pod Turskom. Razpravlja o naravi i obćoj slici zemlje, zatim o državnom turskom sustavu, bavi se pitanjem kakovih ima ostanaka nekadanja uprava kršćanska. Za tim govori o vjeri i crkvi katoličkoj i pravoslavnoj, o samostanima jedne i druge crkve. Ob odnošajima raje prema državi i crkvi, u selima i gradovima, te o trgovini i drugim odnošajima. Napokon završuje ocjenom narodnih pjesama, koje slave junake ovoga dugoga ve-

likoga rata, a to bi bio po mišljenju akademikovu, posljednji veliki ciklus naše narodne pjesme. Akademija je zaključila, da se ova obširna razprava s dotičnim spomenici i geografskom kartom štampa kao posebno djelo 1891 godine.

Preostalu gradju od prošle godine priobćila je akademija u XCIX., C., CI. i CII. knjizi ovogodišnjega „Rada“. Sve ove četiri knjige „Rada“ idu u filologičko-historički i filozofijsko-pravoslavni razred; knjiga CII. je pod štampom te će do konca ove godine svjetlo ugledati. — Pomenute omanje književne i historijske spomenike, koji nisu za „Rad“, priobćila je ova akademija u svojem sborniku „Starine“, kojih je XXII. knjiga jur na sviet izašla. Buduće da je bilo u zalih dosta gradje, koja je dugo čekala, da se u „Starinah“ priobći: za to je akademija zaključila, da se umjesto jedne knjige „Rada“, preda u štampu XXIII. knjiga „Starina“, koja se jur štampa, te će se početkom nastajuće akademijske godine učenomu svietu predati.

Osim ovoga rada jugoslavenska je akademija i prošle godine nastavila izdavanje gradje za jezik, historiju, pisano pravo slovenskoga juga i poznavanje prirodnih odnošaja naše domovine, te je i ovu gradju na sviet izdala u posebnih knjigah.

Obsežna radnja pravoga člana dra. Gjura Pilara *Geografske koordinate ili položaj glavnih mjesta Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i djelomice susjednih zemalja*, o kojoj sam u izvještaju od prošle godine potanje govorio, ugledala je svjetlo kano X. knjiga među posebnimi djeli ove akademije. Djelo obseže 23 štampana arka u kvartu. Akademik u uvodu ponajprije na tanje govori o pomagalih, koja su mu služila kod izradjivanja toga djela; zatim govori o osnutku i izvedenju speci-

jalne karte austro-ugarske monarkije, 1: 75.000, na koju se ova radnja većinom oslanja; uz to razpravlja o pouzdanosti geografskih koordinata, izvadjenih iz pomenute karte i o uporabi popisa koordinata. Za tim u prvom daje popis koordinata opredieljenih mjesta redom alfabetičnim, poslije toga poredjuje opredieljena mjesta po zemljah, napokon daje pregled listova pomenute specijalne karte, upotrebljenih za opredieljenje geografskih koordinata ovoga popisa.

Nastavljajuć izdavanje izvora za jugoslavensku historiju i pravo, predati će akademija za koji dan učenomu svietu XXI. knjigu „Monumenata“, u kojoj je nastavak historijskih listina iz mletačkoga arhiva: ob odnošajih republike mletačke prama južnomu slavenstvu, što je pravi član S. Ljubić sakupio i za štampu priredio. Knjiga obsiže preko 28 štampanih araka listina, a dopire do god. 1452 uključivo. Buduć da je akademija odlučila, da se ova skupina listina iz mletačkoga arhiva zaključi osvojenjem Bosne, predala je u štampu nastavak ovih listina ili XXII. knjigu „Monumenata“, koja se na račun dojduće godine štampa. U izvještaju od minule godine spomenuh, da je akademija odredila da se ove godine umjesto jedne knjige „Starih pisaca hrvatskih“ izda knjiga juridičkih spomenika. Ova je knjiga jur pod štampom, te će ju akademija početkom nastajuće akademijske godine učenomu svietu predati. U tu će knjigu unići pravni spomenici, pisani našim jezikom, naime vinodolski zakon, statuti poljički, krčki, kastavski, veprinački i trsatski. Poljički statut priredio je za štampu pravi član dr. V. Jagić, krčki dopisujući član dr. I. Crnčić, a ostale pravi član dr. F. Rački.

Jednakim nastojanjem trudila se ova akademija i ove godine oko sabiranja i izpisivanja gradje za „Codex

diplomaticus et epistolaris“ i za „acta dietalia“ naših kraljevina, kano što i za drugu potrebitu historijsku gradju. Glede diplomatičkoga kodeksa obratila se najprije pažnja na listine XIII. vieka i djelomice na prvu polovinu XIV. vieka; listine pako XII. vieka, izdane u Kukuljevićevu kodeksu, imati će se za taj viek samo kolacionovati i popuniti. Prije svega, da se imade podpun priegled svih izdanih izprava, izpisane su listine XIII. i prve polovine XIV. vieka iz velikih sbornikah Lučića, Farlata, Krčelića, Fejera, izdanja kr. magjarske akademije itd. s oznakom, gdje se ili matica ili priepis nalazi. Započeto je i kolacionovanje; tako je dr. Fr. Rački dotična izdanja poredio s izpravami, koje se čuvaju u dvorskom arhivu bečkom. Dru. Jeliću, stanujućemu u Rimu, izhodjena je preko preuzv. pokrovitelja dozvola, da može kao i drugi učenjaci polaziti vatikanski arhiv, koji obećaje obilnu žetvu, odkada veleдушnošću sadašnjega pape Lava XIII. učeni svijet smije slobodnije se služiti historijskim blagom ondje zapanim. Akademija pako nastoji, da prema svojim sredstvom pomogne što više, kako bi se dru. Jeliću boravak u Rimu omogućio. Istomu je Jeliću za sada povjereno, da listine pape Inocenca III. i sljedećih papa, objelodanjene po Theineru u djelih „Monumenta Hungariae“ i „Slavorum meridionalium“ poredi i izpravi po regestih vatikanskoga arhiva i da iznova nadjene i neobjelodanjene prepíše; što je on i učinio sve do regesta pape Grgura IX. uključivo. Buduće da je Jelić do nedavna boravio u Dalmaciji, povjereno mu je, da prepise, kojih se izvornici nalaze u tamošnjih arhivih, poredi s dotičnimi izvornici, te da pretraži tamošnje arhive i prepíše još neprepisane listine pomenute dobe. Još mi je kazati, da je zadarski profesor Brunelli pre-

pisao 42 listine 13. vieka iz tamošnjega zemaljskoga arhiva, a pr. čl. I. Tkalčić do 103 iz domaćih arhiva.

Za „Acta dietalia“ naših kraljevinah pr. čl. T. Smičiklas dao je iz originala prepisati zapisnike do god. 1600, koji su bili manjkavo izdani. Iz tajnoga bečkoga arhiva prepisana je gradja do god. 1530, a pobilježena je do god. 1600, te se marljivo dalje prepisuje. Što god je nadalje pr. čl. T. Smičiklas našao u financijalnom arhivu do god. 1600, to je već prepisano. Glede gradje za pomenuta „acta“, poći će se u Gradac, Ljubljanu, Budapeštu i Innsbruck, da se potraži potrebna gradja i u ovih arhivih. — Dop. član. R. Lopašić prepisao je iz ljubljanskoga arhiva liepe gradje za naše sabore i za „acta Habsburgica“. Uz to je prepisao zanimivu, ali od Krčelića loše izdanu korespondenciju (iz g. 1529—30) Kacianerovu, biskupa Šimuna Erdoeda, Karlovića i dr. — Isti član Lopašić priredio je za štampu sbirku spomenikah „Croatica“ za XV. i XVI. viek, pisanih većinom glagolicom, ćirilicom i latinicom. Ova sbirka, popunjena drugimi sličnim listinama, bila bi II. knjiga iza Kukuljevićevih „acta croatica“. — Još mi je pripomenuti, da akademija ima u zalihi gradju za „Acta Bosniae ecclesiastica“, što je sakupio i priredio za štampu otac E. Fermendžin. Napokon ima akademija u zalihi prepisanu gradju za III. knjigu „Acta Ragusina“, koja je sad poslana u Dubrovnik, da se kolacionuje odnosno popuni. Ovi potonji za štampu priredjeni rukopisi izdavati će se prema razpoloživim sredstvom po malo na svijet, dočim ostali poslovi, odnoseći se na kodeks i na acta dietalia, spadaju po svojoj naravi medju one književne radnje ove akademije koje će trajati više godina.

Glede skupljanja gradje za tradicionalnu literaturu čast mi je bila minule godine javiti, da je u to ime akademija izabrala odbor, koji je ove godine odredio, da se skuplja gradja za tradicionalnu literaturu ne samo hrvatska i srpska, već takodjer slovenska, te da se u krug ovoga posla uzme i jezik, imenito naričja, zatim predaje i uspomene prošlosti, sačuvane u pripoviedkah, pjesmah, poslovičah, basnah, gatkah itd. Odbor je nadalje odredio, da jedan pododbor sastavi pitanja i naputak za skupljanje gradje u području folkloristike, a drugi pododbor da izradi naputak za sabirače dialektologičke gradje. I ovi poslovi spadaju po svojoj naravi medju one književne radnje ove akademije, koje će trajati više godina, pa čim se što za štampu priredi, izdati će se pomalo na sviet.

Posao oko hrvatskoga akademijskoga rječnika, što ga uređuje akademik *Budmani*, i ove je godine toliko napredovao, da je izašla 11. svezka ili treća trećega diela a u toj su rieči *grumak* do rieči *hud*; dvanaesta svezka ili četvrta trećega diela se štampa, a akademija se nada, da će se i ona početkom dođuće godine narodu predati. — I ove se godine nastavljalo sakupljanje, crpanje i redanje rječničke gradje, pa mi je zahvaliti se svim, koji su slali rieči redakciji rječnika, osobito I. Bogdanoviću parohu u Divoselu u Lici, D. Trstenjaku, Teodoričeviću u Kutini, M. Mediću prof. u Zemunu, Dr. Schneideru i drugovom, E. Hefelu i D. Starčeviću za priposlane zbirke narodnih rieči i frazah. Nemože se toliko pohvaliti pripomoći onih domaćih društava strukovnih, koja su potaknućem akademije preuzela zadatak, da će prirediti gradju iz svoje struke i za porabu ustupiti akademiji. Ovaj pripomenak neka ih sjeti zadane rieči.

Još mi je pripomenuti, da je od djela pr. čl. dra. G. Janečka, koje sam prošle godine spomenuo, izašla ove godine prva polovica, a druga će se skoro doštampati.

Sad mi je izvestiti o dvih zavodih, koji pripadaju akademiji, naime o knjižnici i Strossmayerovoj galeriji slika.

Akademijaska se knjižnica i ove godine znatno pomnožala, koje kupnjom znanstvenih knjiga i strukovnih časopisa, koje zamjenom sa znanstvenimi zavodi, društvu i redakcijami znanstvenih i književnih časopisa. Osim toga našlo se i ove godine dobrotvora i pojedinaca, koji su se sjetili akademijske knjižnice. Među dobrotvori sa zahvalnošću mi je spomenuti osobito dvojicu, naime preuzv. gosp. pokrovitelja i presv. gosp. Ljudevita baruna Ožegovića, od kojih je akademijska knjižnica dobila znamenitih djela. Preuzv. pokrovitelj kupi blagohotno ove godine u Rimu dragocjena djela glasovitoga arheologa Iv. Rossija, na ime „La Roma sotterranea“ u 3 debele knjige s tri svezke slika; zatim „Inscriptiones christianae urbis Romae septimo saeculo antiquiores“ u dvie knjige; napokon vrlo riedki *Bulletino di archeologia christiana* od g. 1863—87 u 17 ovećih svezaka. Vrh toga darova isti preuzv. pokrovitelj znamenito Rossijevo djelo „La capsella argentea Africana“, koje mu bijaše Rossi iz duboke naklonosti poklonio. — Drugi znatan dar dobila je akademijska knjižnica iz ostavine Metela baruna Ožegovića, koji joj priposlao do 400 knjigah razna sadržaja, među kojima se iztiče „*Diarium comitiorum regni Hungariae*“ u više svezakah, počam od g. 1798 do 1835. Osim knjižnice osobito se je obogatio akademijski arhiv

iz ostavine istoga preuzv. Metela Ožegovića, i to ponajprije njegovom korespondencijom, koja broji na stotine listova, pisanih mu od najvećih zemaljskih i crkvenih dostojanstvenika, prijatelja i dr. Ovi listovi dopiru u doba preporoda naše knjige te idu sve do pokojnikove smrti. Budući da je pokojnik u burno doba godine 1848 i 49 utjecao riečju i činom u politički razvoj našega naroda, to će biti ovi listovi za proučavanje one jošte neproučene i krivo shvaćene dobe od velike znamenitosti. Osim ovih listova dobio je akademijski arhiv iz iste ostavine veliku množinu rukopisa, naime saborskih članaka, predstavaka, dopisa itd., koji se većinom odnose na znamenite godine 1848 i 1861. Za ove znamenite darove izriče akademija veleдушnim darovateljem najusrdniju hvalu. — Što se nutarnjega uredjenja knjižnice tiče, to se je i ove godine, u koliko je knjižničaru doticalo vremena, nastavljalo uredjenje i novi popis akademijske knjižnice. Knjižnica bijaše po običaju otvorena svaki dan, te su se s njom služili strukovnjaci i mnogi akademijski građani.

Akademija je ove godine stupila u zamjenu publikacija s arheologičkim društvom u Zagrebu, sa stari-narskim društvom u Kninu, s redakcijom etnografijskoga časopisa „Visla“ u Varšavi i s atronomijskim observatorijem „Specula Vaticana“ u Rimu.

O Strossmayerovoj galeriji slika imam izviestiti, da se je minule godine znatno pomnožala darovi preuzvišenoga pokrovitelja, koji joj tri slike pokloni, naime „Madonu“, koja se Franciji pripisuje; pa liepu kopiju u akvarelu od E. Kaisera: sliku Andrije de Sarto „Porodjenje bogorodice“, koje se matica nalazi u arkadah crkve Anunziate u Fiorenci; napokon joj pokloni liepu sliku oca Medovića: „Sv. Bonaventuru.“ Uz to je pre-

uzvišeni pokrovitelj poklonio nekoliko svezaka bakroreza i drugih reprodukcija glasovitih umjetnina. Gospodja Zdenka Švrlljuga, rođjena Čačković, poklonila je dvie znatne pastello-slike od prvoga dvorskoga slikara u Draždjanih Samuela Bottschielda, koji je živio od god. 1641. do 1707. Presv. predstojnik akademije, dr. Franjo Rački, pokloni liepu staru sliku mletačke škole „Poklonstvo maga“, koja se dopituje slavnomu Pavlu Veronesu ili drugomu suvremeniku njegovu. Pravi član I. Tkalčić poklonio je prvotisak s miniaturami, zatim od-vjetnik i narodni zastupnik Erazmo Barčić krasan sitnolik, prikazujući portrait nepoznatoga svećenika; a galerija je nabavila iz svoga prihoda Mašićevu sliku, predstavljajuću Ličana, koj kruh reže. Za sve darove, koji dostojno popunjuju akademijsku sbirku slika, izriče akademija veledušnim darovateljem najusrdniju hvalu. — Pošto je prvo izdanje popisa slika, kako spomenuh minule godine, jur razprodano, priredjeno je drugo popunjeno i posve preradjeno izdanje, koje će do skora izaći na svjetlo. Ovom prilikom učinjene su i male promjene kod smještenja nekih umotvorina, dočim su sustavnije prema školam, u koje spadaju, porazdieljene. Po tom novom popisu broji naša galerija sada ukupno 326 umotvorina; a osim toga zbirku bakroreza i reprodukcija, koja nije još tačno popisana. Medju onimi umotvorinama imade 18 kartona i 16 brojeva miniatūra s mnogo više sitnolika. Pošto je naša galerija kod sastavljanja prvoga popisa godine 1885. brojila 270 umotvorina, to se vidi, da je u ovih pet godina njihov broj narasao za preko petdeset. — Koliko naše obćinstvo zanima ovaj nmjetnički zavod, razabire se odatle, što ga je uz ovu godinu do prošloga četvrtka posjetilo do 7000 što domaćih što stranih osoba, koje su svoja imena u

knjigu upisale, neračunajuć ovamo osobe neupisane, kojih je opet dosta bilo.

Još mi je pripomenuti, da je ove godine sbirka slika akademijskih dobrotvora za jednu sliku prirasla, naime akademija je dala o svom trošku naslikati sliku jednoga od svojih glavnih dobrotvora, pokojnoga kano-nika Iv. Mikovića, koja je već u ovoj dvorani smještena.

Napomenuv povoljne momente u razvoju ove aka-demije, nemogu mukom mimoići ni žalostnih, što jih aka-demija minule godine osjetila, izgubivši smrću pravoga člana dra. Mirka *Šuhaja*, prisjednika kr. stola sedmorice, koji je 30. studenoga 1889 u Budimpešti preminuo. Premda je pokojnik pripadao ovoj akademiji od prvoga njezina početka i revno učestvovao kod njezina osnutka, uz mnoge službene poslove, kojima bijaše pokojnik kao činovnik opterećen, nije mogao raditi na književnom polju.

Novčano stanje akademije je sada ovako: zakladna glavnica po izkazu zemaljskoga računovodstva iznosila je koncem godine 1889. ukupno 398.040 for. 26 nvč.; pošto je na svršetku 1888. godine imala 394.839 for. 95 $\frac{1}{2}$ nvč., prirasla je dakle ove godine za 3230 for. 30 $\frac{1}{2}$ nvč. Ovaj prirast potiče većinom odatle, što su joj nekoji stariji i noviji prilozi i zapisi izplaćeni.

Prihoda je imala jugoslavenska akademija 1889. godine ukupno 19.313 for. 76 nvč, u kojem je sadržan i običan dar preuzv. pokrovitelja s 1000 for. za izda-vanje rječnika, na kojem budi mu najdublja hvala. Od toga je prihoda izdano iste godine 19.825 for. 59 nvč., tako da su računi koncem 1889. godine zaključeni s manjkom od 511 for. 83 nvč., što je iz prihoda od

ove godine podmireno. Ovaj manjak potiče odatle, što je iz prihoda akademijske zaklade bilo doznačeno manje i što je manje knjiga razprodano nego 1888. godine. Prem da je prihod manji bio, to se je u književne svrhe izdalo više, nego li 1888. godine, jer je iz prihoda g. 1889. izdano na svjetlo jedanaest knjiga u obsegu od 200 štampanih araka. Kako je u ostalom akademija svoj prihod upotrebila, pokazati će računi, koji će se štampati u V. svezci akademijskoga „*Ljetopisa*“, koji će skoro svjetlo ugledati.

Koliko je ovimi radnjama akademija privredila, o tom suditi, nije mjesto u ovom izvještaju, nego ako se pomenuti prihod poredi s naučnim poslovanjem akademije minule godine, kao što je u ovom izvještaju nacrtano, mislimo, da će svaki nepristran sudac priznati, da ga je akademija prema svomu zadatku plodonosno uložila, te da književna i znanstvena privreda naše akademije, kao što spomenuh napried, nije g. 1890. zaostala za nijednom od prošlih godina. A o samoj akademiji i podpori, koju će uživati, visi još veći napredak njezin na uhar domaće znanosti i razvitak narodne prosvjete.

Pošto su ovom godinom minule tri godine, na koje u smislu § 6. „pravila“ jugoslavenska akademija bira predsjednika, s toga je u svojoj glavnoj skupštini od 4. prosinca o. g., pošto je dojakošnji predsjednik presvjetli g. *dr. P. Muhić* zamolio, da ga se radi boležljivosti nebi više biralo, izabrala dojakošnjega predsjednikova zamjenika, predstojnika *dra. Fr. Račkoga* opet svojim predsjednikom. Nu pošto se *dr. Rački* akademiji na tom olikovanju i povjerenju s važnih razloga usrdno zahvalio i izjavio, da izbora primiti ne može: akademija, uvidiv ovu odlučnu volju njegovu, te uvrstiv mu u zapisnik svoju harnost za neprestanu nje-

govu neumornu radnju oko napredka ovoga učenoga zavoda, predje na novo biranje i izabere pravoga člana *Josipa Torbara*, predsjednikom akademije za dođuće tri godine.

Pošto su na dalje ovom godinom takodjer minule tri godine, na koje u smislu § 5. poslovnika jugoslavenska akademija bira sebi tajnike, s toga je u istoj glavnoj skupštini o. g. izabrala za tajnika pravoga člana *dra. B. Šuleka*, a pošto sam ja zamolio, da me se nebi više biralo, zaključila je akademija, da drugo tajničko mjesto ostane za sada nepopunjeno.

U istoj glavnoj skupštini izabrala je akademija 13 novih članova, i to 1 počasnoga, 3 prava, a 9 dopisujućih članova. Izabrani su naime:

Za počasnoga člana *Ivan K. Rossi*, profesor i ravnatelj papinskih muzeja u Rimu;

Za prave članove: dopisujući članovi *dr. Tomo Maretić*, *dr. Blaž Lorković* i *dr. Kosta knez Vojnović*.

Za dopisujuće članove u razredu filologičko-historičkom: *dr. Milivoj Šrepel*, sveučilišni profesor u Zagrebu; *Nikifor Dučić*, arhimandrita i predsjednik srpkoga učenoga društva u Biogradu; *Fedor Ivanović Uspenski*, profesor na sveučilištu u Odesi; *Timotej Florinski*, profesor na sveučilištu u Kijevu; *Adolfo Pavinski*, profesor na sveučilištu u Varšavi i *Eusebij Fermentžiu*, otac franjevac u Rimu.

Za dopisujuće članove u razredu matematično-prirodoslovnom: *dr. Emil Weyr*, profesor na sveučilištu u Beču; *Dimitrija Nešić*, profesor na velikoj školi u Biogradu, i *Gjorgje Zlatarski*, načelnik geologijskoga zavoda u Sofiji.

e) NEKROLOZI.

I.

PETAR ALEKSEJEVIĆ LAVROVSKI.

Dne 28. februara (po novom) 1886 godine prestavi se u Petrogradu dopisnik član naše akademije iza 24. listopada 1870 god. P. A. Lavrovskij, član savjeta ministra narodne prosvjete i tajni savjetnik, muž veleza-sluzan i za književnost i za školstvo.

Lavrovskij rodi se 13. marta 1827 godine u selu Vidropusci, tverske gubernije, gdje mu je otac bio protojerej. Učio je najprije u duhovnih učilištih tverskom i novotoržkom, odakle je u augustu 1841 god. prešao u Petrograd u glavni pedagogički institut. Tuj si je Lavrovski odabrao historičko-filologički fakultet a u njem slavensku filologiju, kano glavni predmet, koju je predavao slavno poznati I. I. Sreznevskij. Obrazovanje svoje svrši u julu 1851 godine dobivši za nagradu zlatnu medalju. Još i kašnje rado se sjećao godina sprovedenih u zavodu, kojim je izvrstno upravljao T. I. Middendorf.

Dok je još na učeničkoj klupi sjedio, stupio je Lavrovskij na književno poprište sa svojimi razpravami o reimskom evanjelju, o glagolskom spomeniku Klocovom, o sudu Libušinu, o staročeskom privodu evanjelja sv. Ivana i o ruskih narodnih umotvorinah iz dobe kneza Vladimira. Ove radnje mladoga književnika stekoše obćenito priznanje stručnika, o napose veterana slavenske filologije A. H. Vostokova i prof. Sreznevskoga.

Dokončavši nauke Lavrovskij bješe imenovan u augustu 1851 najviše na preporuku prof. Sreznevskoga adjunktom harkovskoga universiteta za slavensku filo-

logiju. Tuj je čitao o slovnici staroslovenskoga jezika, iz historije literature slavenskih nariečja; o starinah slavenskih i crtao obći filologički i etnografski obzor. Ova su čitanja bila bogata svojom sadržinom, te je u njih obaznavao svoje slušatelje sa suvremenom slavenskom knjigom.

Da se usposobi za učiteljsku stolicu na sveučilištu, Lavrovskij je sastavio i u petrogradskom universitetu dne 14. decembra 1852 branio učenu razpravu o jeziku sjeverno-ruskih ljetopisa“, za koju je odlikovan stepenom magistra. Druga razprava „o ljetopisu jakimovskom“, koju je god. 1854 branio na harkovskom universitetu, steče mu čast doktora slavenske filologije. Sada je Lavrovskij postigao svojstva za sveučilištnu stolicu, uslied česa je i bio imenovan god. 1855 za vanrednoga, a god. 1857 za redovitoga profesora.

Medjutim je Lavrovskij poslan bio vladom u Petrograd, da se ondje na vrelu bogatih zbirka pobliže upozna sa spomenici staro-slovenskoga a napose staro-ruskoga jezika. Na dalje da se kano slavista upozna sa slavenskim narodi, njihovimi zemljami i duhovnim životom, bješe u proljeću god. 1859 poslan „za granicu“, te je medju neruskimi Slaveni probavio skoro dvie godine. Posjetio je Srbiju, Crnogoru, Dalmaciju, Hrvatsku, južnu Ugarsku, Sloveniju i Česku.

Vrativši se iskustvom obogaćen početkom godine 1861 u Rusiju nastavi na harkovskom universitetu svoja predavanja, u koja je postupice uvodio nove predmete i nove poglede. Čitao je redom o historiji i literaturi slavenskih naroda: god. 1861—2 českoga, god. 1862—3 poljskoga, god. 1865—6 hrvatsko-srbskoga. Tuj je odgojio više mladih slavista, koji su mnogo privriedili za slavensku knjigu, a medju kojima budi dosta iztaknuti

A. A. Potebnja i M. A. Kolosova. Tako je Lavrovskij tečajem 18 godina blagotvorno djelovao s učiteljske stolice; a uza to neprestano radio na književnom polju, kano što svjedoče njegove učene radnje sastavljene u Harkovu. Od ovih radnja spominjemo tuj djelo: Кирилль и Меѳодій как славянскіе проповѣдники у западныхъ Славянъ (Харковъ 1863), odlikovano po c. akademiji nauka u Petrogradu Uvarovskom nagradom.

Kada je godine 1869 varšavska visoka škola preustrojena, bješe Lavrovskij dne 11. augusta r. g. imenovan prvim rektorom novoga universiteta, koji je dne 12. listopada svečano otvoren. Prvi rektor držao je prigodnu besjedu „o značenju universiteta u sustavu obćega obrazovanja“. Nu kratko samo vrieme stajaše na čelu toga zavoda, kojemu je sve svoje umne sile posvetio, jer je već 30. decembra 1872 godine na svoju vlastitu molbu riešen bio službe rektorske i pridieljen ministarstvu narodne prosvjete u Petrogradu. Dok je Lavrovskij bio u Varšavi, dao je u Petrogradu tiskati svoj „сербско-рускій словарь“ (1870) za porabu Rusa, o kojem je Daničić u „Radu“ XV, 182 progovorio.

U Petrogradu je Lavrovskij sproveo dvie godine zanimajuć se uz svoje zvanične poslove naukom. Nu do skora dobio je drugi poziv. Kada je naime ministar nastave grof Tolstoj obratio bio pažnju na školstvo u prostranom kazanskom okružju, odredi onamo za „popecitelja“ Lavrovskoga, koji je za takova dne 1. januara 1875 god. imenovan. Tuj se je Petru Aleksijeviću otvorilo novo polje radnje; a kada je ovdje riešio sjajno svoj zadatak, bijaše na 31. marta 1880 premešten u istom svojstvu u Odesu, na obalu crnoga mora. U to doba dovrši i obielodni drugi dio spomenutoga rječnika: „Русско-сербскій словарь“ (С. Петерб. 1880.)

K ogromnomu trudu, koji je izcrpio sile tjelesne Lavrovskoga, pridruži se nepovoljno njegovu zdravlju crnomorsko podneblje. S toga zamoli, da bude riešen službe, što mu i bješe dne 18. marta 1885 god. dozvoljeno. Nu za kratka odmora na selu tako mu se zdravlje oporavi, da se je odlučio slijediti poziv u službu kano član savjeta ministra narodne prosvjete. Uz tu laganiju službu nastavio je svoja iztraživanja o slavenskih apostolih Kirila i Mitodiju, koja je prije 23 godine započeo bio. Radio je neumorno do posljednjega dana svojega življenja.

Pošto nismo htjeli ovih životopisnih crta prekidati umetci o književnih djelih, koja je Lavrovskij kroz 34 godine na svjetlo iznesao, navodimo jih ovdje redom kronologičkim¹:

1. О Реймскомъ Евангеліи (Опыты историко-филологическихъ трудовъ студентовъ главнаго педагогическаго института 6 выпуска. С.-Пб. 1852.)

2. О языкѣ сѣверныхъ русскихъ лѣтописей (С.-Пб. 1852).

3. Объ особенностяхъ словообразованія и значенія словъ въ древнемъ русскомъ языкѣ (Извѣстія 2-го отдѣленія Академіи Наукъ, т. 2. С.-Пб. 1853).

4. Нѣсколько словъ о значеніи и происхожденіи слова кметъ (Москвитянинъ, 1853, т. VI, про 24.)

5. Выборъ словъ изъ лѣтописей Новгородскихъ и Псковскихъ (Извѣстія 2 го отдѣл. Академіи Наукъ, т. 4, прибавленіе. С.-Пб. 1854.)

6. Замѣчательныя слова изъ Переяславской Лѣтописи (ibid.).

7. Положенія для публичнаго защищенія разсужденія „Исслѣдованіе о лѣтописи Якимовской“, на-

¹ По Журналу министерства народнаго просвѣщенія. Ч. CCXLIV (1886 апрѣль) стр. 67—71.

писаннаго для полученія степени доктора славяно-русской филологіи (С.-Пб. 1854).

8. Изслѣдованіе о лѣтописи Якимовской (С.-Пб. 1855 и въ Учен. Зап. 2-го отдѣл. Акад. Наукъ, кн. II, вып. 1, 1856).

9. Объ обрядѣ постриженія у древнихъ славянъ (Москвитянинъ, 1855, т. I. про. 3).

10. Описаніе семи рукописей Императорской С. Петербургской Публичной Библіотеки (Чтенія Московск. Общ. Истор. и Древн., кн. 4, 1858, и отдѣльно).

11. Замѣчанія объ этимологическихъ особенностяхъ старинаго языка польскаго (С.-Пб. 1858 и въ Учен. Запискахъ 2-го отдѣл. Академіи Наукъ, кн. IV).

12. О рускомъ полногласіи (Извѣстія 2-го отдѣл. Акад. Наукъ, т. VII, С.-Пб. 1858, и отдѣльно).

13. Обзоръ замѣчательныхъ особенностей нарѣчія малорусскаго сравнительно съ великорусскимъ и другими славянскими нарѣчіями (Журн. Мин. Нар. Просв. апрѣль 1859, и отдѣльно).

14. Житіе каря Лазаря. По списку XVII вѣка въ библіотекѣ Общества сербской словесности въ Бѣлградѣ (съ предисловіемъ) (Чтенія Моск. Общ. Ист. и Древн. 1860, кн. 2).

15. О манастиру Раваницы, стари запис (Гласник друштва србске словесности, Београд, 1860, кн. XII).

16. O úspěchu slavistiky v Rusku (Časopis Musea králov. Českého. 1860. Svaz. 2. V Praze).

17. Трехмѣсячное путешествіе по южнымъ краямъ Австріи (Русское Слово, 1860, май и іюнь).

18. Письмо изъ Праги о современной жизни чеховъ (С.-Петербург. Вѣдом. 1860, про. 115).

19. Будышинъ у лужичанъ, въ Саксоніи 22-го сентября (4-го октября) 1860 (Положеніе народности у лужичанъ). (С.-Петербург. Вѣдом. 1860, про. 229, и отдѣльно).

20. О миѣическомъ значеніи слова „дождь“ на лужицкомъ языкѣ (Časop. Towar. Serb. Lužič, 1860. про. 4).

21. Замѣчаніе о полногласіи (Извѣстія 2-го отдѣл. Академ. Наукъ, т. VIII, С.-Пб. 1860).

22. Письмо къ редактору (И. И. Срезневскому) о южныхъ славянахъ (Извѣстія 2-го отдѣл. Акад. Наукъ, т. VIII, С.-Пб. 1860).

23. Воспоминаніе о В. В. Ганкѣ (М. 1861 и Моск. Вѣд. 1861, прог. 9).

24. Въ воспоминаніе о Ганкѣ и Шафарикѣ (Харьковъ, 1861, и въ Отчетѣ Харьковск. Университета, 1861).

25. Похороны В. В. Ганки въ Прагѣ (С.-Петербург. Вѣд. 1861, прог. 71, и отдѣльно).

26. Южно-русскій элементъ въ Австріи (С.-Петербург. Вѣд. 1861, прог. 73, и отдѣльно).

27. Направленіе современной народности словаковъ (Современ. лѣтопись Русск. Вѣстника 1861, прог. 18).

28. О русскихъ въ Галиціи (по поводу статьи „національная безтактность“ въ Современникѣ) (День, 1861, прог. 3—6).

29. Чехи и Амуръ (День, 1861, прог. 1 и 10).

30. Отвѣтъ на письма г. Максимовича къ г. Погдину о нарѣчій малорускомъ (писан. въ 1865 год.) (Основа, 1861, августъ).

31. Письмо къ М. П. Погдину (Основа, 1861, августъ).

32. Лекція, читанная въ Харьковскомъ университетѣ, 18-го января 1861 года (первая по возвращеніи изъ за границы) (Архивъ истор. и практ. свѣдѣній, относящ. до Россіи, кн. 2-я. С.-Пб. 1861).

33. Стихотвореніе хорватскаго поэта Павла Витезовича о Петрѣ Великомъ (съ предисловіемъ) (Чтенія Моск. Общ. Ист. и Древн. 1862, кн. 2).

34. Извѣстіе о состояніи униатской церкви у русскихъ въ Галиціи (Харьковъ, и Духов. Вѣстникъ, 1862, т. I).

35. Изслѣдованіе о миѳическихъ вѣрованіяхъ у славянъ въ „облако“ и „дождь“ въ связи съ другими подобными же вѣрованіями у древнихъ родственныхъ народовъ (С.-Пб. 1862).

36. Славянская церковь и римско-католическій пропагандизмъ (Духовн. Вѣстникъ, 1862, т. III).

37. Кириллъ и Меѳодій, какъ православные проповѣдники у западныхъ славянъ, въ связи съ современною имъ исторіею церковныхъ несогласій между Востокомъ и Западомъ (Харьковъ, 1863) (Духовный Вѣстникъ, 1863, т. V. и VI).

38. Отзывы: 1. О приготовительномъ курсѣ русскаго языка, г. Михельсона 2. Объ опытѣ элементарнаго руководства при изученіи русскаго языка, г. Говорова (Циркуляръ по Харьков. учебн. округу, 1863, прог. 10).

Исслѣдованіе о миѳическихъ вѣрованіяхъ у славянъ въ „облако“ и „дождь“ въ связи съ другими подобными же вѣрованіями у древнихъ родственныхъ народовъ (Учен. Записки 2 го отдѣл. Акад. Наукъ, кн. VII. вып. 2, С.-Пб. 1863). См. прог. 35.

39. Взглядъ на судьбу литературы славянъ южныхъ и западныхъ (С.-Петербург. Вѣд. 1863, прог. 79 и 81).

40. Характеръ католическаго праздника въ память тысячелѣтія св. Кирилла и Меѳодія (С.-Петербург. Вѣд. 1863. прог. 135 и 137).

41. Паденіе Чехіи въ XVII. вѣкѣ (только первая глава) (Жур. Мин Нар. Просв. 1863, май).

42. Заявленіе, поданное въ совѣтъ Харьковскаго университета о трудахъ К. А. Коссовича (Протоколы засѣданій Харьков. унив., 1864, прог. 2).

43. Записка о второмъ изданіи первой части Исторической грамматики Ѳ. И. Буслаева (С.-Пб., 1865, и Записки Имп. Акад. Наукъ, т. VIII).

44. О трудахъ Ломоносова по грамматикѣ языка русскаго и по русской исторіи (Харьковъ, 1865, и въ изданіи: Памяти Ломоносова. Харьковъ, 1865).

45. Извѣстія о церковныхъ дѣлахъ у славянъ австрійскихъ (Духовный Вѣстникъ, 1865, т. X).

46. Отзывъ объ окончательныхъ испытаніяхъ по Тамбовской гимназіи съ особымъ мнѣніемъ о значеніи церковно-славянскаго языка въ гимназиче-

скомъ образованіи (Циркуляръ по Харьк. учебн. округу, прибавленіе къ прог. 18, 1865 года).

47. Мысли русскаго о значеніи службы чеховъ при университетахъ русскихъ (День, 1865, прог. 16).

48. Новыи гимназическій уставъ—на дѣлѣ (День, 1865, прог. 33).

49. Разборъ изсѣдованія: О миѳическомъ значеніи нѣкоторыхъ повѣрій и обрядовъ. Сочиненіе А. Потебни. Москва, 1865. (Чтенія Моск. Общ. Ист. и Древн., 1866, кн. 2, и отдѣльно).

50. Восточный вопросъ (Утро. М. 1866).

Мнѣніе о преподаваніи русскаго языка съ церковно-славянскимъ (Филологическія Записки, 1866, вып. II. и III. См. выше прог. 46).

51. По поводу публичныхъ лекцій г. Гейдука (Харьковскія Губерн. Вѣд. 1866, прог. 11, и отдѣльный изъ нихъ оттискъ).

52. Коренное значеніе въ названіяхъ родства славянъ (Записки Акад. Наукъ, т. XII, С-Пб. 1867, и Сборникъ статей, читан. въ отд. русск. языка и словесн., т. II).

53. Впечатлѣнія, вынесенныя изъ обзора русской этнографической выставки въ Москвѣ (Современ. Лѣтопись. Воскр. прибавленіе къ Моск. Вѣдомостямъ, 1867, прог. 19).

54. О сочиненіи Петрановича: „Богомили, црква босаньска и крѣстьяни“ (газета Москва 1867, прог. 174).

55. По поводу Педагогическаго института (Современ. Лѣтопись. Воскр. прибавленіе къ Моск. Вѣдомостямъ, 1867, прог. 9).

56. Разборъ сочиненія гг. А. Н. Пышина и В. Д. Спасовича: „Обзоръ исторіи славянскихъ литературъ“ (Отчетъ о 9-мъ присужденіи наградъ гр. Уварова. 25. сент. 1866 года. С.-Пб. 1867).

57. Паденіе Чехіи въ XVII вѣкѣ (Чтенія Моск. Общ. Истор. и Древн. 1868, кн. 2, и отдѣльно), см. выше прог. 42.

58. Дѣйствительно ли св. Кириллъ Солунскій авторъ латинскихъ апологовъ (притчей) Журн. Мин. Нар. Просв. 1868, июль).

59. Связи древней Россіи съ славянскимъ міромъ (газета Москва, 1868. прог. 96 и 97).

60. Мысли о Славянской матицѣ (газета Русскій, 1868, 1-я пол. прог. 1).

61. Были-ли св. Кириллъ и Меѳодій славяне, или греки (газета Русскій, 1868, 1-я пол. прог. 16).

62. Гуманизмъ въ рѣчи Харьковскаго профессора г. Петрова (газета Русскій, 2-я пол. прог. 18, 22 и 23).

63. Поѣздка во внутреннюю Чехію весною 1860 года (Утро, М., 1868).

64. Памятники русскаго народнаго творчества въ Олонецкомъ краѣ (Пѣсни, собранныя П. Н. Рыбниковымъ, ч. IV.) Журн. Мин. Нар. Просв. 1868, мартъ).

65. Письмо къ редактору Русскаго о спорѣ между нимъ и Далемъ по поводу правописанія слова Русскій (Русскій, 1868, прог. 58).

66. Присоединеніе чешскаго католическаго семейства къ православію (Харьков. Губерн. Вѣд. 1868, прог. 115).

67. Кириллъ и Меѳодій во французскомъ сочиненіи (Cyrille et Méthode par Louis Leger) (Журн. Мин. Нар. Просв. 1869, январь).

68. Рѣчь при открытіи Императорскаго Варшавскаго университета (Московскія Вѣд. 1869, прог. 228).

69. Мнѣніе о происхожденіи и коренномъ значеніи названія „Ляхъ“ (Журн. Мин. Нар. Просв., 1870, октябрь).

70. Вступительная рѣчь и заключительное слово къ университетскому акту 30-го августа 1870 г. (Годичный актъ Имп. Варшавск. университета 3-го августа 1870 г. Варшава, 1870).

71. Сербско-русскій словарь (С.-Пб. 1870).

72. Старо русское тайнописаніе (Древности. Труды Моск. Археол. общ., т. III, вып. 1)

73. Свѣдѣніе о гусарѣ, какъ живописцѣ иконы Іоанна Богослова (Записки Имп. Акад. Наукъ, т. 16; Сборникъ статей, читан. въ отд. Русск. языка, т. 7.

74. Слова, сказанныя послѣ прочтенія отчета о состояніи Императорскаго Варшавскаго универси-

тета за 1870—1871 академическій годъ (Годичный актъ Импер. Варшавскаго универс 30-го августа 1871).

75. Черногорія и черногорци (Бесѣда, 1871, кн. XI).

76. Рѣчь въ день 11-го мая (Жур. Мин. Нар. Просв. 1871, июль, и отдѣльно, Варшава, 1872).

77. Слова, сказанныя по прочтеніи краткаго отчета о состояніи Императорскаго Варшавскаго университета за 1871—1872 академическій годъ (Годичный актъ Импер. Варшавскаго университета 30-го августа 1872 года. Варшава, 1872).

78. Рѣчь въ день 11-го мая 1872 года (Голосъ, 1872, про. 37).

79. Значеніе настоящаго времени (*praesentis*) въ классификаціи славянскихъ глаголовъ и образованіе его сравнительно съ родственными языками (Журн. Мин. Нар. Просв. 1873, апрѣль, и отдѣльно).

80. Этнографическій очеркъ кашубовъ (Филолог. Записки, 1873, выпуски IV и V).

81. Сводъ мнѣній по пересмотру университетскаго устава (С.-Пб. 1874).

82. Рѣчь при открытіи Оренбургскаго учебнаго округа (Циркуляръ по Оренбург. учебн. округу, 1875, про. 1—3, Журн. Мин. Нар. Просв. 1875, ч. 179).

83. Рѣчь при открытіи учительскаго института въ Оренбургѣ (Циркуляръ по Оренб. учебн. округу, 1878, про. 11 и 12).

84. Рѣчь, сказанная на актѣ по случаю пятидесятилѣтняго юбилея Уфимской гимназіи, 11-го ноября 1878 года (Циркуляръ по Оренб. учебн. округу, 1879, про. 1 и 2).

85. Русско-сербскій словарь (С.-Пб. 1880).

86. Прощальное слово бывшаго Оренбургскаго попечителя при перемѣщеніи изъ Оренбурга въ Одессу (Циркуляръ по Оренб. учебн. округу, 1880).

87. Рѣчь къ служащимъ въ среднихъ учебныхъ заведеніяхъ города Одессы (произнесенная 5-го апрѣля) по случаю мученической кончины Императора Александра II (Русь, 1881, про. 25).

88. Памяти директора Николаевской Александровской гимназіи Алексѣя Ѳеодоровича Смирнова (Одесса, 1884).

89. Прощальный привѣтъ моимъ сослуживцамъ (Одесса, 1885).

90. По поводу замѣтки г. Вудиловича о празднованіи тысячелѣтія со дня кончины св. Меѳодія (Извѣсія С.-Петербур. Славян. Благотв. Общества про. 2, февраль, 1885).

91. Былъ-ли святыи Кириллъ Солунскій епископомъ? (Журн. Мин. Нар. Просв. 1885, апрѣль).

II.

JOSIP JIREČEK.

Godine 1888 dne 25. studenoga prestavi se u Pragu u vječnost, od 25. srpnja 1867 dopisnik član naše akademije, Josip Jireček, predsjednik kr. českoga učenoga društva i c. kr. austrijski ministar za nastavu i bogoslovje u miru. Pokojnik stekao je neumrlih zasluga za prosvjetu českoga naroda a bijaše celomu Slavenstvu, osobito pako nam Hrvatima, vazda iskren prijatelj.

Josip rodio se dne 9. listopada 1825 godine u Visokom Mitu u Českoj. Gimnazij polazio je (1838—1843) ujedno sa svojim mladjim bratom Hermenegildom (rodj. 13. travnja 1827) kod Piarista u Litomišlju. Tuj je on uz obične školske predmete rado čitao u gimnazijskoj knjižnici, a dobavivši u ruke Hankino izdanje kraljičindvorskoga rukopisa omili mu stari česki jezik, koji mu osta kroz sav život najdražim zanimanjem. U tom ga potica i ujak župnik u Kniřovu Ignatija Tuma, kod kojega je obično sprovadjao praznike, a koji, kano gorljivi česki rodoljub, imao liepu knjižnicu, kojom se je

mladi Josip i u vrijeme odmora obilno poslužio. Zna jući već u mladosti česki i njemački vježbao se u jednom i drugom jeziku prievodeći na česki Lessingova „Nathana“, kano što je preveo i veliku čest Tacitovih anala.

U jeseni god. 1843 dodje Josip u Prag na sveučilište u filozofski fakultet. Uz propisane nauke učio je tuj osobito jezike: kod Ivana Koubeka česki i poljski, kod Rammsteina i Francesconia franceski i talijanski, kod Schwelle-a engleski, te si je već na sveučilištu stekao pristup u bogate književnosti tih prosvietljenih naroda, kojih se poznavanje toli jasno iztiče u njegovih književnih radnjah. Pohadjao je domoljubnu porodicu Fingerhuta (Naprstka), u kojoj je Hanka podučavao u ruskom jeziku krug mladića, koji su se ondje sticali, a medju kojima bijahu uz Jirečka još Pinkas, Krejči, Gabler itd. imena u novoj českoj povjesti dobro poznata. U to vrijeme stupi Josip na književno poprište prvencem, prievodom poljske novele od K. Wl. Wojcickoga, tiskanim pod naslovom „Vysoký zamék“ u almanaku „Hornik“ god. 1845.

Svršivši filozofski tečaj predje Jireček u pravoslavni fakultet. Slušajući u prvom tečaju predavanja profesora Schnabela o prirodnom, državnom, i narodnom pravu te prof. Novaka o obćoj i austrijskoj statistici zanimao se vele pitanji javnoga prava, pak napisa u „Pražske Noviny“, koje je tada umni Havliček uredjivao, nekoliko članaka statističkoga sadržaja, nacрта velikobritanske uredbe, razpravi o engleskom parlamentu itd. A kako je Jireček dobro poznavao česki jezik, doprineo je s Havličkom mnogo k pravoslavnoj i publicističkoj českoj terminologiji. Da se je Jireček sve dublje upućivao u jezik, mnogo je takodjer doprinelo njegovo poznan-

stvo sa slavnim P. Šafaříkom, u kojega je obitelj god. 1847 uveden bio po historiku V. V. Tomku. Iz ovoga se poznanstva razvila tjesnija sveza sa slavnim arheologom, filologom i historikom, kada je Jireček izprosio ruku njegove kćeri Božene (1851), s kojom se vienča 8. lipnja 1853 god.

Pokret god. 1848 našao je Jirečka u III. godini prava; pak prem njegova ćud nije bila za bučan život stvorena, nije se mogao oteti onoj javnoj struji. Prisustvovao je dne 11. ožujka skupštini česke omladine u kupelji sv. Vaclava, bio članom djačke legije, bio izabran od sveučilištne omladine dne 10. travnja u „narodni odbor“ kao njezin zastupnik; nu kod uličnih izgreda nije nigdje sudjelovao. U ovo se vrijeme upozna s grofom Lavom Thunom, od 30. travnja zemaljskim glavarom Česke, koji upotriebi Jirečka za prevadjanje službenih odredaba na česki. U oči slavenskoga kongresa Thun osnova politički list imenom „Pokrok, noviny pro Slovany rakouske“, povjeriv uredništvo V. Tomku a ovaj odabra si Jirečka za suradnika. Prvi broj „Pokroka“ izadje na 6. srpnja. Šedan dana kašnje (13.) buknu u Pragu prevrat; grof L. Thun bijaše u Klementinu zatvoren, nu odmah oslobođen izadje u pratnji nekolicke gradjana i djaka, Jirečka i Krejčoga.

U tom metežu presta izlaziti „Pokrok“, mjesto koga Thun dobavi „Pražské Noviny“, povjeriv uredništvo najprije (od 1—19. srpnja) dru. L. Hasneru, onda K. I. Erbenu a suuredništvo Jirečku. Uz to je Jireček, dok su Palacky i Vöcel na carevinskom saboru odsutni bili, zastupao službu tajnika „Matice česke“. Na dalje sudjelovao je s Erbenom, Neubauerom, Grünwaldom kod prevadjanja obćega gradjanskoga zakona na česki jezik. Sam je pako izradjivao etnografsku kartu kralje-

vine Česke, upotriebiv gradju sabranu po kr. českom učenom društvu. Ovi ozbiljni radovi odvratiše ga od publicističkoga polja, te je na 3. listopada odstupio od uredništva „Pražkih novina“.

U proljeću god. 1849 dodje Jireček u još tjesniji doticaj s grofom L. Thunom. Ovaj naime, po ministru Doblhoffu riešen časti českoga zemaljskoga glavarara, posveti svoje slobodno vrieme djelu, koje bi suvremene događaje promatralo. Htjede, da to djelo izadje u českom kano izvornom jeziku i u njemačkom prievodu. Kod sastavljanja česke matice uze u pomoć Jirečka. Nu dok su „Úvahy“ još pod perom bile, dobi Thun poziv za ministra nastave (1849 u srpnju). Jireček je tada svršavao prava; a pošto je Thun visoko cienio njegova umna svojstva, te je u svoje ministarstvo htjeo povući mladje sposobne sile, učini ga u veljači 1850 god. pristavom u ministarstvu za bogoštovje i nastavu. Od to doba radio je Jireček kroz pune 31 godinu u tom ministarstvu prelazeći od stupnja do stupnja časti (20. ožujka 1854 ministarski perovodja, 16. travnja 1859 ministarski tajnik, 20. siečnja 1867 odsječni savjetnik, 6. svibnja 1869 začastni a 11. listopada 1870 pravi ministarski savjetnik), dok napokon nepostane dne 6. veljače 1871 i ministrom. Kolika je za ministra Thuna vladala djelatnost oko preustrojstva čitave nastave od pućih škola do sveučilišta i strukovnih učilišta, dovoljno je poznato; pak kod svih tih radnja bio je Jireček učestnikom ne posljednjim. On je svoje upravno poslovanje spojio s književnim, što se je osobito pokazalo, kada je uz odjelnoga savjetnika Heuflera preuzeo izvjestiteljstvo školskih knjiga. Radilo se, da se u deset jezika monarkije prirede knjige ućevne za pućke i srednje škole.

Jireček poznavajući sve slavenske i skoro sve kulturne jezike, pak naučivši se u tu svrhu i magjarski i rumunjski, bijaše kano stvoren, da taj velik i mučan posao u mnogojezičnoj monarkiji rukovodi. Sam je pako prednjačio uzev sastaviti čitanke za česke škole i „Antologie literarne historické“ (1858—1861) za više česke gimnazije. I za hrvatske školske knjige, kojih je izradbu Thunovo ministarstvo potaklo, zauzimao se Jireček u veliko, kano što su pisci tih knjiga uvijek sa zahvalnošću priznavali. Kano što je god. 1849 odredbom ministra pravosudja dra. A. Becka sastavljeno bilo u Beču povjerenstvo stručnjaka pod predsjedanjem P. Šafarika, da izradi slavensku pravoslovnu terminologiju, tako je sada ministar Thun god. 1851 sazvao bio pod predsjedništvom istoga Šafarika drugo povjerenstvo, da izradi znanstvenu terminologiju slavensku za srednja učilišta, a članom toga povjerenstva bijaše takodjer Jireček.

I na novinarskom polju sudjelovao je Jireček u Beču. Njekoji naime česki velmože osnovali su u jeseni god. 1850 konservativni list „Videňský denník“, s belestričko-literarnim prilogom „Vesnom“, uredništvo povjerenno je Votki, a za suradnike dobiveni su braća Jirečki i Helfert. Kada je taj list god. 1853 prestao izlaziti, zamjene ga „Slovenské noviny“ s prilogom „Světózor“, u kojem su pisali Josip Jireček jezikoslovne a brat mu Hermenegild historičke članke. U tom listu branili su kraljičino-dvorski rukopis proti prvomu napadaju Julija Feifalika.

Ovo zanimanje dnevnom literaturom nije bilo Josipu, uz njegovu vanrednu marljivost, ni najmanje zapriekom, da nastavi svoj rad i oko školskih knjiga i na polju stroge nauke. Sastavljanje „Antologije“ iz stare česke

knjige navede ga naravnim putem do proučavanja staro-českih književnih spomenika, u kojih steče si znanje kano malo tko od zemljaka njegovih. Izdavanje tih spomenika i historičko-literalna iztraživanja ostadoše mu najmiliji posao. Ovamo idu njegova izdanja staročeskih spomenika grofa V. Slavate, grofa H. Černina, Jana Blahoslava, Petra Hubačka Komenskoga, Benešovskoga itd. razprave o Štitnom, českoj Aleksandridi, spomenutom kralj. dvorskom rukopisu itd.

Kada se ministarstvom Hohenwartovim htjelo u susret doći pravednim zahtjevom austrijskoga Slavenstva, bijaše u to ministarstvo previšnjim riešenjem od 6. veljače 1871, kako je spomenuto, za ministra bogoštovja i nastave pozvan Josip Jireček. Jedva je kocka mogla pasti na zaslužnijega; što bi i dokazao bio, da je Hohenwartova vladavina bila trajnija, nu već 30. listopada 1871 odstupi grof Hohenwart a s njim i Jireček postavljen u mir.

Umirovljen povuče se Jireček sa svojom porodicom najprije u rodno mjesto Vysoko Myto baveći se tuj naukom, za tim predje u listopadu 1874 u prijestolnicu Česke, u Zl. Prag. Tuj bijaše u učenih krugovih visokocienjen, pa ga i kr. učeno društvo poslije smrti slavnoga Fr. Palackoga izabra dne 5. svibnja 1875 svojim predsjednikom. Koliko je povjerenje u gradjanstvu pražkom i u českom narodu uživao, vidi se odatle, što je god. 1876 izabran bio u gradsko zastupstvo, gdje je oko gradskog školstva radio, i što ga grad Pribram izabra u česki sabor (1878), pak opet god. 1883, a pražko Novomjesto u carevinsko vieće (1879), gdje je kano član velikoga proračunskoga odbora preuzeo izvjestiteljstvo u školskih poslovih. Godine 1884 i 1885 bijaše i u delegacije izabran.

Od to doba poboljševao je Jireček, u zimi 1886/7 zdravlje mu se pogorša, dne 1. ožujka 1887 legne u krevet; živčani sustav i moždjani bješe mu poremećeni, kako su liečnici kazali, od velikoga trajnoga napora. Odreče se zastupstva u carevinskom vieću, nu ono za česki sabor pridrža nagovorom svojih prijatelja. Ljeti 1887 god. sprovede više nedjelja u kupelji Houška kod stare Boleslave, tada se nješto oporavi. Nu sve više nestajalo nade, da će posvema ozdraviti. Uza sve to, kada je god bolest god. 1887 i 1888 jenjala, uze pero u ruke. Opet se diže na obranu kraljično-dvorskoga rukopisa. U listopadu posjeti ga davni zaštitnik i prijatelj grof L. Thun, a sljedećega mjeseca na 25. bješe već mrtav. Uz nedoglednu pratnju bi na 29. stud. pokopan u višegradskom groblju.

Pisac ovoga nacрта upoznao je pok. J. Jirečka još kano bogoslov u Beču. Svi mladi Hrvati tražili bi ga u ministarstvu, sve je rado primao i svim na uslugu bio. Od ono doba uvijek bi ga posjetio, kada god bi u Beč dolazio. Jirečku bijaše mило razgovarati o Hrvatskoj i njezinu prosvjetnu nastojanju. S piscem je i kašnje dopisivao. Osobito ga zanimala naša akademija, kojoj je i jedan prilog (Starine XIV) svoj poslao. Budi mu vječna uspomena.

Koli je plodan bio Jireček u književnih radnjah, svjedoči taj popis, koji redom kronologičkim sastavi sin njegov i naš član prof. dr. Konstantin Jireček, na čem budi mu hvala.

1845. Vysoký zámek od K. Wl. Wójcického (prievod novelle iz poljskoga u almanachu „Horník“).

1848. Streyčka Bohuslava rozmluvy s dětmi (prievod pedagogičke knjižice). V Praze 1448.

1849. Přehled českého časopisectví r. 1848. i 1849. (Časopis čes. musea).

1849. O politických účincích decentralisace správní. Dle Tocquevillea (ib.).

1850. Národopisný přehled kralovství Českého roku 1850. W Praze, F. Řivnáč. (Sa narodopisnom kartom, izdano pomoću musea českoga.)

1853. Obrazy z rakouských zemí, národův a dějin. V Praze (čítanka za 4. razred gimnazije, 3 izd. 1875).

— Ukázka z básní Ondřeje Kačíce. (Čas. čes. musea).

1854. Čítanka pro třetí třídu měšťanských škol. Bez imena piščeva).

1855. Náš lid ve Vídni (narodopisna crta u almanaku „Perly české“).

1856. Čítanka pro I třídu nižšího gymnasia (7 izd. 1880).

1857. Čítanka pro III třídu (4 izd. 1878).

— Petra Hubáčka Kolinského o věcech rybářských, ptáčnických, a štěpařských. Nákladem I. Rađwaňského. Ve Vídni 1857.

— Štítního překlad zjevení sv. Brigitty (Světozor Slovenských Novin).

— Jana Blahoslava Grammatika česká, dokonaná l. 1571., do níž wložen text grammatiky Beneše Optáta, P. Gzella a V. Philomatesa dle izdání Normberského 1543. Z rukopisu bibliotheky Theresianské ve Vídni vydali Ignác Hradil a Josef Jireček. We Vídni 1857, 8^o, 390 str.

— Viléma hraběte Slavaty Děje království uherského za panování Ferdinanda I. Díl I. 1526—1546. Ve Vídni 1857.

1858. O našem názvosloví náboženském („Světozor“, příloha „Slovenských Novin“).

— Kuchařské knihy staročeské (ib.).

— Studie o rukopise Kralodvorském 1858—60. (ib. zajedno s dr. Hermenegildom J.).

— K historii starší literatury slovenské (ib.).

— Soud Libušin a Rukopis Kralodvorský II. (ib.).

— Denník Heřmana hraběte Černína o druhé pouselské cestě do Constantinopole 1644—5. (u Slav. Bibliothek Miklosicha i Fiedlera, II.).

1858. Anthologie z literatury české doby střední. (4. vyd. 1881.)

1859. O českém prvotním překladu sv. evangelií a o obměnách jeho až do XV. století. (Spisy král. české společnosti nauk. V. sv. 10.) V Praze 1859. 4^o, 36 str.

— Kdy sepsána jest Alexandreis česká. (Světobzor.)

— Staročeský otčenáš (ib.).

— O některých zvláštnostech staročeské prosodie (ib.).

— Postilla Žernovcova (ib.).

— Legenda o sv. Dorotě z rukopisu Lvovského. (Čas. čes. musea.)

— Ueber den Vorschlag das Ruthenische mit lateinischen Schriftzeichen zu schreiben. Im Auftrag des k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht. Wien 1859.

1860. Anthologie za starí literatury české (4. vyd. 1879).

— Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury. Ročník I., Ve Vídni 1860. (U tom od J. J. 12 rasprava: Paměti turecké Míchala Konstantinoviče z Ostrovice, Překladové čeští kroniky Trojanské, Nejstarší známé rukopisy psané od Slovákův, Staročeské duchovní romány itd.).

— Actenmässige Darstellung der Verhältnisse der griechisch n. un. Hierarchie in Oesterreich, dann der illyrischen Nationalcongresse und Verhandlungssynoden. Wien, Staatsdruckerei 1860. (dva izdanja: 1. 1860., 4^o 35 str., 2. 1861., 66 str. u 8^o).

1861. Časoměrné překlady žalmův Br. J. A. Kornenského, Br. Jana Blahoslava a Mr. Vavřince Benedikta Nudožerského. S historickým úvodem o prosodii časoměrné. Ve Vídni 1861.

— Stručný zeměpis cisařství Rakouského. Vzdělán podle spisu Ludvíka ryt. Heuflera.

— Br. Jana Jafeta Krátká zpráva o biskupích a starších Jednoty Bratrské. (Časopis čes. musea.)

— Tomáše ze Štítného Řeči nedělní a sváteční (ib.).

— Kriteria jazykoslovná k ustanovení věku staročeských památek (ib.).

— Drobnosti k historii literatury české (ib.).

1861. Staročeská prosodie (ib.).
 — „Dědky“ u Dalimila (ib.).
 — K životopisu Sixta z Ottersdorfa (ib.).
 — Hlava sv. Klimenta v Kyjeve. (Časopis katol. duchovenstva.)
 — Anthologie z novočeské literatury (5. izd. 1881).
 1862. Kozennův zeměpisný atlas pro školy střední, názvoslovím českým opatřen (10. izd. 1885).
 — Die Echtheit der Königinhofer Handschrift. Kritisch nachgewiesen von Jos. und Herm. Jireček. Prag 1862.
 — Izdao: P. J. Šafaříka Sebrané spisy. I—III.
 — Kancionál bratrský. (Čas. čes. musea.)
 — Leryova cesta do Brasilie v českém překladu (ib.).
 — Josef Jakub Tandler (ib.).
 — Staroslovanské životy sv. Lidmily a sv. Ivana (ib.).
 — České sbírky rozprávek pod názvem „Gesta Romanorum“ známých (ib.).
 — Přestoupení Viléma Slavaty k církvi katolické. (5 písama iz g. 1597. u Časop. katol. duchovenstva.)
 1863. P. J. Šafařík's Bruchstück des Nibelungenliedes. (Pfeifers Germania.)
 — Memoiren des Grafen Hermann Černín aus den J. 1644. und 1643. (Oesterr. Revue.)
 — Vorstellungen der heidnischen Böhmen von Seele und Leib. Ueber die bozi und běsi. (Sitzungsber. der kgl. böhm. Ges. d. Wiss.)
 — Studia z oboru mythologie české. (Čas. čes. musea.)
 — Podřečí východních Čech (ib.).
 — Vrahové sv. Ludmily. (Památky archaeol.)
 1864. Zprávy některé o mravech českých XVI. věku. (Čas. čes. musea.)
 — Rozbor prvotního českého překladu starého zákona (ib.).
 — O složených číslovkách staročeských (ib.).
 — Tomáš Bavorovský a jeho věk. (Časopis katol. duchovenstva.)
 — Miličova Postilla (ib.).
 — Der österreichische Schulbücherverlag. (Oesterr. Revue.)

1864. Die serbischen Privilegien, Verhandlungscongresse und Synoden (ib.).

— Das Museum des Königreichs Böhmen (ib.).

— Izdao: P. J. Šafařík, Geschichte der südslavischen Literatur, I—III.

1865. Paul Josef Šafařík. Ein biographisches Denkmal. (Oest. Revue, sa slikom, i napose izdano.)

— Der Bukovinaer griech. orient. Religionsfond (ib.).

— Entstehen christlicher Reiche im Gebiete des heutigen österreichischen Kaiserstaates vom J. 500 bis 1000. Von Jos. und Herm. Jireček. (Oest. Gesch. für das Volk, II. Band.)

1866. Bartoloměj Paprocký z Hlohol a spisovatelská činnost jeho. (Čas. čes. musea.)

— Postup obecného školstva českého od l. 1850. (ib.).

— Der ruthenische Literaturverein „Halicko-ruska matica“ und der slovakische Literaturverein „Matica slovenska“. (Oest. Revue.)

— Paměti nejvyššího kancléře království českého Viléma hraběte Slavaty 1608—1619. K vydání upravil Jos. Jireček. V Praze, I. L. Kober 1866, II. 1868. (u Monumenta historiae bohemiae, edita auxilio illustrium amicorum patriae historiae ab Antonio Gindely.)

1867. Развитие югославенского народного школьного са особитим обзиром на Далмацию. (Србско-далматински Магазин.)

— Celnictví české za šestnáctého věku. (Časopis čes. musea.)

— Rozličná povaha hlásky *t* a *l* v češtině (ib.).

— Salicetova Ranná lékařství. Z rukopisu 15. věku vydali K. J. Erben, V. Staněk, a Jos. Jireček. V Praze 1867.

1868. Handbuch des Unterrichts- und Prüfungswesens in Oesterreich. Wien.

1870. Nákras mluvnice staročeské. V Praze.

1872. K rozboru staročeského překladu stárehu zákona. (Čas. čes. musea.)

— Bibli staropolská (ib.).

— O staropolské písni Bogorodzica.

1873. Uredio 2. izd. P. J. Šafaříka, Památky dřevního písemnictví Jihoslovanův.

— O vyvinutí historické prosy české za XVI. a XVII. věku. (Čas. čes. musea.)

— Klasobraní z rukopisův staročeských na Moravě chovaných. (Čas. matice moravské.)

— Dr. Václav Mitmánek z Uherského Brodu (ib.).

1874. Jakub Kunwaldský a jeho kañcionál (ib.).

— Literatura exulantův českých. (Čas. čes. musea.)

— O některých záhadných vydáních národních písní bulharských. (Žprávy král. spol. nauk.)

1875. Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku. V Praze 1875—1876., 2 voll.

— Jakub Palaeolog. (Čas. matice moravské.)

— Klasobraní z ruk. staročeských na Moravě II. (ib.)

— České pomflety za války Šmalkaldské (Časopis českého musea.)

— Nové objevy z literatury staročeské (ib.).

— Staročeské zlomky satyrické (ib.).

— O slovanském bohu Velesu (ib.).

— Sibinsko ci Sedmíhradsko (bilježka iz geografičce nomenklature, ib.).

— Žitenice ze XVII. věku. (Památky archaeolog.)

— Statky pánův z Rožmberka (ib.).

1876. Mikulášenci. (Čas. čes. musea.)

— Práva městská Mr. Pavla Krystyana z Koldína. (U Codex juris bohemic i napose.)

— Leben des obersten Hofkanzlers von Böhmen, Wilhelm Grafen Slavata. (Napose preštampano iz Sitzungsber. der kgl. böhm Ges.)

O některých sbornících obsahu historického z XV. a XVI. století. (Žprávy král. spol. nauk.)

— Ueber die Reimchronik des sogenannten Dalimil (ibid.).

— Staročeské hry dramatické. (Světózor.)

— Marek Bydžovský z Florentina (ib.).

— Dějepisné písně z XVI a XVII věku (ib.).

— O hudebních nástrojích staročeských. (Památky archaeol.)

1877. Spisové čeští ve sborníku Pavla Krupia. (Čas. čes. musea.)

— Báseň o pobití Tatařuv a „Million“ Marka Pavlova (ib.).

— Biblií Slavatovská, psaná od Matěje Jakubova z Prahy (ib.).

— O nově objeveném rukopise řečí nedělních a svátečních Tómy ze Štítného. (Zprávy kr. spol. nauk.)

— Ueber die Familie des Erzbischofs Ernst von Pardubitz (ib.).

— Nový Zákon akademie křesťanské. (Časopis katol. duchovenstva)

— Štíty starých rodin českých a moravských dle kroniky Dalimilovy. (Památky archaeol.)

— Rodina arcibiskupa Arnošta z Pardubic (ib.).

— Zpomínky na Kroje staročeské. (Světозор.)

— Starší zprávy o Rybecálovi (ib.).

— Čechové na Kavkaze (ib.).

— Alter des českischen *h* für *g*. (Archiv für slav. Philologie.)

— Reste des Localsuffixes *-as* und *-ach* in deutschen Umbildungen slavischer Ortsnamen (ib.).

— Rýmovaná kronika česká tak zvaného Dalimila. (Samo tekst; Památky staré literatury české II.)

1878. Staročeské divadelní hry Svazek první. (Památky staré lit. čes. III.)

— Rýmovaná kronika česká tak řečeného Dalimila podle prvotního textu českého i s připojením obou překladův německých (u: Prameny dějin českých III.).

— Hymnologia bohémica. Dějiny církevního básnictví českého až do XVIII. století. V Praze 1878., 4^o, 98 str. (Pojednání král. české spol. nauk, řada VI, díl 9).

— Skládání o podkoní a žáku. V Praze 1878., 8^o, 32 str. (Osobito preštampano iz zasedacích zpráv' kralj. čes. uč. družstva.)

— Staročeskí písně příčinou Turkův. (Světозор.)

— O rukopise Zelenohorském a o zlomcích evangelia sv. Jana (ib.).

— O nejnovějších námitkách proti pravosti našich starých památek. (Čas. čes. musea.)

1878. Školní knihy české na obecných školách před Komenským. (Beseda učitelská.)

— O Janu Jáhrobském a některých jiných posud neznámých spisovatelích českých ze XVI. století. (Zprávy kr. spol. nauk.)

— Některé příhody pana Henyka z Waldšteina. Mravopisný obraz z počátku XVII. věku. (Osvěta.)

— Staročeská píseň, nalezená ve Vendômě. (Zasedací zprávy kr. čes. spol.)

— O stavu literatury české v letech 1815 - 1820. (Časopis čes. musea.)

— Zprávy Arabův o středověku slovanském. (Al-Bekri, u Časopisu čes. musea.)

— Jana Amosa Komenského otázky někteří o jednotě Bratří českých. (Beseda Učitelská, číslo 18—20.)

1879. Básně staronárodní rukopisův Zelenohorského a Kralovorského. Dle původního sepsání i s překladem novočeským. V Praze. nákladem F. Řivnáče, 16^o.

— Rukopisové Zelenohorský a Kralovorský. Staročeským textem. V Praze, Řivnáč, 16^o.

— Die altböhmischen Gedichte der Grünberger und Königinhofer Handschrift. Im Urtexte und in deutscher Uebersetzung. Prag. Řivnáč, 16^o.

— Zbytky českých písní národních ze XIV. do XVIII. věku. (Časopis čes. musea.)

— Hankovy původní písně od 1813. do 1819. (Čas. čes. musea.)

— Chronograf Vrchobřeznický se zvláštním vzhledem k obraženému v něm vyličení nejstarších dějin českých. (Zasedací zprávy král. spol. nauk; osobito preštampano, 20 str. u 8^o.)

— Železné krávy. (Památky archaeologicke.)

1880. Zprávy Arabův o středověku slovanském. II. (Časopis čes. musea.)

— Zpráva o židovském pobití v Praze r. 1389. z rukopisu Krakovského. (Zprávy kr. spol. nauk.)

— Rukopis ze XVI. věku, v osadě Telecím u Poličky chovaný (ib.).

1881. Zbytky z českých písní národních ze XIV do XVIII. věku. Sbírka druhá. (Čas. čes. musea.)

1881. Idyllická skládání ze XVII. věku. (Osvěta.)

— O epitafích učenců českých dle rukopisu mistra Marka Bydžovského. (Zprávy spol. nauk.)

— Die Südslaven (pregled novije literature u Jahresbericht der Geschichtswissenschaft für 1870., Berlin).

1882, Zřízení zemská království Českého XVI věku. Vydání sporřidili Josef a Hermenegild Jireček. (Codex juris bohemicus, volumen VII.)

— Zpráva o českém rukopise ve svěřenské knihovně císařské rodiny ve Vídni. (Zprávy kr. spol. nauk.)

— Jedan list Vuka S. Karadžića i devet listova Jeremije Gagića pokojnomu P. J. Šafaříku. Starine XIV.

1883. O tom, jak ve starí češtině latinské *nullus, nemo* bývalo pronášeno. (Zprávy kr. spol. nauk.)

— Příspěvky k dějinám university Pražské (ib.).

— O lékarnickém spise Matěje z Vysokého Mýta (ib.).

— Jakub Bas-ševi z Treuenburka. (Čas. čes. musea; njemački prievod u Jüdisches Centralblatt, zugleich Archiv für die Geschichte der Juden in Böhmen. III. 1884.)

— Jiří Hanuš Landskrounský z Kronenfeldu. (Časop. čes. musea.)

— Doplnky k životopisu Pražského arcibiskupa Antonína z Mohelnice (ib.).

— Z dějin rodiny Hodějovské. (Osvěta.)

— Poznamenání a paměti žalostivých příhod krajiny moravské, od lidí hodnověrných z Moravy podané, z r. 1605. (Sborník historický I.)

— Dějepisné zprávy ve spisech náboženského obsahu z XVI. a XVII. věku (ib.).

1884. Jan Hodějovský z Hodějova, jeho rod i působení, a latinští básníci tovaryšstva jeho. I. polovice. V Praze 1884., 4^o, 72 str. (Pojednání kr. spol. nauk.)

— Bohuslav Hodějovský z Hodějova. (Časopis čes. musea.)

— Výprava šlechtická k uvítání voléneho krále Maximiliana II. do Janova l. 1551. (Sborník hist. II.)

Zpráva o udělení mitry knížeti Svytihněvovi II. (ib.).

1885. Duchovní styky Čechův a Maďarův za XIV. a XV. věku a uherští Husité. (Čas. čes. musea.)

1885. Ueber die culturellen Beziehungen der Ungarn und Böhmen im 14. und 15. Jahrhundert und über die ungarischen Hussiten. (Zprávy [Sitzungsberichte] král. spol. nauk.)

— Z rukopisův kláštera Vyšnobrodského. (Čas. čes. musea.)

— Zur Geschichte der Juden in Böhmen. (Grünwalds Jüd. Centralblatt IV., 2.)

— Malé obrázky z dob krále Vladislava. (Sborník hist. III.)

1886. Rückblicke in die Zustände Böhmens des XVII. und XVIII. Jahrhunderts mit besonderer Beachtung der Entwicklung der böhmischen Literatur seit Maria Theresia. (Meyers Oest. ung. Revue; napose preštampano u knjižici 53 str. u 8^o.)

— Jak P. J. Šafařík za posledních svých let smýšlel o rukopisech Královodorském a Zelenohorském. (Osvěta.)

— Bulharské národní a naše starověké zpěvy. (Osvěta.)

— Ke sporu o rukopisy I. (ib.)

— Vzpomínka na F. Šimáčka (u 1000-om jubilejnom broju ilustrovanoga u Světozoru).

— Slavische Rechtsgeschichte. (Bilježka u Oest. ung. Revue.)

1887. Ke sporu o rukopisy. II. (Osvěta.)

— O zvláštnostech češtiny ve starých rukopisech moravských. Příspěvek k dějinám jazyka českého. V Praze 4^o, 84 str. (Pojednání kr. spol. nauk.)

1888. Jan Racek, lat. Rodericus, z Chotěřiny a ostatní překladatelé spisův Korvinových. (Čas. čes. musea.)

Osim toga ocjene novih knjiga u Časopisu češkoga muzeja 1863—1885.

2. KNJIŽEVNA RADNJA.

a) RAD.

Knjiga XCIX. (razreda fil.-hist. i filoz.-jur. XXVIII.)

O prijevodu psalama u nekijem rukopisima hrvatsko-srpsko i bugarsko slovenskijem. Od *M. Vaļavca*. (Nastavak.) Str. 1.

Nutarnje stanje Hrvatske prije XII. stoljeća. IV. Državno uređenje. 1. Vladalac i njegova vlast. 2. Župa i grad. Od *dra. Fr. Račkoga*. Str. 73.

Religija Srba i Hrvata. Dio IX. i posljednji. Mjesec i Danica, pa i Miloševa legenda. Od *Nadka Nodila*. Str. 129.

„Skup“ Marina Držića prema Plautovoj „Aulariji“. Od *dra. M. Šrepela*. Str. 185.

Knjiga C. (razreda filol.-hist. i filoz.-jurid. XXIX.)

O prijevodu psalama u nekijem rukopisima hrvatsko-srpsko i bugarsko-slovenskijem. Od *M. Vaļavca*. (Svršetak.) Str. 1.

Putovanja po Balkanskom poluotoku XVI. vijeka X. Putopis Marka Antuna Pigafette, ili drugo putovanje Antuna Vrančića u Carigrad 1567. godine. Od *dra. P. Matkovića*. Str. 65.

Bugarski i srpski prijevod knjige o sedam mudraca, njen izvor i kratak obzor na druge slovenske redakcije. Od *dra. M. Murka*. Str. 169.

Književne obznane. I. Schmidt, Pluralbildungen der indogermanischen Neutra. Od *dra. T. Maretića*. Str. 210.

Knjiga CI. (razreda filol.-hist. i filos.-jurid. XXX.)

Rad hrvatskoga zakonarstva na polju uprave od god. 1861. do najnovijega vremena. II. Unutarnja uprava.

Od *dra. Frana Vrbanića*. Str. 1.

Religija Srba i Hrvata na glavnoj osnovi pjesama, priča i govora narodnog. Izpravci i dopune. Od *Nadka Nodila*. Str. 68.

Stari grb bosanski. Od *dra. Fr. Račkoga*. Str. 127.

Adverbi na ski, ska, ske, ke, ce, ice, u Kajkavaca. Od *M. Vaļavca*. Str. 170.

Odgovor na recenzijske g. prof. dra. V. Jagića. Od *dra. T. Maretića*. Str. 221.

Knjiga CII. (filol.-hist. i filos.-jurid. XXXI.)

Analogija u sintaksi gramatičnih padeža latinskoga i hrvatskoga jezika. Od *dra. M. Šrepela*. Str. 1.

Slavenski nominalni akcenat s obzirom na litavski i grčki i staroindijski. Od *T. Maretića*. Str. 30.

Prinos k naglasu u (novo-) slovenskom jeziku. Od *M. Vaļavca*. Str. 172.

Latinski izvor i ocjena Kašićeve gramatike. Od *dra. Šrepela*. Str. 172.

Književne obznane. (Nastavak i svršetak.) Od *dra. T. Maretića*.

2. Šraderova knjiga. Str. 202.

3. Delbrikova knjiga. Str. 228.

K zadnjemu članku u prednoj knjizi „Rada“. Od *M. Vaļavca*. Str. 241.

b) S T A R I N E.

Knjiga XXII.

Chronicon observantis provinciae Bosnae Argentinae ordinis s. Francisci Seraphici. Priobćio o. E. *Fermendžin*. Str. 1.

Putopis Marka Antuna Pigafette u Carigrad od god. 1567. — Priobćio dr. P. *Matković*. Str. 68.

Opisi i izvodi iz nekoliko jugoslavenskih rukopisa u Pragu. — Nastavio dr. *Gjuro Polivka*:

VII. Afroditijana Persijanca priča o rođenju Hristovu. Str. 195.

VIII. Priča o prepiranju Isusa Hrista sa djavolom. Str. 200.

IX. Pitanja o sedam glavnih grijeha. Str. 203.

X. Dvanaest petaka. str. 204.

XI. Život čovjeka božjega sv. Alexija. Str. 208.

Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmaticae et Slavoniae saeculi XIII. — Sabrao i uredio *Ivan Kuljević Sakcinski*. Str. 221.

Knjiga XXIII.

Izvjestaj o Bosni god. 1640. o. Pavla iz Rovinja. — Priobćio fra *Stipan Zlatović*. Str. 1.

Prilozi za literaturu hrvatskih glagolskih spomenika. — Priobćuje *Ivan Milčetić*. Str. 39.

Sadržaj priloga: I. Ivančičev zbornik, str. 40. II. Nepoznata glagolska knjižica tiskana g. 1496., str. 80. III. Još jedna riedka glagolska tiskana knjiga, str. 84. Tekstovi str. 87—153.

Libellus policorion, qui tipicus vocatur. — Priobćio *Šime Ljubić*. Str. 154.

Priložak: Listina spljetskoga nadbiskupa Lovre od god. 1069 i opatice Marije god. 1119. Str. 220.

Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmaticae et Slavoniae saeculi XIII (1237—40). Sabrao i uredio *Ivan Kukuljević Sakcinski*. Str. 244.

e) MONUMENTA.

1. SPECTANTIA HISTORIAM SLAVORUM MERIDIONALIUM.

Vol. XXI. Listine o odnošajih između južnoga slavenstva i mletačke republike. Sakupio i uredio *Šime Ljubić* knj. IX. od g. 1423—1452., s kazalom sadržaja te osoba i mjesta, str. I—XX. 490.

2. HISTORICO-IURIDICA SLAVORUM MERIDIONALIUM.

Knj. 4. Hrvatski pisani zakoni: vinodolski, poljički, vrbanski i donjekle svega otoka Krka, kastavski, veprinački i trsatski. Uredili *dr. Fr. Rački*, *dr. V. Jagić* i *dr. Ivan Crnčić*. Zagreb 1890.

d) POSEBNA DJELA.

Geografske koordinate ili položaji glavnijih točaka Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i djelomice susjednih zemalja imenito Bosne, Hercegovine, Istre i Kranjske itd. Sastavio *dr. Gjuro Pilar*. U Zagrebu 1890.

Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Sv. XII. Diela III. Sv. 4. Obradjuje *P. Budmani*.

Ljetopis sv. V. (1890).

e) PODPOROM AKADEMIJE.

Obća teoretička i fizikalna lučba. Napisao *dr. Gustav Janeček*. U Zagrebu 1890.

3. KNJIŽEVNI RAD.

a) ČLANOVA.

Crnčić dr. Ivan:

Uredio Statut vrbanski (s drom. Račkim). Monumenta historico juridica Slavorum meridionalium knj. IV.

Jagić dr. V.:

Uredio Statut poljički. (Monumenta historico juridica Slavorum meridionalium kn. IV.)

Janeček dr. Gustav:

Obća teoretička i fizikalna lučba — sv. 1. str. 1—144 (Posebno djelo).

Kukuljević Sakcinski I.:

Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII. Starine XXII. 221. XXIII, 244. (Nastavak.)

Ljubić Šime:

Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. XXI. Listine o odnošajih izmedju južnoga slavenstva i mletačke republike, knj. IX. od g. 1423—1452.

Libellus policorion, qui tipicus vocatur. Starine knj. XXIII. str. 154.

Priložak: Starine XXIII. 220.

Maretić dr. T.:

Kniževne obznane I. Schmidt, Pluralbildungen der indogermanischen Neutra. Rad C. str. 210, Rad CII str. 201.

Odgovor na recensiju g. prof. dra Vatr. Jagića Rad C, str. 221.

Slavenski nominalni akcenat s obzirom na litavski, grčki i staroindijski. Rad CII. str. 30.

Matković dr. Petar:

Putovanja po Balkanskom poluotoku XVI. vijeka X. Putopis Marka Antuna Pigafette, ili drugo putovanje Antuna Vrančića u Carigrad 1567 godine. Rad C. str. 65.

Putopis Marka Antuna Pigafette u Carigrad od god. 1567. Starine knj. XXII. str. 68.

Nodilo Nadko:

Religija Srba i Hrvata. Dio IX. i posljednji. Mjesec i Danica pa i Miloševa legenda. Rad XCIX. str. 129.

Izpravci i dopune. Rad CI, 68.

Pilar dr. Gjuro:

Geografske koordinate ili položaji glavnijih tačaka Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i djelomice susjednih zemalja imenito Bosne i Hercegovine, Istre i Kranjske str. 168.

Rački dr. F.:

Nutarnje stanje hrvatske prije XII. stoljeća: IV. državno uređenje 1. Vladalac i njegova vlast. 2 Župa i grad. Rad XCIX. 73.

Stari grb bosanski. Rad CI. str. 127.

Zakon vinodolski, kastavski, veprinački sam, a vrbanski s Crnićem. Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium knj. IV.

Nekrolog: Petar A. Lavrovskij i J. Jireček. Ljetopis V, 114—139.

Valjavac Matija:

O prijevodu psalama u nekijem rukopisima hrvatsko-srpsko i bugarsko-slovenskijem. (Nastavak.) Rad XCIV. 1. i C. 1.

Adverbi na ski, ske, ke, ce, ice u Kajkavaca. Rad CI. str. 170.

Prinos k naglasu u (novo) slovenskom jeziku. Rad CII. str. 92.

K zadnjemu članku u prednoj knizi Rada. Rad CII. str. 241.

Vrbanić dr. Fr.:

Rad hrvatskog zakonarstva na polju uprave od god. 1861. do najnovijega vremena. II. Unutarnja uprava. Rad CI. str. 1.

b) NEČLANOVA.

Fermendžin o. E.:

Chronicon observantis provinciae Bosnae Argentinae ordinis s. Francisci Seraphici. Starine XXII. 1.

Milčetić Ivan:

Prilozi za literaturu hrvatskih glagolskih spomenika. Starine knj. XXIII. str. 39—153.

Sadržaj priloga:

I. Ivančičev zbornik str. 40.

II. Nepoznata glagolska knjižica tiskana g. 1496. str. 80.

III. Još jedna riedka glagolska tiskana knjiga str. 84.

Murko dr. M.:

Bugarski i srpski prijevod knjige o sedam mudraca, njen izvor i kratak obzor na druge slovenske redakcije. Rad C. str. 169.

Polivka dr. Gjuro:

Opisi i izvodi iz nekoliko jugoslavenskih rukopisa u Pragu. Nastavak. Starine XXII.

VII. Afroditijsana Perzijanca priča o rodjenju Hristovu str. 195.

VIII. Priča o prepiranju Isusa Hrista sa djavolom str. 200.

IX. Pitanja o sedam glavnih grijeha str. 23.

X. Dvanaest petaka str. 204.

XI. Život čovjeka božjega sv. Alexija str. 208.

Šrepel dr. Milivoj:

„Skup“ Marina Držića prema Plautovoj Aululariji. Rad XCIX. str. 185.

Analogija u sintaksi gramatičnih padeža latinskoga i hrvatskoga jezika. Rad CII. str. 1.

Latinski izvor i ocjena Kašićeve gramatike. Rad CII. str. 172.

Zlatović o. Stipan:

Izvještaj o Bosni g. 1640. o. Pavla iz Rovinja. Starine knj. XXIII. str. 1.

VI.

KNJIŽNICA

I

GALERIJA SLIKA.



a) KNJIŽNICA

OVE SE JE GODINE UMNOŽILA RUKOPISI I KNJIGAMI,
KOJE SE OVDJE SA ZAHVALNOŠĆU NAVODE.

I.

RUKOPISI I LISTINE.

Iz ostavine preuzvišenoga gosp. baruna *Metella Ožegovića* pomnožao se akademijski arhiv njegovom više stotinah brojećom sbirkom listovah (correspondencija), pisanih mu i od znamenitih dostojanstvenikah crkovnih i svjetovnih počam od g. 1835 pa sve do njegove smrti. Iz iste ostavštine dobio je akademijski arhiv još i veliku množinu rukopisah, i to: saborskih članakah, predstavakah, predlogah, dopisah itd., koji se većinom odnose na znamenite godine 1848. 1849. 1861. 1865.

Preč. g. opat i župnik Pajo Miler. Četiri listine iz XV., pet iz XVI. a sedam iz XVII. i XVIII. stoljeća, koje se odnose na senjsku biskupiju, njezine samostane i senjski kapitanat.

II.

KNJIGE

a) KOJE JE JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA DOBILA OD
POJEDINIH DOBROTVORA.

Nj. Preuzvišenost g. pokrovitelj biskup J. J. Strossmayer znamenita djela: *La Roma sotterranea cristiana descritta et illustrata dal Cav. G. B. de Rossi.* Tom. I—III. Roma 1864—1877. — *Tavole.* Tom. I—III. — *Inscriptiones christianae urbis Romae septimo saeculo antiquiores,* edidit Joan. Bapt. de Rossi Vol. I. II. Roma 1857. 1888. — *Bulletino di archeologia cristiana del Giovanni Batt. de Rossi.* Serie I. Anno I—VII. Roma. 1863—1869. Serie II. Anno I—VI. Roma

1870—1875. Serie III. Anno I—VI. Roma. 1879—1881. Serie IV. Anno I—V. Roma 1882—1889. — La capsela argentea Africana offerta al sommo pontefice Leone XIII. Memoria del comm. Giovanni Batt. de Rossi. Roma. 1889.

Dobrotom presv. g. Ljudevita baruna Ožegovića iz knjižnice pok. baruna Metella Ožegovića do 400 knjigah razna sadržaja, medju kojimi se iztiče „Diarium comitiorum regni Hungariae“ u više svezakah počam od g. 1798—1835.

Фаминцин Ал. С. Гусли русскій народный музыкальный инструмент. Санктпетербургъ. 1890.

Dr. Maretić Tomo. Compendium der vergleichenden Grammatik der Indogermanischen Sprachen. Von August Schleicher. Weimar. 1876.

Sprachvergleichung und Urgeschichte. Von Dr. O. Schrader. Jena. 1883.

Brača Mazura. Fasciculus temporum omnes antiquorum hystorias complectens. Anno Christi MCCCCLXXXIII.

Opuscula, questiones et quolibeta reverendissimi domini Thome de Vio Cajetani cardinalis sancti Xisti, sacre theologiae clarissimi professoris ex Familia Predicatorum. Anno domini MDXXIX.

Dr. Kański Mikołai. Wiadomości tyczące Przemysłu i sztuki w dawnei Polsce, napisał Julian Kolaczkowski. Krakow. 1888.

Šestan Fabijan. La historia d'Italia di M. Francesco Gvicciardini, riscontrata con tutti gli altri storici per Thomaso Porgacchi. In Venetia. MDLXXXVII.

Tkalčić Ivan. Constitutiones synodales ecclesiae zagrabienensis. Zagrabiae 1805.

b) KNJIGE KOJE JE DOBILA NA DAR OD PISACA.

Brežnik Frane. Marka Fabija Kvintilijana govorniški pouk. Maribor. 1889.

Dr. Čeh Dragutin. Umjetno ribogojstvo u Slavoniji. Zagreb. 1890.

Дучић Н. Нови закон о црквеним властима у краљ. Србији. Београд. 1890.

Profesor Gasperini Riccardo. Notizie sulla fauna imenotterologica dalmata. Zara. 1890.

Геусманъ П. Сраженіе при желтыхъ водахъ 8го. мая 1648 года. Саратовъ. 1890

Dr. I. I. Hanel. Říšské i právní dějiny německé. Sešit I—III. V Praze. 1886—1890.

Hefele Ferdo. Opančar i opančarija (Gradja za obrtno nazivoslovje.) Zagreb. 1890.

Јакшић Владимир. Педесетгодишња прослава књижевнога рада Владимира Јакшића. Београд. 1890.

Dr. Janeček Gustav. Obća teoretička i fizikalna lučba. I. knj. Tvar i atomistički nazor o njezinom sastavu. Zagreb. 1890.

Котуровић Стев. Статистички преглед самоубиства у Србији од г. 1845—1884. Београд. 1889.

Kuba Ludvik. Slovanstvo ve svých zpěvech. Kn. I—VII. V Pardubicích. 1885—1889.

Kuhač Fr. S. Slavjanski i slavenska glasba. Zagreb. 1890.

Lampe France. Dušeslovje. Zvezek I. Ljubljana 1889.

Медић Мојо. Сријемска висорава. Земун. 1890.

Martinović Gius. Giovanni Fiamin, ricordo. Fiume. 1890.

Павлов А. Неизданный памятникъ русскаго црковнаго права XII. вѣка. С. Петербургъ, 1890.

Перволф Јосиф. Славяне, ихъ взаимныя отношения и связи Томъ III. Варшава. 1890.

Петровић Мута. Нови прилози за познавање вина. Нови Сад. 1890.

Самарин Д. Поворникъ вселенской правды. С. Петербургъ. 1890.

Prof. Strohal R. Osebine današnjega stativskog naječja. Karlovac. 1890.

Врховац Рад. Још једна о Жувановићеву „Браничу“ на реферат и одговор г. Љуб. Стојановића. У Новом Саду. 1890.

Златарски Георги. Материяли по геологията и минералогията на България. Св. I—IV. Сръдецъ. 1884.

Geologische Untersuchungen im centralen Balkan und in den angrenzenden Gebieten. Wien. 1886.

c) KNJIGE KOJE JE DOBILA ŠTO U ZAMJENU, ŠTO NA DAR OD RAZNIH UČENIH DRUŽTAVAH I ZAVODA.

Beč. C. akademija znanosti.

Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Classe. Band CXVII. CXVIII. Wien 1889. — Band CXX. Nr. I. Ueber die Einwirkung des türkischen auf die Grammatik der südosteuropäischen Sprachen. Von dr. Franz Miklosich. Wien. 1889. — Nr. III. Studien zur vergleichenden Culturgeschichte vorzüglich nach arabischen Quellen. Von Alfred Freih. von Kremer. Wien. 1889. — Archiv für österreichische Geschichte. Band LXXIV. Hälfte 1. 2. Wien. 1889.

Beč. C. centralna komisija za uzdržavanje historijskih spomenika.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Band XV. Heft 4. Wien. 1889. Band XVI. Heft 1—3. Wien. 1890.

Beč. C. kr. zvjezdara.

Astronomische Arbeiten des k. k. Gradmessungsbureau. II. Band. Längenbestimmungen. Wien. 1890.

Beč. C. kr. geološki zavod.

Verhandlungen der k. k. geologischen Reichsanstalt. 1890. Nr. 1—13. Wien. 1890. — Jahrbuch der k. k. geologischen Reichsanstalt. XXXIX. Band. 1889. Wien. 1889. Band XL. Heft 1. 2. Wien. 1890. — Ueber die Liasischen Brachiopoden des Hier'atz bei Hallstatt. Von Georg Geyer. Wien. 1889. — Die Liburnische Stufe und deren Grenz-Horizonte. Von Guido Stache. I. Heft.

Wien. 1889. — Zur Kenntniss der Fauna der „Grauen Kalke“ der Süd-Alpen, von Dr. Leopold Tausch von Gloeckelsthrun. Wien. 1890. — Brachiopoden der Alpinen Trias, von A. Bittner. Wien. 1890.

Beč. C. kr. statistička centralna komisija.

Oesterreichische Statistik. XXII. Band. 2. Heft. — Statistik der Sparkassen für das Jahr 1887. Wien. 1889. — 3. Heft. Statistik des Sanitätswesens für das Jahr 1887. Wien. 1889. — 4. Heft. Statistik der Unterrichts-Anstalten für das Jahr 1887/88. Wien. 1890. — Band XXIII. 1. Heft. Bericht über die Erhebung der Handelswerthe und Haupt-Ergebnisse des auswärtigen Handels im Jahre 1888. in Vergleichung mit den Vorjahren. Wien. 1890. — 2. Heft. Waaren-Einfuhr in das allgemeine österreichisch-ungarische Zollgebiet im Jahre 1888. Wien. 1890. — 3. Heft. Waaren-Ausfuhr aus dem allgemeinen österreichisch-ungarischen Zollgebiete im Jahre 1888. Wien. 1890. — Band 24. 1. Heft. Die Ergebnisse der Civilrechtspflege im Jahre 1886. Wien. 1890. — 2. Heft. Die Ergebnisse des Concursverfahrens im Jahre 1886. Wien. 1889. — 3. Heft. Die Ergebnisse der Strafrechtspflege im Jahre 1886. Wien. 1889. — Band XXV. 1. Heft. Bewegung der Bevölkerung im Jahre 1888. Wien. 1890. — Band XXVI. 4. Heft. Waaren-Durchfuhr im Jahre 1889. Wien. 1890.

Beč. Antropološko društvo.

Mittheilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien. XX. Band. I. II Heft. Wien. 1890.

Beč. C. geografsko društvo.

Mittheilungen der k. k. geographischen Gesellschaft in Wien. Band XXXIII. Nr. 1—10. Wien. 1890.

Beč. C. kr. vojni geografski zavod.

Mittheilungen des k. k. Militär-geographischen Institutes. IX. Band 1889. Wien. 1889.

Beč. Ravnateljstvo pisare viteškoga reda M. Terezije.

Militärischer Maria-Theresien-Orden. Ueber Autorisation des Ordens nach authentischen Quellen verfasst und geordnet von J. Lukeš. Wien 1890.

Beograd. Kraljevska srpska akademija.

Глас XIV. Бранко Радичевић, прилог историји нове српске књижевности од Свет. Вуловића. Београд. 1890. — *XVIII.* Поглед на драмску литературу о Косову, написао Др. Милан Јовановић. Београд. 1890. *XIX.* Анализе земаља из Славоније, од М. Петровића. Београд. 1889. *XX.* Воља и Слобода, од Мил. Кујунџића. Београд. 1889. *XXI.* Одговор на неколико питања из науке о безконечно малим количинама, од Дим. Нешића. Београд. 1890. *XXII.* Деспот Бурађ Бранковић и оправка Цариградског града 1448. од Ст. Новаковића. — Српски рукопис о Скандербегу, од Ч. Мијатовића. Примедба и објашњење, од П. Срећковића. Београд. 1890.

Списменик: I. Птице хрватско-српске с обзиром на остали словенски југ. Припрема за хрватско-српску орнитологију. Саставио Спиро Брусина. Београд. 1888. II. Изписи из француских архива, материјал за историју Балканског полуострва нарочито Србије с краја прошлог и почетка данашњег века, прибрао Ив. Павловић. Београд. 1890. III. Стари српски хрисовуљи, акти, биографије, летописи, типичи, поменици, записи и др. прибрао Љуб. Стојановић. Београд. 1890. IV. Светостефанска хрисовуља. Београд. 1890. V. Зборник попа Драгоља, садржана и пророштва, од П. С. Срећковића. Београд. 1890. VI. Неколико примечанија на књигу Славени у Турској од Киријана Роберта, састав Јакова Живановића. Београд. 1890.

Годишњак II. 1888. Београд. 1889. — Он зна све, прича Л. Лазаревића. II. Ново оружје, прича Симе Матавуља. Београд. 1890.

Beograd. Srpsko učeno društvo

Гласник српскога уреног друштва. Књига 71. Београд. 1890.

Beograd. Profesorsko društvo.

Наставник, лист професорскога друштва. Књ. I. Св. I—V. Београд 1890.

Beograd. Arheološko društvo.

Старинар српског археолошког друштва. Год. IV. књ. 4. Београд 1889. Год. VII. књ. 1., 2. Београд. 1890.

Beograd. Uredništvo Kola.

Коло, лист за забаву и књижевност. Година II. Св. 1—9. Београд. 1890.

Berlin. Kr. akademija znanosti.

Sitzungsberichte der kön. preussischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Jahrgang 1889. Heft XXXIX bis LIII. Berlin 1889. — Jahrgang 1890. Heft I—XIX. Berlin 1890.

Bologna. Kr. akademija znanosti.

Memorie della r. accademia delle scienze dell' istituto di Bologna. Serie IV. Tomo IX. Bologna 1888. — *Nouveaux progrès* de la question du calendrier universel et du méridien universel. Bologne 1889.

Brno. Zemaljski odbor markgrofije Moravske

Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Edidit Vincentius Brandl. Vol. XII. (1391—1399). Brünn 1890.

Brno. C. kr. moravsko gospodarsko-prirodoslovno-historijsko društvo.

Mittheilungen der kais. kön. Mährisch-Schlesischen Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde in Brünn. 1889. LXIX. Jahrgang. Brünn. 1879. — *Schriften* der historisch-statistischen Section der k. k. mähr.-schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde. XXVII. Band. Brünn 1888.

Bruselj-Liège. Kr. učeno društvo.

Mémoires de la société royale des sciences de Liège.
Deuxième série. Tome XVI. Bruxelles 1890.

Bruselj. Kr. belgijsko malakološko društvo.

Annales de la société royale malacologique de Belgique. Tome XXIII. (Quatrième série. Tome III.). Année 1888. Bruxelles 1889. — *Procès-verbaux* des séances de la société royale malacologique de Belgique. Tome XVIII. Année 1889. Bruxelles 1889.

Budimpešta. Akademia znanosti.

Monumenta comitialia regni Hungariae. Tom. X. (1602—1704). Edd. Dr. Fraknói Vilmos et Dr. Károlyi Árpád. Budapest 1890. — *Corpus statutorum Hungariae municipalium.* Tom. II., pars I. Statuta et articuli municipiorum Hungariae, Cis-tibiscanorum. Edd. Dr. Kolosvári Sándor et Dr. Óvári Kelemen. Budapestini 1890. — *Colbert.* II. rész. Ballagi Aladar. Budapest 1890. — *Magyarországi tanulók.* Dr. Ábel Jenő. Budapest 1890. — *A magyar határozók.* Irta Simonyi Zsigmond. 1 köt. II. fele. Budapest 1890. — *Svéd-lapp* nyelv. III. Dr. Halász Ignacz. Budapest 1888. — *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában.* Irta Dr. Csánki Desző. I. kötet. Budapest 1890. — *A felső-magyarországi városok életéről a XV—XVII. században.* Irta Dr. Demkó Kalmán. Budapest 1890. — *A magyar tud. akademia történelmi bizottságának oklevél-másolatai.* Óváry Lipót. I. füzet. Budapest 1890. — *Nyelv emléktár.* Régi magyar codexek es nyomtatványok. XIV. kötet. Budapest 1890. — *Elhunyt* tagjai fölött tartott emlékbeszédek. VI köt. 2 sz. Emlékbeszéd Ökröss Bálint, felett Tóth Lőrincztől. Budapest 1889. — 3 sz. Hunfalvy János emlékezete. Hollán Ernő. Budapest 1890. — 5 sz. Emlékbeszéd Oppolzer Tivadar felett, Konkoly Miklóstól. Budapest 1890. — 6 sz. Emlékbeszéd Paúr Ivan, felett Hampel Jószeftől. Budapest 1890. — 7 sz. Emlékbeszéd Pauer Janos felett, Dr. Czobor Bélatól. Budapest 1890. — 8 sz. Emlékbeszéd Heer Oszwald külső ta-

gról felett, Klein Gyulától Budapest 1890. — 9 sz. Emlékbeszéd Balogh Kalman felett, Högyes Endretől. Budapest 1890. — 10. sz. Emlékbeszéd Pott Frigyes Agoston felett, Pecz Vilmostól. Budapest 1890. — *Értekezések* a társadalmi tudományok köréből. X. köt. 7 sz. Báró Wüllerstorff és a' szabadkereskedés meghonosítása az osztrák-magyar monarchiában. Dr. Matlekovits Sándor. Budapest 1890. — 8 sz. Az 1839/40-diki országgyűlés visszhangja az irodalomban. Ballagi Geza. Budapest 1890. — 9 sz. Taras, Syrakusa, Akragas és egyéb görög államok demokrátiája. Budapest 1890. — 10 sz. A specificatio. Dr. Hofmann Pál. Budapest 1890. — XI. kötet. 1 sz. Justinianus „omnem reipublicae” kezdeti rendelete a' jogi oktatás tárgyában. Vécsey Tamás Budapest 1890. — 2 sz. A tudományos és irodalmi kitünőségek jogcíme a' felsőházi tagságra az Európai államok alkotmány történelmében különös tekintettel a Spanyol alaptörvényhozásra. (1808—1876). Schwarcz Gyula. Budapest 1890. — *Értekezések* a' természettudományok köréből. XIX. köt. 7 sz. A Nápolyi öböl Rotatoriái. Dr. Daday Jenő. Budapest 1890. — 8. sz. Az idegrendszer szöveti elváltozásai a' veszetésnél. Dr. Schaffer Károly. Budapest 1890. — 9. sz. Adatok a veleszületett szívbajok tanához. Dr. Preisz Hugó. Budapest 1890. — 10 sz. Kísérleti adatok a gége hűdésének tanához. Budapest 1890. — XX. köt. 1 sz. Kísérleti adatok az akkumulátorok működéséhez. Dr. Schenck Istvan. Budapest 1890. — 2 sz. Az ásványvizeknek chemiai constitúciójáról és összen hasonlításáról. Thán Károly. Budapest 1890. — 3 sz. Az enyv mint tápanyag. Klug Nándor. Budapest. — *Értekezések* a történeti tudományok köréből. XIV. köt. 5 sz. Tanulmányok a népvándorlás korának emlékeiről. Pulszky Ferencz. Budapest 1889. — 7 sz. A czéhek történetéről Magyarországon. Dr. Szádeczky Lajos. Budapest 1890. — 8 sz. A pécsi egyházmegye alapítása és első határai. Dr. Ortway Tivadar. Budapest 1890. — 9 sz. A magyar nemesség birtokviszonyai a Mohácsi vész után. Acsády Ignác. Budapest 1890. — *Értekezések* a nyelv és széptudományok köréből. XV.

köt. 2 sz. Andre Chénier költészete Haraszti Gyulától. Budapest 1890. — 3 sz. Kombináló szóalkotás. Simonyi Zsigmond. Budapest 1890 — 4 sz. Az aranyos-széki mohácsi nyelvemlékek Hunfalvy Pál. Budapest 1890 — 5 sz. Psychiatria és politika. Zichy Antal. Budapest 1890. — 6 sz. Ujabb hellén munkák es a hellén nyelv-tanítás. Dr. Telfy Iván. Budapest 1890. — *Értekezések* a bölcséleti tudományok köréből. III. köt. 2 sz. Új álláspont, módszer és irányelvek az etikában. Dr. Pauer Imre. Budapest 1889.

Mathematikai és természettudományi közlemények. XXIV. köt. 1. szám. Dr. Brancsik Károly. Trencsén vármegyében található molluscák rendszeres összeállítása. Budapest. 1890. — II. sz. Dr. Borbás Vincze. Közép-Európa, különösen Magyarország kakukfüveinek ismertetése. Budapest. 1890. — III. sz. Hazslinszky Frigyes. A magyarhoni lemezgombák (agaricini) elterjedése. Budapest. 1890.

Archaeologiai közlemények. XVI. kötet. Budapest. 1889. — *Archaeologiai értesítő.* IX. köt. 5. sz. Budapest. 1889. — köt. 1. 2. 3. 4. sz. Budapest. 1890. — *Ungarische Revue.* Zehnter Jahrgang. I—X. Heft Budapest. 1890. — *Hadtörténelmi közlemények.* II. évfoly. IV. sz. Budapest. — III. évfolyam I—V. sz. Budapest. 1890. — *Nyelvtudományi közlemények.* XXI. köt. III—VI. füzet. — XXII. köt. 1. füz. Budapest. 1890. — *Akadémiai értesítő.* 1890. füz. 1—12 Budapest. 1890. — *Mathematikai és természettudományi értesítő.* VIII. köt. 3—9. füzet. Budapest. 1890. — IX. köt. 1. füzet. Budapest. 1890. — *A magyar tudom. akademia értesítője.* XXIII. évfolyam. 5 sz. Budapest. 1889.

Budimpešta. Historijsko družtvo.

Századok, a' magyar tört. társulat közlönye. XXIV. évfolyam. 1—10. füzet. Budapest. 1890.

Bndimpešta. Ugarsko geoložko družtvo.

Földtani közlöny. XIX. kötet. 9—12. füzet. Budapest. 1889. — XX. kötet. 1—7. füzet Budapest. 1890. —

A magyar kir. földtani intézet évkönyve. VIII. köt. Dr. Jankó János. A Nilus deltája. Budapest 1890 IX. kötet. 1—2. füzet Budapest 1890. Jahresbericht der k. ung. geologischen Anstalt für 1888. Budapest 1890. — *A magyar kir. földtani intézet évi jelentése 1889-ről.* Budapest 1890. — *Torda vidéke.* 19. zona XXIX. rovat jelű lap. Irta Dr. Koch Antal. Budapest 1890.

Budimpešta. Gradski statistički ured.

Budapest főváros közoktatásügyi statisztikája az 1881/2—1884/5. iskolai évekről. Budapest 1889. — az 1885/6—1888/9. Budapest 1890. — *Bulletin annuel des finances des grandes villes.* Année. 1885. 1886. Budapest 1890.

Budišin. Matica srbska.

Časopis macícy serbskeje 1889. Budyšin 1890. — Pschedženak. Protyka sa Sserbow na lěto 1891. Budyšin 1890.

Bukarešt. Rumunjska akademija.

Documente privitoare la istoria Românilor urmare la colectiunea lu Eudoriu de Harmuzaki. Suplement I. vol. III. fasc II. 1795—1803. Bucuresci 1889. — *Documente* privitoare la istoria Românilor culese de Eudoxiu de Harmuzaki. Vol. I. part. 2. (1346—1450) cu două apendice documente Slavone (1198—1459). Bucuresci 1890.

Christiania. Kr. sveučilište.

Symbolae ad historiam ecclesiasticam provinciarum septentrionalium magni dissidii synodique Constantiensis temporibus pertinentes. Auctore Dr. Ludovico Daae. Christianiae 1888. — *Om humanisten og satirikerne* Johan Lauremberg. Af Dr. Ludwig Daae. Christiania 1884. — *Antinoos, eine kunsthäologische Untersuchung.* Von Dr. L. Dietrichson. Christiania 1884.

Dorpat. Estničko učeno društvo.

Sitzungsberichte der gelehrten estnischen Gesellschaft zu Dorpat, 1889. Dorpat 1890.

Frankfurt na Odri. Prirodoslovno društvo.

Monatliche Mittheilungen aus dem Gesamtgebiete der Naturwissenschaften. VII. Jahrgang. Nr. 9—12. Frankfurt a./O. 1889. — VIII. Jahrgang. Nr. 1—7. Frankfurt a./O. 1890. — *Societatum* litterae. Verzeichniss der in den Publicationen der Akademien und Vereine aller Länder erscheinenden Einzelarbeiten auf dem Gebiete der Naturwissenschaften. III. Jahrgang. Nr. 10—12. Frankfurt a./O. 1889. — IV. Jahrgang. Nr. 1—9. Frankfurt a./O. 1890.

Giessen. Universitetska biblioteka.

Festschrift: Bemerkungen zur Kriminalstatistik des Grossherzogthums Hessen, besonders zur Statistik des Bettels und der Landstreicherei, von Dr. Hanus Benneke. Giessen 1889. — *Dietz* Fritz. Die politische Stellung der deutschen Städte von 1421—1431 mit besonderer Berücksichtigung ihrer Betheiligung an den Reformbestrebungen dieser Zeit. Giessen 1889. — *Fluck* Gisbert. Die Grosshirnrinde in ihrer Stellung zur Speichelsecretion. Giessen 1889. — *Frank* Hermann. Das Fibronium des collum uteri. Giessen 1889. — *Fresenius* Otto. Drei Beobachtungen von Sarcoma ovarii. Bidingen 1889. — *Hofmann* Rudolf. Zur Casuistik der von Pharynx ausgehenden Aktinomykose. Giessen 1889. — *Jacob* Georg. Untersuchungen über zweites oder wiederholtes Blühen. Giessen 1889. — *Marenbach* Hermann. Beiträge zur Histologie des Echinococcus multilocularis. Giessen 1889. — *Nicolay* Karl. Ueber die Beweglichkeit pleuritischer Exsudate. Giessen 1889. — *Wagner* Ludwig. Ein Fall congenitaler Atresie der A. pulmonalis, combinirt mit Tricuspidalstenose bei geschlossener Kammercheidewand. Darmstadt 1889. — *Wieber* Adolph. Zur Casuistik der Spina bifida. Giessen 1889. — *Grüne* August. Zur Lehre von Ulcus ventriculi rotundum und dessen Beziehungen zur Chlorose. Amberg 1890. — *Heineck* Otto. Beitrag zur Kenntniss des feineren Baues der Fruchtschale der Kompositen. Leipzig 1890. — *Heyder* Carl. Die Operationsmethoden des Rectumcar-

cinoms. Giessen 1890. — *Keutgen* C. H. Über die Einwirkung von Schwefel auf Glycerin. Berlin 1890. — *Passavant* Hermann. Ueber eine Reproduction der Siemens'schen Quecksilber-Einheit. Leipzig 1890. — *Reeb* Guilelmus. De particularum „OTI et 'ΩΣ“ apud Demosthenem usu. Giessae 1890. — *Schmidt* Fridericus. De mutatis centuriis Servianis. Gissae 1890. — *Schönhuth* Arthur. Die forstliche Bedeutung der Vögel. Giessen 1890. — *Stolz* Karl. Untersuchungen der Fläche dritter Ordnung hinsichtlich der projectiv verallgemeinerten Mittelpunkts-Eigenschaften. Mainz 1890. — *Thienemann* Wilhelm. Ueber eine transcendente Minimalfläche welche eine Schar algebraischer Raumcurven vierten Grades enthält. Leipzig 1890. — *Vente* Anton. Zur Aetiologie und Symptomatologie der chronischen continuirlichen Saftsecretion des Magens. Giessen 1890. — *Walther* Heinrich. Zur Casuistik der Haematosalpinx. Giessen 1890. — *Weimar* Otto. Über verschiedene Darstellungen des korrespondierenden Kegelschnitts einer Geraden in Bezug auf einen Kegelschnittbüschel. Giessen 1890. — *Wirtz* Karl. Ueber eine Anwendung des Wasserdampfcalorimeters zur Bestimmung von Verdampfungswärmen. Leipzig 1890.

Giessen. Gornjohesko prirodo-slovno društvo.

Siebenundzwanzigster Bericht der Oberhessischen Gesellschaft für Natur und Heilkunde. Giessen 1890.

Giessen. Gornjohesko poviestno društvo.

Mittheilungen des Oberhessischen Geschichtsvereines in Giessen. Neue Folge. Band 2. Giessen 1890.

Görlitz. Gornjolužičko znanstveno društvo.

Neues Lausitzisches Magazin. LXV. Band. 2 Heft. Görlitz 1889.

Halle. C. Leopoldo-Karlova akademija prirodoslovaca.

Nova acta der k. Leop.-Carol. deutschen Akademie der Naturforscher. Band LXIX. Nr. 4. Systematische Bear-

beitung der Spanner der nördlichen gemässigten Zone von C. Freih. v. Gumpenberg. I. Theil. Halle 1887. — Band LII. Nr. 4. Systematische Bearbeitung der Spanner der nörd. gemässigten Zone, von C. Freih. v. Gumpenberg. II. Theil. Halle 1888. — Band LII. Nr. 6. Ueber das Normalensystem und die Centralfläche algebräischer Flächen insbesondere der Flächen 2-ten Grades. Von Emil Waelsch. Halle 1888. — Band LIII. Nr. 4. Blatt- und Sprossbildung bei Euphorbien und Cacteen. Von Xaver Wetterwald. Halle 1889. — Band LIV. Nr. 3. Ueber den Abbruch und Abfall der Behaarung und den Nachweis von Kieselsäure in Pflanzenhaaren. Von W. Kärner. Halle 1889.

Harkov. Carska universa.

Труды общества испытателей природы при имп. харьковскомъ университетѣ. 1889. Т. XXIII. Харьковъ 1890.

Hermanstadt. Sedmogradsko historijsko društvo.

Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde. Neue Folge. Band XXII. Heft 3. Hermanstadt 1890. — Band XXIII. Heft 1. Hermanstadt 1890.

Kansas. Akademija znanosti.

Transactions of the twentieth and twenty-first annual meetings of the Kansas Academy of science. (1887—1888). Vol. XI. Topeka 1889.

Kiev. C. universitet sv. Vladimira.

Университетскія извѣстія. Годъ. XXIX. Nr. 11., 12. Киевъ. 1889. — Годъ XXX. Nr. 1—9. Киев. 1890.

Kiev. Društvo izpitatelja prirode.

Записки киевскаго общества естествоиспытателей. Томъ X. вѣп. 2. Киевъ 1890.

Kiev. Obščestvo Nestora ljetopisca.

Чтенія въ историческомъ обществѣ Нестора лѣтописца. Киевъ. 1890.

Krakov. Akademija znanosti.

Bulletin international de l'académie des sciences de Cracovie de l'année 1890. Cracovie 1890.

Križevci. Gospodarsko i šumarsko učilište.

Viestnik za gospodarstvo i šumarstvo. God. 1889. sv. III. IV. Križevci 1890.

Lavov. Kr. namjestništvo Galicije.

Prawozdanie c. k. rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w latach 1888—1890. Lwow 1890.

Lavov. Odbor sastanka historika polskih.

Pamiętnik drugiego zjazdu historyków polskich we Lwowie. I. Referaty. Lwów 1890.

Lavov. Zaklada nar. im. Ossolińskich.

Katalog rękopisów biblioteki zakładu narodowego imienia Ossolińskich. Tom. III. zesz. I. Lwów 1890. — *Sprawozdanie z czynności zakładu narodowego imienia Ossolińskich za rok 1888. 1889.* Lwów 1888. 1889.

Lipsko. Kr. sasko učeno društvo.

Berichte über die Verhandlungen der kön. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig. a) Philologisch-historische Classe. (1889.) Nr. II. III. IV. Leipzig 1889. (1890.) Nr. I. Leipzig 1890. — *Abhandlungen der philologisch-historischen Classe.* Band XI. nr. V. Die Indogermanischen Verwandtschaftsnamen. Ein Beitrag zur vergleichenden Alterthumskunde, von Berthold Delbrück. Leipzig 1889. — Nr. VI. Die technische Produktion und die bezüglichen römisch-rechtlichen Erwerbtitel von Moritz Voigt. Leipzig 1890. — Nr. VII. Umriss zur Naturlehre der Demokratie von Wilhelm Roscher. Leipzig 1890. — *Berichte über die Verhandlungen der kön. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig.* b) Mathematisch-physische Classe. 1890. Nr. I. Leipzig 1890. — *Abhandlungen der mathematisch-physischen Classe.* Band XVI. Nr. II. 1. Ueber Aufnahme

und Ausgabe ungelöster Körper. 2. Zur Kenntniss der Plasmahaut und der Vacuolen nebst Bemerkungen über den Aggregatzustand des Protoplasmas und über Osmotische Vorgänge, von W. Pfeffer. Leipzig 1890. — *Berichte* über die Verhandlungen der kön. Sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig. b) Mathematisch-physische Classe. (1889.) Nr II. III. IV. Leipzig 1890. — *Abhandlungen* der mathematisch-physischen Classe. Band XV. Nr. VII. W. Braune & O. Fischer. Ueber den Schwerpunkt des menschlichen Körpers mit Rücksicht auf die Ausrüstung des deutschen Infanteristen. Leipzig 1889. — Nr VIII. Wilhelm His. Die Formentwicklung des menschlichen Vorderhirns vom Ende des ersten bis zum Beginn des dritten Monats. Leipzig 1889. — Nr. IX. Justus Gaule. Zahl und Vertheilung der markhaltigen Fasern im Froschrückenmark. Leipzig 1889. — Band XVI. Nr. I. Paul Starke. Arbeitsleistung und Wärmeentwicklung bei der verzögerten Muskelzuckung. Leipzig 1890.

Ljubljana. Matica slovenska.

Letopis matice slovenske za leto 1890. Uredil Anton Bartel. Ljubljana 1890. — *Valentina Vodnika* izbrani spisi. Uredil Fr. Wiesthaller. Ljubljana 1890. — *Duše-slovje*. Napisal France Lampe. II. zvezek. Ljubljana 1890.

Monakov. Kr. bavorska akademija znanosti.

Sitzungsberichte: a) der philosophisch - philologischen und historischen Classe. (1889.) Heft II., III. München 1889. Bd. II. Heft II. München 1790. — (1890.) Heft I. — b) der mathematisch-physikalischen Classe. (1889.) Heft II., III. München. 1889. — 1890. — *Almanach* der koen. bayerischen Akademie der Wissenschaften für das Jahr 1890. München 1890.

Moskva. Arkiv ministarstva pravosudja.

Памятная книжка московскаго архива министарства юстиціи. Москва. 1890. — Чертежи зданіи московскаго архива министерства юстиціи. Москва. 1890.

Moskva. Duhovna akademija.

Творенія святыхъ отцевъ въ русскомъ переводѣ.
Томъ LVII. книжка I—III. Москва. 1890.

Moskva. C. prirodoslovno društvo.

Bulletin de la société impériale des naturalistes de Moscou. Année 1889. Nr. 3. 4. Moscou 1890. Année 1890. Nr. 1. Moscou 1890. — *Meteorologische Beobachtungen* ausgeführt am meteorologischen Observatorium der landwirtschaftlichen Akademie bei Moskau (Petrovsko-razumowskoe). Das Jahr 1889. I., II. Hälfte. Moskau 1890.

Moskva. C. zvjezdara u Moskvi.

Annales de l'observatoire de Moscou. II. Serie. Volume II., livraison 1, 2. Moscou 1890.

Moskva. Matematičko obščestvo.

Математическiй сборникъ. Томъ XIV. вып. 3. 4. Москва 1889. Томъ XV. вып. 1. 2. Москва. 1890.

Moskva. Imp. obščestvo jestestvoznanija, antropologie i etnografije.

Извѣстiа имп. общества дубителей естествознанiя, антропологии и этнографiи. Томъ LXVIII. вып. 1—4. Дневникъ антропологическаго отдѣла. Москва. 1890.

Moskva. C. moskovsko obščestvo seoskoga gospodarstva.

Историческая записка о 30-лѣтней дѣятельности имп. московскаго общества сельскаго хозяйства, (1860—1889). Москва. 1890.

Napulj. Historijsko društvo.

Archivio storico per le province Napoletane. Anno XV. Fasc. I.—III. Napoli 1890.

Novisad Matica srpska.

Летопис матице српске. Кн. 160, 161, 162, 163. Новисад. 1889.

Odesa. C. novorossijski universitet.

Записки импер. новороссійскаго университета.
Томъ L LI. Одесса. 1889.

Pariz. Ministarstvo nastave.

Revue des travaux scientifiques. Tome VIII. Nr. 10, 11, 12. Tome IX. Nr. 1, 2. Paris 1889. — *Bulletin du comité des travaux historiques et scientifiques*: a) Section des sciences économiques et sociales. Année 1888. Paris 1889. — b) Section d'histoire et philologie. Année 1888. Nr. 3, 4. Année 1889. Nr. 1, 2. Paris 1889. — c) Section d'archéologie. Année 1888. Nr. 3. Année 1889 Nr. 1. Paris 1889. — *Bulletin des bibliothèques et des archives.* Année 1888. Nr. 3. Année 1889. Nr. 1. Paris 1889. — *Lettres du Cardinal Mazarin.* Tome V. recueillies et publiées par M. A. Chérnel. Paris 1889.

Pariz. Franceska akademija „des inscriptions et belles lettres“.

Comptes rendus des séances de l'année 1890. IV. Serie. Tome XVII. Bulletin Juillet—Décember. Paris 1889. — Tome XVIII. Janvier—Août. Paris 1890.

Pariz. Francesko geološko društvo.

Annuaire géologique universel revue de géologie et paléontologie. Année 1888. Tome V. Paris 1889.

Pariz. Redakcija „Revue de linguistique“.

Revue de linguistique et de philologie comparée. Tome XXIII. Nr. 1—4. Paris 1890.

Petrograd. Ministarstvo narodne prosvjete.

Журнал министерства народнаго просвѣщенія.
Часть CCLXVII.—CCLXXII. Январь—Декабрь г.
1890. С. Петербургъ. 1890.

Petrograd. Carska akademija nauk.

Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности.
Томъ XLVI, XLVIII. Санктпетербургъ. 1890. — *Mé-*

moires de l'academie imp. des sciences de St. Petersbourg. VII. Série. Tome XXXVII. Nr. 2. Über die Ammoneen der Artinsk-Stufe und einige mit denselben verwandte carbonische Formen, von A. Karpinsky. St. Pétersbourg 1889. — Nr. 3. Wissenschaftliche Resultate der von der kais. Akademie der Wissenschaften zur Erforschung des Janalandes und der Neusibirischen Inseln in den Jahren 1885 u. 1886 ausgesandten Expedition Abth. I. Die paläozoischen Versteinerungen der Neusibirischen Insel Kotelny, von Baron Eduard v. Toll. St. Pétersbourg 1889. — Nr. 4. Neue Formen magnetischer Variationsinstrumente und zugehörnder photographischer Registrir-Apparate mit Scalenableung, von H. Wild. St. Pétersbourg 1889. — Nr. 5. Wissenschaftliche Resultate der von der kais. Akademie der Wissenschaften zur Erforschung des Janalandes und der Neusibirischen Inseln in den Jahren 1885 u. 1886 ausgesandten Expedition. Abth. II. Tertiäre Pflanzen der Insel Neusibirien, von A. Schmalhausen. St. Pétersbourg 1890. — Nr. 6. Nadel Inclinatorium modificirter Construction, von H. Wild. St. Pétersbourg 1890. — Nr. 7. Die Pockenkrankheit der Tabakspflanze, vom Dm. Iwanowski und W. Poloftzoff. St. Pétersbourg 1790. — Nr. 8. Syrisch-Nestorianische Grabinschriften aus Semirjetschie, von D. Cholson, St. Pétersbourg 1890. — Nr. 9. *Mémoires sur la transformation des séries peu convergentes en séries très convergentes*; par André Markoff. St. Pétersbourg 1890. — Nr. 10. Über das Gesetz der Veränderlichkeit der Winde, von A. Gadolia. St. Pétersbourg 1890. — Nr. 11. *Recherches d'histogénie végétale* par M. Georges Poirault. St. Pétersbourg. — Nr. 12. Über die Abhängigkeit der Wärmeleitungsfähigkeit von der Temperatur, von O. Chvolson. St. Petersbourg 1890. — Nr. 13. Beiträge zur Craniologie der Ainos auf Sachalin, von Prof. A. Tarenetzky. St. Pétersbourg 1890. — Tome XXXVIII. Nr. 1. Die Jura-Fische von Ust-Balei in Ost-Sibirien, von Dr. I. V. Rohon. St. Pétersbourg 1890. — *Bulletin de l'académie impériale des sciences de St. Pétersbourg.* Nouvelle Serie I.

(XXXIII). Nr. 2, 3. St. Petersbourg 1890. — *Акты* московскаго государства; под редакцію Н. А. Попова. Томъ I. Разрядный приказъ. Московскій столъ 1571—1634. Санктпетербургъ 1890. — *Beiträge zur Kenntniss des russischen Reiches und der angrenzenden Länder Asiens.* (Dritte Folge,) Band VII. St. Petersburg 1890. — *И. Я. Порфирьевъ.* Апокрифическія сказанія о новозавѣтныхъ лицахъ и событіяхъ по рукописамъ Соловецкой библиотеки. С. Петербургъ 1890.

Petrograd. C. rusko geografsko občestvo.

Извѣстія имп. русскаго географическаго общества. Томъ XXV. вѣп. VI. VII. С. Петербургъ. 1889. Томъ. XXVI. вып. I—IV. С. Петербургъ. 1889. — Отчетъ имп. русскаго географическаго общества за 1889. годъ. С. Петербургъ. 1890. — *Historia naturalis itinerum N. M. Przewalski per Asiam centralem: Pars botanica: Vol. II. Fasc. I. Flora Tangutica.* Petropoli 1889. — Vol. II. Fasc. 1. Enumeratio plantarum hucusque in Mongolia nec non adjacente parte Turkestaniae sinensis lectarum. Petropoli. 1889. — *Записки* имп. русскаго географическаго общества: а) по общей географіи. Томъ. XX. Nr. 2. Объ измѣненіи уровня каспійскаго моря. Н. М. Филиповъ. С. Петербургъ. 1890. Nr. 3. Закаспійская низменность. В. А. Обручевъ. С. Петербургъ. 1890. Томъ. XXI. Разпредѣленіе атмосфернаго давления на простванствѣ россійской имперіи и азійскаго материка на основаніи наблюденій съ 1836—1885. годъ. Алексѣй Тилло. С. Петербургъ. 1890. Томъ XXII. Nr. 3. Наблюденія надъ снѣжнымъ покровомъ въ Россіи въ 1888—89. гг. А. И. Вояинов. С. Петербургъ. 1890. — б) по отдѣленію этнографіи. Томъ XIII. вып. 3. Пинчуки. Етнографическій сборникъ. Собралъ Д. Г. Булгаковскій. С. Петербургъ. 1890. — Томъ XIX. вып. 1. Соловки. П. Θ. Оедорова. С. Петербургъ. 1890. вып. 2. Народные обычаи, обряды, суевѣрія у предразсудки крестьянъ Самаровской губерніи. А. Н. Мних. С. Петербургъ. 1890. — Земле-

трясенія ихъ характеръ и способы наблюденія. И. В. Мушкетовъ. С. Петербургъ. 1890. — Атласъ разпредѣленія атмосфернаго давления на пространствѣ россійской имперіи и азійскаго материка на основаніи наблюденій съ 1836—1885 годъ. составилъ Алексѣй Тилло. С. Петербургъ. 1890. Живая старина, периодическое изданіе отдѣленія этнографіи имп. русс. географическаго общества, вып. 1. С. Петербургъ. 1890.

Petrograd. Geoložki komitet.

Труды геологическаго комитета. Томъ IX. Nr. 1. Общая геологическая карта Россіи, листъ 48. (Мелитополь. Бердянскъ. Перекопъ, Бериславъ). С. Петербургъ. 1889. — Томъ XI. Nr. 1. Общая геологическая карта Россіи, листъ 126. (Пермь-Соликамскъ. С. Петербургъ. 1889. — Извѣстія геологическаго комитета. 1889. Томъ VIII. Nr. 6—10. С. Петербургъ. 1890. Томъ IX. Nr. 1—6. С. Петербургъ. 1890. Русская геологическая библіотека за 1889 г. С. Петербургъ. 1890.

Petrograd. С. arheologiĉko obščestvo.

Записки импер. русскаго археологическаго общества: (новая серия). Томъ IV. вып. II—IV. С. Петербургъ. 1889/1890. — Записки восточнаго отдѣленія импер. русскаго археологическаго общества. Томъ IV. вып. I—IV. С. Петербургъ. 1889/1890. Томъ V. вып. I. — Труды восточнаго отдѣленія импер. русскаго археологическаго общества. Томъ XX. С. Петербургъ. 1890.

Poreĉ. Arheoložko i historijsko društvo.

Atti e memorie della società istriana di archeologia e storia patria. Volume V. Fasc. 2. 4. Parenzo 1890. Vol. VI. Fasc. 1. 2. Parenzo 1890.

Prag. Zemaljski odbor kraljevine Česke.

Archiv český čili staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích. Redaktor Jos. Kalousek. Díl IX. Praha 1889.

Prag. Kr. česká společnost nauk.

Věstník kr. české společnosti nauk: a) třída matematicko-přírodovědecká. Ročník 1889. Prag 1890. Ročník 1890. sv. I. Prag 1890. — b) třída filosoficko-historicko-jazykozpytná. Ročník 1889. Prag 1889. — Rozpravy: a) třídy filosoficko-historicko-filologické z let 1889–1890. VII. řady, svazek 3. Prag 1890. — b) třídy matematicko-přírodovědecké z roku 1889–90 VII. řadu svazek 3. Prag 1890. — Emler Jos. *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars III. Ann. 1311–1333. Pragae 1890.* — Jireček Hermenegildus. *Codex juris Bohemici. Tomi II. pars. 3. continens scripta ad rempublicam administrandam spectantia saec. XIV. Pragae 1890.* — Dr. Otakar Feistmantel. *Uhlonosné útvary v Tasmánii Praha 1890.* — Dr. F. Bayer. *Osteologie ropuch (bufo Laur). Praha 1890.* — Syntaxis gotských předložek. Sepsal Dr. V. E. Mourek. Prag 1890. — *Jahresbericht der kön. böhm. Gesellschaft der Wissenschaften für das Jahr 1889. Prag 1890.* — Výroční zpráva král. české společnosti nauk za rok 1889.

Prag. Statistická komise.

Šestá výroční zpráva městského fysikátu o zdravotních poměrech král. hl. města Prahy za rok 1887. V Praze 1890. — *Administrace* zpráva obce královského hlavního města Prahy za léta 1885 a 1886. V Praze 1890.

Prag. Kr. český muzej.

Časopis musea království českého. Ročník LXIII. sv. I–IV. Prag 1889. — *Novočeská* bibliotéka. Číslo XXVIII. díl I. Dějiny národa ruského. Dr. J. L. Pič. Prag 1889. — *Zpráva* jednatele, podána ve valném shromáždění společnosti musea král. českého. Prag 1890.

Prag. Jednota českých matematiků.

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky. Ročník XIX. číslo III–VI. Prag 1890. Ročník XX. číslo I. Prag 1890.

Prag. Uredništvo časopisa Atenea.

Atheneum, listy pro literaturu a kritiku vědeckou. Ročník VII. číslo I—X. Prag 1889—1890. Ročník VIII. č. I—III. Prag 1890.

Prag. Uredništvo Osvěte.

Osvěta listy pro rozhled v umění, vědě a politice. Ročník 20. 1890. Číslo 1—12. Prag 1890.

Prag. Uredništvo časopisa Kroka.

Krok. Časopis věnovaný veškerým potřebám středního školstva. Ročník V. 1890. Sešit 1—10. Prag 1890.

Rim. Kr. akademija dei Lincei.

Rendiconti. Serie quarta. Vol. V. II. semestre. fasc. 5—13. Roma 1889. Vol. VI. I. semestre. fasc. 1—12. — II. semestre. fasc. 1—8. Roma 1890.

Rim. Historičko-juridička akademija.

Studi e documenti di storia e diritto. Anno X. fasc. 4. Roma 1889. Anno XI. fasc. 1—3. Roma 1890.

San Francesco. Akademija znanosti.

Proceedings of the California academy of sciences. Second series. Vol. I. part. 1. 2. San Francesco 1890. Vol. II. San Francesco 1890.

Sarajevo. Zemaljska vlada za Bosnu i Hercegovinu.

Glasnik zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini. Godina 1890. knj. I—III. Sarajevo 1890. — Свето-степански хрисовуљ краља Стефана Уроша II. Милутина. Беч. 1890. Das Justizwesen Bosniens und der Herzegovina, von Eduard Eichler. Wien. 1889.

Sarajevo. Redakcija bosanske vile.

Босанска вила, лист за забаву, поуку и књижевност. Година II. Сарајево 1887. — Год. III. Сарајево. 1888. — Год. IV. Сарајево 1889. — Год. V. бр. 1—16. Сарајево. 1890.

Spljet. Redakcija arheološkog vjestnika.

Bulletino di archeologia e storia dalmata. Anno XIII. Nr. 1—11. Spalato 1890.

Sredec (Sofija.) Bugarsko književno društvo.

Периодическо списание на българското книжно дружество въ Сръдецъ. Година VII. Книжки XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. Сръдецъ. 1890.

Stetin. Pomorsko historijsko i arheološko društvo.

Baltische Studien. XXXIX. Jahrgang, Heft 1—4. Stettin 1889. XXXX. Jahrgang. Stettin 1890. — *Monatsblätter*, herausgegeben von der Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Alterthumskunde. 1889. Nr. 1—12. Stettin 1889.

Trenton. Prirodoslovno društvo.

Journal of the Trenton natural history society. Vol. II. Nr. 1. Trenton 1889.

Turin. Kr. akademija znanosti.

Atti della r. accademia delle scienze di Torino. Vol. XXV. Disp. 1—15. Torino 1890.

Varšava. C. universita.

Варшавскія университетскія извѣстія. Годъ 1890. Nr. 1.

Varšava. Redakcija časopisa Atenea.

Ateneum, pismo naukowe i literackie. Rok XV. Zeszyt 1—5. Warszawa 1890.

Varšava. Redakcija Visle.

Wiśła, miesięcznik geograficzno-etnograficzny. Tom. IV. Zesz. 1—3. Warszawa 1890.

Varšava. Redakcija filologičkoga vjestnika.

Русскій филологическій вѣстникъ. Годъ 1890. Nr. 1—3. Варшава. 1890.

Voronež. Redakcija „filologiĉeskikh zapisaka“.

Филологическія записки. Годъ XXVIII. вып. VI. Воронежъ. 1889. Годъ XXIX. вып. I—III. Воронежъ. 1890.

Washington. Uĉeni zavod „Smithsonian Institution“.

Annual report of the board of regents of the Smithsonian Institution, for the year ending June 1886. Part. I. Washington 1889.

Zagreb. Gradsko poglavarstvo.

Zagreb godine 1889. Izvješće gradskoga poglavarstva o sveobćoj upravi slob. i kr. glavnoga grada Zagreba. Zagreb 1890. — Zapisnici skupština zastupstva sl. i kr. gl. grada Zagreba, god. 1890. Zagreb 1890.

Zagreb. Pravniĉko druŹtvo.

Mjeseĉnik. God. XVI. br. 1—12. Zagreb 1890.

Zagreb. Hrvat.-slavonsko Źumarsko druŹtvo.

Źumarski list. Organ hrvat. slav. Źumarskoga druŹtva. Teĉaj XIV. br. I—XII. Zagreb 1890.

Zagreb. Hrvat. arheoloŹko druŹtvo.

Viestnik hrvatskoga arheologiĉkoga druŹtva. Godina XII. br. 1—4. Zagreb 1890.

Zagreb. Hrvat. pedagogiĉni knjiŹevni sbor.

Sielo za zabavu i pouku. II. knj. 1. sv. Napisao Janko Tomić. Zagreb 1890.

Zagreb. DruŹtvo sv. Jeronima.

Danica. Koledar i ljetopis druŹtva svetojeronimskoga za g. 1891. — *Grof Borovaĉki* i Jelĉa Veĉeviĉeva. Napisao Josip Zoriĉ. Zagreb 1890. — *Źivotinje.* (Diel VI. Ptice.) Napisao Davorin Trstenjak. Zagreb 1890. — *O pristojnom ponaŹanju i o ĉistoĉi.* Napisao Josip Kotarski. Zagreb 1890.

d) ŠKOLSKI PROGRAMI (IZVJEŠĆA)

za godinu 1889—1890.

Kralj. velikoga gimnazija u Zagrebu: Elementi umjetne i narodne poezije u Mažuranićevoj epskoj pjesni „Smrt Smail-age Cengijića“. Napisao Josip Pasarić. — Školske viesti.

Kralj. velikoga gimnazija u Zadru: Storia della Dalmazia dal 1797—1814. (Parte quinta.) Tullio Erber. — Notizie scolastiche.

C. kr. velikoga gimnazija u Spljetu: Ob uzgoju kod Grka i Rimljana. Napisao prof. S. Milković. — Školske viesti.

Kr. velikoga gimnazija na Rieci: O robstvu u Homera, od A. Jakovčića. — Školske viesti.

Velikoga gimnazija u Sarajevu: Из друштвеног и државног устројства Босне-Херцеговине у средњем вијеку. Нписао Ем. Лиљек. — Školske vijesti.

Српске велике гимназије Карловачке: Настава у математици према австријским инструкцијама за гимназије од год. 1884. Нписао Св. Коларовић. — Школске вијести.

Kr. velikoga gimnazija u Požegi: Kršćanstvo i kultura. Piše prof. Stjepan Kos. — Meteorologijska postaja na kr. velikoj gimnaziji u Požegi. Priobćuje prof. Oton Kučera. — Školske viesti.

Kr. male realne gimnazije u Senju: Mimicrija kukaca. Napisao dr. Aug. Langhoffer. — Školske viesti.

C. kr. velike realke u Splitu: O Meči (Mollusca Cephalopoda dibranchiata) pomorskog okružja Spljeta u Dalmaciji. — Školske viesti.

Kr. male realke u Petrinji: Josip Vodička. Nekrolog od dr. I. Zocha. Theodicea i prirodne znanosti, od dr. F. Frankla. — Školske viesti.

Kr. učiteljske škole i vježbaonice u Zagrebu: Obuka u pjevanju u pučkoj školi. Razpravio Vjenceslav Novak. — Školske viesti.

Narodnog zemaljskog glasbenog zavoda u Zagrebu. Nono-programma dell i. r. scuola nautica di Ragusa.

b) STROSMAJEROVA AKADEMIJSKA GALERIJA SLIKA

umnožila se je ove godine:

a) Kupnjom:

Slika Nikole Mašića: Ličanin, iz ostavine pok. akademika Janka Jurkovića.

b) Darovi:

Preuz. g. pokrovitelj biskup *J. J. Strossmayer* pokloni: 1) prekrasnu madonu, koja se pripisuje Francescu Franciu, kupljenu u Firenci; 2) uljenu sliku o. Medovića: sv. Bonaventura; 3) aquarel E. Kaisera: snimak slike na liepu Andrije Sarta: porođenje sv. Bogorodice, po matici u crkvi Annunziate u Firenci; 4) više mjedopisa.

Zdenka Švrljuga rođ. pl. Čačković pokloni dvie pastello-slike, matice Samuela Bottschilda (1641—1707.) od god. 1692., prikazujuće glave starca i gospodje.

Dr. F. Rački maticu sliku mletačke škole XVI. vieka: Poklonstvo maga.

Ivan Tkalčić: Prvotisak sa sitnolici i uresi.

Erazmo Barčić, odvjetnik na Rieci: sitnolik prikazujući poprsje svećenika.

Ukupno sa 9 umotvorina i više mjedopisa.

VII.

DRUŽTVA I ZAVODI

KOJIM AKADEMIJA SVOJE PUBLIKACIJE ŠALJE.



BAKAR: Kr. pomorska škola.

BEČ: Seminar za slavenske jezike na c. universitetu.

Akademija znanosti (Kaiserliche Akademie der Wissenschaften).

K. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung d. Baudenkmale.

K. k. Geologische Reichsanstalt.

K. k. Statistische Central-Commission.

K. k. Anthropologische Gesellschaft.

K. k. Geographische Gesellschaft.

Biblioteka Njegova c. kr. Veličanstva.

BERLIN: Akademija znanosti (Kön. preussische Akademie der Wissenschaften).

BIOGRAD: Kr. srpska akademija.

Srpsko učeno društvo.

Srpsko arheološko društvo.

Srpsko lekarsko društvo.

BOLOGNA: Accademia delle lettere e scienze.

BORDEAUX: Academie national des sciences, belles lettres et arts.

BRNO: Moravsko društvo za poznavanje zemlje (K. k. mährisch-schlesische Gesellschaft für Landeskunde).

Matice Moravska.

BRUXELLES: Musée du naturalistes.

Malakološko društvo (Société Malagologique de Belgique).

BUDIMPEŠTA: Magyar tudományos akademia.

Magyar történelmi társulat.

Magyar földtani intézet.

Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn.

BUDIŠIN (Bautzen): Matica srbska.

BUKUREŠT: Rumunjska akademija (Academia romana).

ČETINJE: Čitaonica.

Gimnazija.

CHRISTIANIA: Sveučilište.

ČERNOVICE: C. kr. sveučilište.

DUBROVNIK: C. kr. veliki gimnazij.

Samostan male braće reda sv. Franje.

Učiteljište.

FOJNICA: Samostan bosanskih Franjevaca.

FRANKFURT NA ODRI: Naturwissenschaftlicher Verein.

GOSPIĆ: Kr. veliki gimnazij.

GRADAC: Historischer Verein für Steiermark.

Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.

HALLE: Kön. Leopold.-Carol. deutsche Akademie der Wissenschaften.

HAMBURG: Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung.

HARKOV: Общество изпитателей природы при имп. университетѣ.

Имп. университетъ.

HERMANSTADT: Verein für Landeskunde.

JAROSLAVLJE: Демидовскій юридическій лицей.

KARLOVAC: Kr. realni gimnazij.

KARLOVCI: Velika gimnazija.

KASSEL: Verein für Naturkunde.

KIJEV: Имп. университетъ св. Владимира.

Кіевская духовная академія.

Общество естествоиспытателей.

Историческое общество Нестора Лѣтописца.

КОТОР: C. kr. gimnazij.

КРАКОВ: Akademia umiejętności.

KRIŽEVAC: Kr. gospodarsko učilište.

LIPSKO: K. sächsische Gesellschaft d. Wissenschaften.

LIÈGE (Lüttich): R. société des sciences.

LJUBLJANA: Matica slovenska.

МОСКВА: Имп. общество исторіи и древностей.

Имп. общество любителей естествознанія, антропологии и этнографіи.

Московское археологическое общество.

Московская духовная академія.

Общество сельскаго хозяйства.

Матиматическое общество.

MONAKOV (München): Kön. bayerische Akademie der Wissenschaften.

NAPULJ: Deputazione napolitana di storia patria.

NOVISAD: Matica srpska.

Srpska vel. gimnazija.

ОДЕСА: Имп. одеское общество исторіи и древностей.

Имп. новороссійскій университетъ.

OSIEK: Kr. vel. realka.

Kr. vel. gimnazij.

PARIZ: Ministère de l' Instruction publique et des beaux-Arts.

Institut de France.

Société mathématique de France.

Revue linguistique.

Comptoir geologique.

ПЕТРОГРАД: Имп. академія наукъ.

Геологическій комитетъ.

Имп. русское географическое общество.

Имп. русское археологическое общество.

Филологическое общество при императорскомъ университетѣ.

Имп. археографская комисія.

Общество любителей древней письменности.

- С.-Петербург. духовная академія.
Славянское благотворительное общество.
Русская старина.
- PISA: R. Università di scienze.
- PLOVDIV: Управленѣ на народното просвѣщенѣ на
източна Румелия.
- POREČ (Parenzo): Società Istriana di archeologia e storia
patria.
- POZNANJE: Towarzystwo przyjaciół nauk.
Towarzystwo archeologiczne.
- POŽEGA: Kr. vel. gimnazij.
- PRAG: Kr. česká společnost nauk.
Muzej království českého.
Jednota českých filologův.
Jednota českých matematikův.
Spolek českých chemikův.
Redakcija časopisa „Athenaeum“.
Redakcija časopisa „Krok“.
- RIEKA: Kr. vel. hrv. gimnazij.
- RIM: Biblioteca vaticana.
Accademia de' Lincei
Accademia di conferenze storico-giuridiche.
Specula vaticana.
- RIO JANEIRO: Museo Nacional de Rio de Janeiro.
- SARAJEVO: Realni gimnazij.
- SENJ: Kr. mali gimnazij.
- SINJ: Gimnazij.
- SOFIJA: Българското книжовно дружество.
- SPLJET: C. kr. vel. gimnazij.
Dalmatinski nar. muzej.
C. kr. velika realka.
- STETTIN: Gesellschaft für Pommersche Geschichte.
- ST. FRANCISCO: The California Academy of Sciences.

TORONTO: The Canadian institut.

TRAVNIK: Veliki gimnazij.

TURIN: R. accademia delle lettere e scienze.

VARAŽDIN: Kr. veliki gimnazij.

VARŠAVA: Имп. университетъ.

Русскій филологическій вѣстникъ.

Časopis Atheneum.

VENEZIA (Mljetci): Reale Istituto Veneto di scienze,
lettere ed arti.

Deputazione Veneta di storia patria.

VINKOVCI: Kr. veliki gimnazij.

VORONEŽ: Филологическія записки.

ZADAR: C. kr. veliki gimnazij.

Matica dalmatinska.

ZAGREB:

Nadbiskupska knjižnica.

Kr. veliki gimnazij.

Kr. velika realka.

Kr. učiteljište.

Pravničko društvo.

Kr. statistički ured.

Hrv. pedagoški književni sbor.

Redakcija „Obzora“.

Redakcija „Narodnih Novina“.

Redakcija „Agramer Zeitung“.

ZEMUN: Kr. velika realka.

K A Z A L O.

	Strana
Pravila	3
Poslovník	11
Pravila za knjižnicu	23
Pravila za akademijšku galeriju Strosmajerovu . .	31
Osoblje	35
Poslovanje. 1. Sjednice :	
a) Izvadci iz zapisnika	47
b) Svečana sjednica :	
I. Svečano slova predstojnika dra. Fr. Račkoga	83
II. Izvještaj tajnika dra. P. Matkovića . . .	93
c) Nekrolozi :	
I. Petar Aleksejević Lavrovski	114
II. Josip Jireček	124
2. Književna radnja :	
a) Rad	140
b) Starine	142
c) Monumenta spectantia historiam Slavorum meri-	
dionalium	143
d) Posebna djela	143
e) Podporom akademije izdana djela	143
3. Književni rad :	
a) članova	144
b) nečlanova	146
Knjižnica i galerija slika :	
a) Knjižnica	151
b) Strosmajerova akademijška galerija slika . .	177
Društva i zavodi, kojim akademija svoje publikacije	
šalje	179

- Knj. II. **Enchologium, glagolski spomenik manastira Sinajbrda.** Izdao dr. Lavoslav Geitler. 1882. Ciena 2 for.
- Knj. III. **Psalterium, glagolski spomenik manastira Sinajbrda.** Izdao dr. L. Geitler. 1883. Ciena 3 for. 50 nč.
- Knj. IV. **Flora fossilis susedana. (Susedska fosilna flora. — Flore fossile de Sused.)** Auctore dr. Georgio Pilar. 1883. Ciena 8 for.
- Knj. V. **Lekcionarij Bernardina Splječanina.** Po prvom izdanju od god. 1495. 1885. Ciena 1 for. 50 nč.
- Knjiga VI. **Nekoje većinom sintaktične razlike između čakavštine, kajkavštine i štokavštine.** Napisao Luka Zima. 1887. Ciena 2 for. 50 novč.
- Knj. VIII. **Hrvatski spomenici u Kninskoj okolici uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije.** Napisao Ivan Bulić. Ciena 2 for. 60 novč.
- Knjiga IX. **Istorija hrvatskoga pravopisa latinskijem slovima.** Napisao dr. T. Maretić. 1889. Ciena 3 for. 50 novč.
- Knjiga X. **Geografske koordinate ili položaji glavnijih tačaka Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i djelomice susjednih zemalja, imenito Bosne i Hercegovine, Istre, Kranjske itd.** Sastavio dr. Gjuro Pilar. Ciena 4 for.

B. Knjige, koje su izašle troškom ili podporom akademije (knj. 1—8):

1. **Historija književnosti naroda hrvatskoga i srbskoga.** Napisao V. Jagić. Knj. I. 1867. Ciena 1 for. 20 nč.
2. **Rječnik lěčnčkoga nazivlja.** Sastavio dr. Ivan Dežman. 1868. Ciena 1 for. 50 novč.
3. **Opis jugoslavenskih novaca** od prof. S. Ljubića. 1875. Ciena 10 i 15 fr.
4. **Bilinar. Flora excursoria.** Sastavili dr. J. C. Schlosser i Ljud. Vukotinović. 1876.
5. **Narodne pjesme o boju na Kosovu god. 1389.** Sastavio u cjelinu A. Pavić. 1877. Ciena 1 for.
6. **Jugoslavenski imenik bilja.** Sastavio dr. B. Šulek. 1879. Ciena 2 fr.
7. **Podobe hrvatskih hrastova okoline zagrebačke.** Opisao Ljud. Vukotinović. 1883.
8. **Obća teoretička i fizikalna lučba.** Napisao dr. Gustav Janeček. I. knjiga. Tvar i atomistički nazor o njezinom sastavu. U Zagrebu 1890.

C. Knjige, koje su prešle u svojinu akademije (knj. 1—6, sv. 8):

1. **Povjestni spomenici južnih Slavenah.** Izdao I. Kukuljević. Knj. I. (Acta croatica). 1863. Ciena 3 for.
2. **Rječnik iz književnih starina srpskih.** Napisao Gj. Daničić. Knj. I—III. Ciena svakoj knj. 3 for. djelu 9 for.
3. **Nikoljsko jevangjelje.** Na svijet izdao Gj. Daničić. Ciena 1 for. 30 nč.
4. **Život sv. Save i Simeuna** od Domentijana. Na svijet izdao Gj. Daničić. Ciena 1 for. 30 novč.
5. **Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih** od Danila. Na svijet izdao Gj. Daničić. Ciena 1 for. 30 novč.
6. **Poslovice.** Na svijet izdao Gj. Daničić. Ciena 1 for.

- Knj. VI., VIII., XI., 1876., 1877., 1880. Commissiones et relationes venetae. Tom. I. II. III. Ciena VI. i XI. knj. 2 for. VIII. knj. 2 fr. 50 nč.
- Knj. VII. 1877. Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia. Ciena 6 for.
- Knj. X. XIII. Monumenta ragusina. Tom. I. et II. 1882. Ciena X. knj. 2 50. nvč. Knj. XIII. 3 for.
- Knj. XIV. Scriptores. Vol. I. 1883. Ciena 3 for.
- Knj. XV. Spomenici hrvatske krajine. Vol. I. 1884. Ciena 3 for.
- Knj. XVI. Spomenici hrvatske krajine. Vol. II. 1885. Ciena 3 for.
- Knj. XVIII. Acta Bulgariae ecclesiastica. 1887. Ciena 3 for.
- Knjiga XIX. Acta coniurationem Petri a Zrinio et Francisci de Frankopan nec non Francisci Nadasdy illustrantia. Ciena 2 for. 80 novč.
- Knjiga XX. Spomenici hrvatske krajine. Vol. III. 1889. Ciena 4 for.
- 5. **Monumenta historico-juridica Slavorum meridion.** (Knj. 1—3.)
 - Knj. I. Statuta et leges Curzulae. 1877. Ciena 3 for.
 - Knj. II. Statuta et leges civitatis Spalati. 1878. Ciena 3 for.
 - Knj. III. Statuta et leges civitatis Buduae, civitatis Scardonae et civitatis et insulae Lesinae 1882—3. Ciena 4 for. 50 novč.

II. Posebna djela (knj. 1—22, sv. 36):

1. **Flora croatica.** Auctoribus Dr. Jos. Schlosser et Lud. Farkaš-Vukotić. 1869. Ciena 6 fr.
2. **Dvje službe rimskoga obreda za svetkovinu sv. Ćirila i Metuda.** Izdao Ivan Brčić. 1870. Ciena 1 for.
3. **Historija dubrovačke drame.** Napisao prof. A. Pavić. 1871. Ciena 1 for. 25 novč.
4. **Pisani zakoni na slovenskom jugu.** Bibliografski nacrt dra. V. Bogišića. 1872. Ciena 1 for. 25 novč.
5. **Izprave o uroti bana Petra Zrinskoga i kneza Fr. Frankopana.** Skupio dr. Fr. Rački. U Zagrebu 1873. Ciena 3 for.
6. **Zbornik sadašnjih pravnih običaja u južnih Slovena.** Osnovao, skupio, uredio V. Bogišić. Knjiga I. 1874. Ciena 6 for.
7. **Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia.** Edidit A. Theiner (tomus I. Romae 1863.), tomus II. Zagrabiae 1875. Ciena 10 for.
8. **Korijeni s riječima od njih postalijem u hrvatskom ili srpskom jeziku.** Napisao dr. Gj. Daničić. 1877. Cijena 4 for.
9. **Ljetopis jugoslavenske akademije.** 1877. 1887. 1888. Sv. I, II, III. i IV. Ciena I. i II. svezku 60 nč., III. i IV. 1 for.
10. **Ogled rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika.** Obradjuje Gj. Daničić. 1878.
11. **Fauna kornjaša trojedne kraljevine.** Od dra. J. K. Schlossera Klekovskoga. 1877—1879. Knj. I., II., III. Ciena svakoj knjizi 3 for., djelu 9 for.
12. **Figure u našem narodnom pjesničtvu s njihovom teorijom.** Napisao L. Zima. 1880. Ciena 2 for. 50 novč.
13. **Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.** Na svijet izdaje jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Dio I. Obradio Đ. Daničić. Sv. 1—4. 1880—1882. Dio II. Obradili Đ. Daničić, M. Valjavec, P. Budmani. Sv. 5—8. 1884—1886. Sv. 9—11 (1—3 trećega dijela) 1887—1890. Obradjuje P. Budmani. Cijena svesku 3 for.
14. **Djela jugoslavenske akademije** (knj. 1—10):
 - Knj. I. **Izvjешće o zagrebačkom potresu 9. studenoga 1880.** Sastavio J. Torbar. 1882. Ciena 2 for.